

تّيگه یشتن له دهسه لاتی کۆمه لّی باوه پداران

نوسهر و سه رپه رشتیاری زنجیره کتیب
جۆناتان لیمهن

وه رگێران:
ئهندازیار سروش
نه ریمان تاهیر

Email: jamala@worksmail.net
Email: contact@handofhelp.info
Skype: jamalabumajd
www.handofhelp.info
UK: +44 (0) 7966 610944
Iraq: +964 (0) 751 792 5515
iraq, erbil, Ankawa, Hersheshem 28 / 23

Originally Published in English Under the Title:
Understanding the Congregational Authority
Copyright © 2016 by 9Marks and Jonathan Leeman
All rights reserved.
Printed in the United States of America
978-1-4336-8893-5
Published by B&H Publishing Group
Nashville, Tennessee

Kurdish Edition Copyright 2021 by Hand of Help, all rights reserved.
Without prior permission of the publisher, no portion of this book may
be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form
or by any means-electronic, mechanical, photocopy, recording, or any
other - except for brief quotations in printed reviews.

- ناوی کتیب: تیگه‌یشتن له ده‌سه‌لاتی کۆمه‌لی باوه‌رداران
  - نووسەر: جۆناتان لیمهن
  - وه‌رگێڕ: نه‌ریمان تاهیر & ئەندازیار سروش eng.srush@gmail.com
  - چاپی یه‌که‌م: ۲۰۲۱
  - چاپخانه:
  - تیراژ: ۱۰۰۰ دانه
  - ژماره‌ی سپاردن: له به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه‌کان / هه‌ریمی کوردستان
ژماره‌ی سپاردنی (۱۰۰۴) ی سالی ۲۰۲۱ ی پێدراوه
- هه‌موو نایه‌ته‌کانی ئەم به‌ره‌مه‌ له چاپی کوردیی سۆرانیی ستانده‌ره‌وه (KSS) وه‌رگێراوه.
هه‌موو مافه‌کانی پارێزراره‌وه.

هه‌موو مافه‌کانی وه‌رگێرانی چاپی کوردیی ۲۰۲۱ ئەم به‌ره‌مه‌ له لایه‌ن
رێکخراوی «هاند ئۆف هیلپ» وه‌ پارێزراره‌وه. هه‌یچ به‌شیکی ئەم بلاوکراوه‌یه
به‌بێ ئاگادارکردنه‌وه‌ی پێشوه‌ختی نووسه‌ر ناکرێت چاپ بکریت، یان به‌شیوه‌ی
ئهلێکترونی، فۆتۆکۆپی، تۆماری ده‌نگی به‌خشریت، مه‌گه‌ر ئەوه‌ی که‌ ته‌نها ده‌قی
کورتی لێ وه‌رگێردرێت و ئاماژه‌ به‌ ناوی به‌ره‌م و نووسه‌ر بکریت.

ناوه پړۆک

لاپه ره

۱

پیشه کی زنجیره کتیبی بنه ماکانی کلیسا

۲

به شی یه که م: بهرنامه و پرۆگرامی عیسا بۆ به قوتاییکردن

۱۹

به شی دووهم: وینه گه وره که

۲۹

به شی سییه م: ئادهم ئیشیکی دیاریکراوی هه بوو

۴۱

به شی چوارهم: ئیستا عیسا ئیشه که به کلیساکه ت ده سپیریت

۵۷

به شی پینجه م: شوانه که ت راهینانت پی ده کات بۆ ئه رکه که ت

۶۹

ده ره نجام: بهر پرسیاریتییی ئیشه که ت

۷۷

پاشکۆ

پیشہ کی زنجیرہ کتبی بنہ ماکانی کلیسا

ژیانی باوہرداران ژیانی کلیسایہ؛ ئەم باوہرہ بنہرہ تیبہی کتبی پیرۆز لە ھەموو کتیبەکانی دیکە ی ئەم زنجیرە یەدا ئاماژە ی پئ کرەو.

ئەم باوہرہ لە ئاستی خۆیەوہ کاریگەری لەسەر چۆنیەتی مامەلە کردنی نووسەرەکان لە گەل بابەتەکان دادەنێت. بۆ نمونە، ئیوارەخوانی مەسیح خوانیکی تاییەت و نھینی ئیوان تۆ و عیسا ی مەسیح نییە، بەلکو نانخواردنە لە گەل خێزانە کە تدا کە بەھۆیەوہ لە گەل مەسیح و گەلی مەسیحدا ژیانی ھاوبەشت دەبێت. ئەرکە مەزنە کە (مزگیندان) مۆلەتنامە یەکی کەسی نییە بۆ چوونە ئیو گەل و نەتەوہ جیاوزە کانەوہ وەکو شایەتی بۆ مەسیح، بەلکو فەرمانیکە کە دراوہ بە تەواوی کلیسا بۆ ئەوہی تەواوی ئەندامان ھەستت بە ئەنجامدانی. دەسەلاتی کلیسا تەنھا پشت بە رابەرەکان نابەستیت، بەلکو تەواوی ئەندامان لەخۆ دەگریت. واتا، ھەموو ئەندامیک ئیش و ئەرکیکی تاییەتی ھەبە، بە تۆشەوہ.

گرنگە بیزانین کە ھەموو کتیبەکانی ئەم زنجیرە یە بۆ ئەندامی ئاسایی کلیسا نووسراوہ. ئەگەر ژیانی باوہردار ژیانی کلیسا بێت، ئەوا تۆی باوہرداری لەئاوہ لکیشراو و ئەندامی کلیسا، بەرپرسیاریتی تیگەشتن لەم بابەتە بنہرہ تیبانەت لەسەر شانە. وەکو چۆن عیسا فەرمانی پشتگیری و پاراستنی پەيامی مزگینی پیداویت، بە ھەمان شێوہ فەرمانی پشتگیری و پاراستنی کلیسات پیدەکات. ئەم کتیبانە بۆت روون دەکەنەوہ کە چۆن ئەو کارە بکەیت.

وای دابنئ کە تۆ یەکیکی ت لە خاوەن پشکەکانی کۆمپانیای خزمەتی مزگینی مەسیح. وە خاوەن پشکە باشەکان چی دەکەن؟ ئەوان لیکۆلینەوہ لە کۆمپانیای و بازار و پیشەپرکیکان دەکەن. دەیانەوئ ئەو پەری سوود لە وەبەرھێنانە کەیان

وهر بگرن. توؤ باوه پداريش ته واوى ژيانت له مزگينى مه سيحدا وه به ره پنان
كردووه. كه واته، نامانجى هم زنجيره كتيبه ئه وه يه كه له پيناو مزگينى مه زنى
خودا يارمه تيت بدات ته ندروستى و قازانجى شانسينى كليسا ناو خو ييه كه ت زياد
بكه يت.

ئايا ناماده ي ده ست به ئه ركه كه ت بكه يت؟

براتان، جو ناتان ليمه ن / سه رپه رشتياري زنجيره كتيبي بنه ماكانى كليسا

ئەو كىتابنەى لە زنجىرە كىتابى بنەماكانى كلىسا ھەن:

تىگەيشتن لە نىردراوويىتتية مەزنەكە، مارک دىقەر

تىگەيشتن لە لەئاوھەلكيشان، بۆبى جاميسۆن

تىگەيشتن لە خوانى پەرورەدگار، بۆبى جاميسۆن

تىگەيشتن لە دەسەلاتى كۆمەلى باوھرداران، جۆناتان ليمەن

تىگەيشتن لە تەمبىكردى كلىسايى، جۆناتان ليمەن

تىگەيشتن لە رابەرايەتتى كلىسا، مارک دىقەر

به شی یه کهم

به رنامه و پرۆگرامی عیسا بۆ به قوتابیکردن

به رای تۆ ئیستا شوانی کلّیسا کهت سه رقالی چییه؟ له وانیه بیر له تۆ بکاته وه و نوێژ بۆ تۆ و بۆ هه موو ئەندامانی دیکه ی کلّیسا بکات. به لامه وه سه یر نابیت ئەگه ر سه رقالی شتیکی له م چه شنه بیّت.

له وانیه نوێژ و نزا بکات که په یوه ندیت له گه ل مه سیح پته وتر بیّت. ئەو که شاره زاییه کی باشی له کتییی پیروژ هه یه، ده زانیّت که په یوه ندیت له گه ل مه سیح په یوه سته به خۆشه و یستیت به رامبه ر ئەندامانی دیکه ی کلّیسا کهت. ئایه تی له م چه شنه ی خویندووه ته وه که عیسا ده فهرمویت:

”من راسپاردیه کی نویتان ده ده من: یه کتیرتان خۆشبووی. وه ک خۆشمویستن، ئیوه ش به و جوړه یه کتیرتان خۆشبووی. به مه هه موو خه لک ده زانن که قوتابی من، ئەگه ر خۆشه و یستیتان بۆ یه کتری هه بیّت“ (یۆحه نا ۱۳: ۳۴-۳۵).

به و جوړه ی که عیسا تۆی خۆشده ویت، تۆش ده بیّت کلّیسا کهت خۆش بویت. عیسا چۆن تۆی خۆشده ویت؟ به مردنی له سه ر خاچ له پیناو لیخۆشبوونی گونا هه کانت و پیروژکردنت له به رده م خودا. ده زانم ناتوانیت له پیناو به خشی نی گونا هه باوه ردارانی دیکه دا خۆت بکه یته قوربانی، به لام خۆ ده توانیت هاوکارییان بکه یت که له به رده م خودا به پیروژی میننه وه. به پیروزی مانه وه و اتا جودا کردنه وه و وه لاوه نان بۆ خزمه تی که سه پیروژه که (مه سیح). عیسا ی مه سیح کلّیسا ی پیروژ کردووه. باوه رپم وایه که شوانی کلّیسا که تان ده یه ویت یارمه تی یان به دیت که ئەو پیروژبوونه له ژیا نی رۆژانه یاندا رهنگ بداته وه. وه ئەگه ر تۆ رۆحی پیروژ له ده روونتدا هه بیّت، تۆش ده ته ویت یارمه تی یان به دیت بۆ ئەوه ی گه لیکی پیروژ بن.

لانی که م هه ندیک جار ئەو هه سته ت هه یه، مه گه ر نا؟

کیشه که ی ئه وه یه که زۆر جار شوانه کانی کلێسا هه ول ده ده ن یارمه تی تۆ و نه ندامانی دیکه بدن که به پرسیاریتی یه کتر هه لبگرن به وه ی له کۆنفرانسه دلخوازه که یاندا کۆتا کتیبی تایهت به بهرنامه و پرۆگرامی به قوتایبکردن بکریت. له نیو ئه و کتیبه به نیوانگه دا باسی چیرۆکی ئه و شوان و قه شان ه ده که ن که کلێسای زه به لایحیان دامه زران دووه (سو پاس بۆ خودا!)، که زۆر به ی کات پهن د و ئامۆژگارییه که ئه مه یه: «من ئه م کارانه م کرد، تۆش هه مان شت بکه!» له وان ه یه ئه وه سوودی هه بییت و له وان ه یه سوودیشی نه بییت.

به کورتی ده مه وییت بلیم که من کتیبی تایهت و به ناوان بگت له سه ر به قوتایبکردن پێ نافرۆشم. له جیگه ی ئه وه ده مه وییت به بهرنامه یه کی به قوتایبکردنت بخه مه به رده ست که عیسا له نیو کتیبه که یدا هه م بۆ تۆ و هه م بۆ که شه که تی به جیهیشتووه. ده ته وییت ناوی پرۆگرامه که بزانیته ئاماده ی؟ ناوه که ی «کۆمه لگه راییی به رابه رایه تی پی ره کان»⁵.

بابه ته که مان گۆری؟

له م کاته دا، جیره یه کی زۆر سه یر و بیزارا ده بیستم به جوړیک که ته واوی ئاماده بووان بیده نگ ده بن و روویان وه رده گیرن و چا و ده برنه چاوم. له و کاته دا که سیک به گالته وه ده لیته: «کۆمه لگه راییی به رابه رایه تی پی ره کان» هه لده بژیریت که یارمه تی په یوه ندییه کانی به قوتایبکردنی کلێسا بده یته؟

به لێ، کۆمه لگه راییی به رابه رایه تی پی ره کان.

ئه وه به راسته؟

به لێ، به راسته.

بابه تیکی ئالۆز دیاره.

به لێ، وا دیاره ئالۆزه.

به لام مه گه ر کۆمه لگه راییی به رابه رایه تی پی ره کان په یوه ندی به به رپۆه بردنی

کلیسا و ئەو شتانەووە نییه؟ وەکو بلیی بابەتە کەت گۆری.

نەخیر، من بابەتە کەم نەگۆریووە. راستە کۆمەلگەراییی بە پابەراییە تیی پیرەکان پەپووەندی بە بەرپۆوەبردنی کلیساو هەیه، بەلام هاوکات ئەو بەرنامە و پرۆگرامەیه کە عیسا داینا بۆ ئەوێ تەواوی ئەندامانی کلیسا بەرپرسیارییتی تەواوی کلیسا لە ئەستۆ بگرن و راهێنان بە هەموو ئەندامان بکریت و بۆ ئێشە کە ئامادەیان بکەن. ئەو بەرنامە و پرۆگرامی عیسا بە بۆ قوتابیکردن.

با هەنگاوێک بگەرێمەووە دواوە. بە گشتی کاتیکی بیر لە بابەتی بەرپۆوەبردنی کلیسا دەکەینەووە، وا دەزانین کە پەپووەندی بەووە هەیه کە ئاخۆ بریار و دەسەلاتی کۆتایی کلیسا بە دەست کییه. لێرەدا چوار دەستە ی بنەرە تیمان هەیه:

• کۆمەلگەراییی بە پابەراییە تیی شوانەکان / پیرەکان دەلێت کە کتیبی پیرۆز ئەم دەسەلاتی کۆتاییە بە تەواوی کلیسا بەخشیووە کە شوان یان پیر پابەراییە تیی دەکەن. (من لەم کتیبەدا دەستەواژی پیر و شوان وەکو یەکتەر بەکار دەهێنم، وەکو چۆن لە پەیمانێ نویدا بەکارهاتوووە.)

• لایەنگرانی حوکمی پیران دەلێن کە دەسەلاتی کۆتایی هی پیرانی کلیسایە کی سەر بەخۆیه.

• کلیسای پیرانی^a دەسەلاتی بەرپۆوەبردنی چەندین کلیسا دەداتە کۆمەلەهی پیران.

• کلیسای ئێپیسکۆپالیەن (ئەنگلیکان، میتۆدیسیت، کاتۆلیکی رۆمانی، هتد)^b دەسەلاتی بەرپۆوەبردنی چەندین کلیسا دەداتە چاودێر^c.

---

a (Presbyterian church) ئۆل و مەزەبیکن لە شوێنکەوتوووانی مەسیح کە هەموو بریارەکانی کلیسیایان بە سەرپەرشتی دەستەیه کی پیرانە.

b Episcopalians (Anglicans, Methodists, Roman Catholics)

c Bishop

باوه‌پدارانی هەر چوار ده‌سته‌که دان به‌وه‌دا ده‌تین که عیسا و وشه‌که‌ی کۆتا ده‌سه‌لاتیان هه‌یه. ئەوه‌ی که ئەم چواره جودا ده‌کاته‌وه ئەوه‌یه که ئاخۆ کۆ پیریاری کۆتایی ده‌دات له‌سه‌ر وه‌رگرتنی ئەندام، ته‌مییکردنی کلێسای، لابردنی پیریکی نه‌گونجاو، گۆرینی به‌یاننامه‌ی باوه‌ر و په‌سه‌ندکردنی بودجه، هتد...

به‌گشتی ئەم کتێبه‌ راسته‌وه‌خۆ ئاماژه‌ به‌ ده‌ستانه‌ی دیکه‌ ناکات، یان هه‌ول نادات که پشتگیری کۆمه‌لگه‌راییی به‌ رابه‌رایه‌تی شوانه‌کان/ پیره‌کان بکات و وه‌لامی ره‌خه‌نه‌کان بداته‌وه. ئەم کتێبه‌ له‌وه‌ کورتره‌ بتوانیت ئەو باب‌ه‌تانه‌ له‌خۆ بگریت. ئەگه‌ر هه‌زت له‌ گفتوگۆیه‌کی به‌رگریکارانه‌یه‌ له‌مه‌ر ئەو باوه‌ره‌ نه‌ریت و ته‌قلیدیانه‌، بروانه‌ ئەم کتێبه‌م به‌ ناوی «ئەندامانی کلێساکه‌ت ده‌رمه‌که‌: به‌رگریکردن له‌ کۆمه‌لگه‌راییی»^a. ئامانجی من لێره‌دا پرسیارکردنه‌ له‌سه‌ر ئەوه‌ی که ئاخۆ کتێبی پیروژ چی ده‌لێت.

به‌لام ده‌بیت دان به‌وه‌دا بنیم که کۆمه‌لگه‌راییی ناوبانگیکی زۆری نییه‌. له‌وانه‌یه‌ گویت له‌ هه‌ندی‌ک چیرۆک بووبیت. به‌لاته‌وه‌ سه‌یر نه‌بیت که بلیم کلێسای له‌ئاوه‌لکێشی^b به‌هۆی ره‌نگی په‌نجه‌ره‌ی کلێساکه‌یانه‌وه‌ ناکۆکی و لیک‌تزازان که‌وته‌ نێوانیان. نیوه‌ی ئەندامان ده‌یانویست سپی بێت، نیوه‌ی دیکه‌ هه‌زیان له‌ قاوه‌یی بوو. بۆیه‌، پراویژکاریکیان گرت و پێشنیاری ره‌نگی قاوه‌یی کالی پیدان (هه‌ر بژی پراویژکار!). له‌وانه‌شه‌ گویت له‌ چیرۆکی ئەو ژن و می‌رده‌ ئەفریقی ئەمریکیه‌ بووبیت که پۆژیک پێش زه‌ماوه‌نده‌که‌یان قه‌شه‌ی کلێسا له‌ئاوه‌لکێشییه‌که‌یان په‌یوه‌ندی پێوه‌کردن و لێی پرسین ئاخۆ به‌لایانه‌وه‌ ئاساییه‌ که له‌ کلێسای تابه‌ت به‌ ره‌شپێسته‌که‌یان پێوه‌سه‌می زه‌ماوه‌نده‌که‌یان ئەنجام بدات. هۆکاری ئەمه‌ش ئەوه‌ بوو که سپی پێسته‌کان هه‌ره‌شه‌ی سووتانی بینا‌که‌یان له‌ قه‌شه‌که‌ کردبوو ئەگه‌ر ئەو پێوه‌سه‌مه‌ له‌ بینا سه‌ره‌کیه‌که‌دا ئەنجام بدات. به‌و شیوه‌یه‌ قه‌شه‌که‌

---

a Do not Fire Your Church Members: The Case for Congregationalism (B&H Academics, 2016)

b (Baptist church) ئۆل و مه‌زه‌بێکن له‌ شوێنکه‌وتووانی مه‌سیح که جه‌خت ده‌که‌نه‌وه‌ له‌سه‌ر له‌ئاوه‌لکێشانی باوه‌رداران.

ملکه چی فه‌رمانی کلّیسا بوو (ده وه‌ره ده‌ی!) له‌م باروودۆخانه‌دا کۆمه‌لگه‌راییی گۆراوه بوۆ دیموکراسی. واتا، کلّیسا له‌سه‌ر هه‌موو شتیک ده‌نگ ده‌دن. کۆبوونه‌وه‌ی تایبته‌ به‌ ئیش و کاری کلّیسا وه‌کو چه‌له‌حانئیی نیو هوّلی کۆبوونه‌وه‌ی شاره‌وانی وایه. شوان و قه‌شه‌کان وه‌کو به‌رپرسی بالا مامه‌له‌یان له‌گه‌لّ ده‌کریت و ته‌گه‌ر داواکاری ده‌نگه‌ران جیبه‌جی نه‌کات، له‌سه‌ر ئیش ده‌ریده‌که‌ن (ئه‌وه‌هایه ئیدی!)

وه ئیستا من هاتووم به‌مه ده‌لیم به‌رنامه و پرۆگرامی عیسا بوۆ به‌قوتابیکردن؟

بیگومان ئه‌م جووره چیرۆکانه ده‌بنه هوّی تووره‌بوون و بیزاربوونی خه‌لکی. بیگومان ئامانجی کتییی پیروژ ئه‌وه نییه که کلّیسا به‌م جووره بریار بدات، یان به‌هوّی په‌نگی په‌نجه‌ره‌وه ناکۆکی بکه‌وێته نیوان ئه‌ندامان یاخود هه‌ره‌شه له شوانه‌که‌یان بکه‌ن بوۆ ئه‌وه‌ی که‌مینه‌کان بچه‌وسینتیه‌وه. مه‌گه‌ر نا؟

به‌لّی، بیگومان. نامه‌وێت به‌ کۆمه‌لگه‌راییی بلّیم دیموکراسی یان پشتگیری هه‌له‌به‌کاره‌ینانی کۆمه‌لگه‌راییی بکه‌م. مروّقه گونا‌ه‌باره‌کان زۆربه‌ی کات دیارییه باشه‌کانی خودا به‌هه‌له‌به‌کارده‌هینن. وه‌ک چوون ده‌سه‌لاتی باوک و دایک و شوان و قه‌شه‌کان، پۆلیس و سه‌روّکه‌کان به‌هه‌له‌به‌کاردین، هه‌ندیک کات ده‌سه‌لاتی کۆمه‌لگه‌راییش به‌هه‌له‌به‌کاردیت و خراب لّیی تیده‌گه‌ن. بیگومان پیویست ناکات حاشا له‌وه‌هه‌لانه‌ بکه‌ین، به‌لام ته‌نها له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که‌ هه‌ندیک هاوسه‌رگیری به‌ لیدان و سووکایه‌تی کۆتایی دیت، واتای ئه‌وه‌ نییه که به‌ته‌واوی خوومان له‌هاوسه‌رگیری به‌دوور بگرین. مه‌گه‌ر نا؟

وایه، راسته. ئه‌وه‌ی که ئیمه ده‌مانه‌وێت کۆمه‌لگه‌راییه‌که که له‌کتییی پیروژه‌وه سه‌رچاوه‌ی گرتوو؛ ئه‌م کۆمه‌لگه‌راییه‌ شوان و پیره‌کان رابه‌رایه‌تیی ده‌که‌ن. وه‌کو پیشتر گوتم، ده‌سه‌لاتی کۆتایی هی عیسا‌یه. وه‌ شوانه‌کان ئه‌وه‌ پشتراست ده‌که‌نه‌وه. بۆیه، شوانه‌که‌ بوۆ هه‌ر شوینیک بروات، کۆمه‌له‌ی باوه‌رداران دوا‌ی ده‌که‌ون. له‌به‌شی پینجه‌مدا دیننه‌وه سه‌ر باسی په‌یوه‌ندیی نیوان ده‌سه‌لاتی کۆمه‌لگه‌راییی و ده‌سه‌لاتی پیران. بوۆ ئیستا، ده‌توانین بلّین که کلّیسا قسه‌ی کۆتایی ده‌کات

له برپاره كانی تایهت بهوهی كه باوه‌پریان به چیه و چوځ خویان ده‌ناسین،
یان نهوهی كه من له به‌شی چواردا له ریگه‌ی مزگینیی چیه و گه‌لی خودا
كین باس‌م كدووه؛ به‌لام پیران ده‌بیت له‌م برپارانه‌دا به ورده‌كارییه‌وه رابه‌رایه‌تی
كومه‌له‌ی باوه‌رداران بکه‌ن.

ئه‌مه‌ ئه‌و شته‌یه كه من به به‌رنامه و پروگرامی عیسی‌م‌سیح بو به‌قوتابیکردن
ناوی ده‌به‌م.

نیوه‌ی یه‌که‌می به‌رنامه‌که‌ی عیسا: به‌رپرسیاریتی کومه‌لگه‌رایي

بو نهوه‌ی له‌وه‌ی تیگه‌ین كه كومه‌لگه‌رایي به رابه‌رایه‌تی شوانه‌كان / پیره‌كان چ
په‌یوه‌ندییه‌کی هه‌یه به به‌قوتابیوونه‌وه، ده‌بیت پيشوه‌خت بیر له دوو نیوه‌که‌ی
بکه‌ینه‌وه. نیوه‌ی کومه‌لگه‌رایي پشت به تو ده‌به‌ستیت، نه‌ندامپکی ئاسایي کلپسا،
كه به‌رپرسیاریتی نه‌ندامانی دیکه‌ی کلپسا له ئه‌ستو بگريت. به‌رپرسیاریتی ئیشی
تو ده‌بیت.

بو نهوه‌ی بتوانیت ئیشه‌که‌ت بکه‌یت، پيوسته شاره‌زای ئینجیلی پیروژ بیت و
بیخوینیته‌وه. ده‌بیت خزمه‌تی مزگینیدانی کلپساکه‌ت پاریزیت. وه ده‌بیت هه‌ول
به‌ره‌وپيش‌چوونی مزگینیی مه‌سیح به‌دیت له ژيانی نه‌ندامانی ناوه‌وه و ده‌ره‌وه‌ی
کلپسا. به واتابه‌کی دیکه، پيوسته چاودیریی کلپساکه‌ت بکه‌یت، به پیروژی بو
خودای بیه‌پلپته‌وه، وه‌ک چوځ ئاده‌م چاودیریی باخچه‌که‌ی ده‌کرد و کاهینانی
ئیسرائیل چاودیریی په‌رستگایان ده‌کرد و به پیروژی بو خودایان ده‌هیشته‌وه.

ده‌بیت نه‌وه بزانیته‌که هه‌بوونی به‌رپرسیاریتی له هه‌بوونی ده‌سه‌لانه‌وه دیت.
که‌س‌یک به‌رپرسیاریتی نه‌نجامدانی کاریکی نییه که ده‌سه‌لاتی ئه‌و کاره‌یان پی
نه‌دابیت. پیم مه‌لئ که ئیشم هه‌یه ئه‌گه‌ر ده‌سه‌لاتی نه‌نجامدانی ئه‌و ئیشم پی
نه‌ده‌یت! وه‌کو ئه‌وه وایه پیم بلپی ته‌لاریک پاک بکه‌مه‌وه به‌بی نه‌وه‌ی کیلی
درگا‌که‌م پی بیت.

که واته بانگه شهی بنه پرتی نیوهی کۆمه لگه رایى ئه وهیه که کۆمه لهی باوه پداران دهسه لاتیان ههیه چونکه عیسا دهسه لاتیان پى ددهات و بهرپرسیاریتی ئه وه به هه موو باوه پداریک ددهات که مزگینی بدات و پارێزگاری له مزگینی و گه لی خودا بکات؛ له به شه کانی دواتردا باسی ئهم بابته ده که یین.

نیوهی دووه می بهرنامه و پرۆگرامی عیسا:

راهینانی پیران

بیر له مه بکه وه: کى راهینان به باوه پداران ده کات و ته یاریان ده کات تا کو ئیشه که یان بکه ن؟ کى فیری مزگینی مه سیح و ئه وه یان ده کات که چۆن ئه و مزگینی به سه ره هه موو لایه نه کانی ژیاناندا جیبه جى بکه ن. کى فیریان ده کات جیاوازی بکه ن له ئیوان ئیشى راست و ئیشى ناراستدا بو ئه وه ی بتوانن کلپسا به پیروزی بو په روه ردگار به یلنه وه.

ئه وه به ره و ئه و نیوه یه ی بهرنامه ی عیسا مان ده بات بو به قوتابیکردن که پیران رابه ریته تی ده که ن. کۆمه له ی باوه پداران پیوستیان به وه یه که رابه ره کانیا ن ده رباره ی ئیشه کانیا ن راهینانیا ن پى بکه ن. پروانه پۆلس چۆن باسی ئهم بابته ده کات: «مه سیح به هه ندیکى دا بنه ئیردراو، هه ندیک پیغه مبه ر، هه ندیک مزگینیده ر، هه ندیک شوان و مامۆستا، بو ئاماده کردنی گه لی پیروزی خو ی بو کارى خزمه ت، بو بنیادنانی جه سته ی مه سیح“ (ئه فه سو س ۴: ۱۱-۱۲). شوانه کان چى ده که ن؟ راهینان به باوه پداران ده که ن. گه لی پیروزی خودا چى ده که ن؟ خزمه ت ده که ن. ئه و دوو به شه پیکه وه کار ده که ن:

رابه رایه تی پیران ← فیری ئیشه که ت ده کات

کۆمه لگه رایى ← ئیشه که ت پى ددهات

ئه مه ناوه پووک و کرپوکی ئه و شیوازی به قوتابیکردنه یه که عیسا دایناوه. ده توانین به شیوازی هاوکیشه ی بیرکاریش بینووسین:

رابه رایه تی پیران + کۆمه لگه رایى = به قوتابیکردن

وهكو ده بېنين، نه گهر نه م دوو به شه ليكېدهيت، بهرنامه و پرؤگرامي عيسات بو
به قوتايي كړدن ده ست ده كه وېت.

خه لكې نيگه راني نه وهن كه كو مه لگه رايي ده بېته هوې نه وهی كه ده سه لاته كاني
كلېسا بده يته ده ست چند نه دمايكي ناييگه يشتووي كلېسا، وه كو هونونه كه ی
په نگی په نجره و كلېسا په گز په رسته كه كه پېشتر باس مان كرد. راسته كه نه گهر
شوانه كان راهي نمان به گه لي پيرؤزي خودا نه كهن، نه وا گهل پېناگهن و برياري
خراب ده دن. به لام نه و راستييهی كه كو مه لگه رايي به رابه رايه تيسي پيره كان
پيگه نادات رابه ران خواست و ويستي كه سيان به سهر نه دماندا بسه پېتن، به
نه دنامه پېنگه يه شتووه كانيشه وه، وا ده كات رابه ران فشاريان بو بېت و ده ست بكن
به راهي نانيان. بهرنامه كه ی عيسا وا ده كات رابه ران نه دماناي كلېسا فير بكن،
پروونكر دنه وه يان بو بدن، ته يار و ناماده يان بكن، بيانپاريزن، پشتگيري پيگه يشتن
و برياره دروسته كانيان بكن. نه دماناي كلېسا وه كو گنجی شازده سالان وان كه
تازه ده ست ده كهن به ليخوړيني نو تو مييل. باوك و دايكه كان، خودا بكات باش
فيري شو فير يتان كړ دي ت. نه گهر نه دنامه كان نه يان زاني شو فيري بكن، ده بېت
لومه ي مامو ستا كانيان بكن.

نه و كلېسايه ي كه ته واوي ده سه لات ده داته رابه ران، له راستيدا زيان به كه لتوري
به قوتايي كړدن ده گه يه ني ت. نه دنامه كان ده سته رداري ده سه لاته كه يان ده بن و
بهر پرسياري يتي له نه ستو ناگرن. به و شيويه كه م كه م واز له هه موو شتيك ده هي ن
و به ره و دنياييوون هه نگا و ده نين. به و شيويه كه يسي به بي پاراستن ده مي ني ته وه.

هاوكات، به لاته وه سه ير نه بېت نه گهر بلي م نه و شوانه ي كه ده سه لات له
نه دماناي كلېسا وه رده گري ته وه، له راستيدا شيوازيك له رابه رايه تيسي خو ي ده داته
ده سته وه. ئيشي شوانه كان نه وه يه كه راهي نمان به كلېسا بكن بو نه وه ي
ده سه لاته كه يان به دروستي و پيگه يشتووي به كار بهي ن. به لام نه گهر خويان له و
بهر پرسياري يتيه بكيشنه وه، نه وا بيگومان كاره كه يان ئاساتر ده بېت، به لام نابنه
نه و رابه رانه ي كه خودا ده يه وېت.

ئایا کۆمه‌لگه‌راییی کتییی پیروژ دیموکراسییی؟ نه‌خپەر، حوکمرانییه‌کی هاوبه‌ش و تیکه‌له - هه‌ندی‌ک پاشایه‌تییه (یه‌ک که‌س حوکم ده‌کات)، هه‌ندی‌ک تاقمه‌وه‌ییه (هه‌ندی‌ک که‌سی دیاری‌کراو حوکم ده‌کهن)، وه‌ هه‌ندی‌ک دیموکراسییی (زۆر که‌س حوکم ده‌کهن). عیسی‌ی پاشا له‌ ریگه‌ی وشه‌که‌یه‌وه؛ پیران یان شوانه‌کان رابه‌رایه‌تی ده‌کهن؛ وه‌ ئەندامانی کلێسا بریاری کۆتایی له‌سه‌ر هه‌ندی‌ک شتی هه‌ستیار و گرنگ ده‌ده‌ن. وه‌ ئەوه‌ په‌یوه‌ندیی نیوان یه‌ک که‌س و هه‌ندی‌ک که‌س و زۆر که‌سه‌ که‌ وا ده‌کات که‌لتوری به‌قوتایی‌کردمان هه‌بیت و رینمایی ئەندامه‌ پینگه‌یشتوووه‌کانی کلێسا بکات به‌ره‌و پینگه‌یشتن.

ته‌نها کۆبوونه‌وه‌ی تایه‌ت به‌ ئیش و کاری کلێسا نا، به‌لکو ته‌واوی ژیان

ئایا درک به‌ بابه‌ته‌که‌ ده‌که‌یت؟ کاتی‌ک عیسا و نێردراوان باسی حوکمرانی کلێسا ده‌کهن، ته‌نها باسی بریاری دیوانی ده‌سه‌لاتدار ناکهن. به‌لکو له‌ بنه‌په‌تدا بابه‌ته‌که‌ په‌یوه‌ندی به‌ به‌قوتایی‌بوونه‌وه‌ هه‌یه‌! حوکمرانی کلێسا زۆر له‌وه‌ زیاتر له‌خۆ ده‌گری‌ت که‌ له‌ کۆبوونه‌وه‌ی تایه‌ت به‌ ئیش و کاری کلێسای له‌ئاوه‌لکیشییه‌کان رووده‌دات.

که‌سی‌ک پێشنیاری‌ک ده‌کات، یه‌کی‌کی دیکه‌ له‌ دژی ده‌وه‌ستیتته‌وه‌. له‌ کۆتایی‌دا ده‌نگ ده‌ده‌ن، جا ئیدی به‌ زاره‌کی بیت یان نووسراو.

لێره‌دا وێنه‌ گه‌وره‌که‌ ونه‌. ئەوه‌ی که‌ ئەندامه‌کان له‌و کۆبوونه‌وانه‌دا ده‌یکهن، ده‌بیت په‌یوه‌ندی هه‌بیت به‌وه‌ی که‌ له‌ ژیا‌نی پو‌ژانه‌یاندا ده‌یکهن له‌ ریگه‌ی دروستکردنی په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل یه‌کتر. ده‌بیت په‌یوه‌ندی‌یه‌کی به‌رده‌وام هه‌بیت له‌نیوان بریاردان و دروستکردنی په‌یوه‌ندی. به‌م شیوه‌یه‌ روونی ده‌که‌ینه‌وه‌:

بریاردان ← دروستکردنی په‌یوه‌ندی ← بریاردان ← دروستکردنی ...

خواست و ویستی عیسا ئەوه‌یه‌ که‌ ئەو که‌سانه‌ی بریار ده‌ده‌ن هه‌مان ئەو که‌سانه‌ بن که‌ په‌یوه‌ندی دروست ده‌کهن. بنیادانی په‌یوه‌ندی بریاردانی گرنگی

بەدواوە دەبێت، چونکە بریارەکان لە زانیاریی کەسییەوه سەرچاوە دەگرن. وە بەرپرسیارییەتی بریاردان هانت دەدات پەيوەندی دروست بکەیت، وەکو گوتمان، بۆ ئەوەی ئەو بریارانە بە پشتبەستن بە زانیاریی کەسی و راستگۆییەوه بدرێن.

دەبێت پۆژانە هەول بەدەین کۆتای بە پێرۆزی بۆ خودا بهێڵینەوه. ئایا ئادەم تەنها لە پۆزی یەکشەم دەبوا ئاگای لە مارە درۆزنە کە بوایە؟ ئایا کاهینانی ئیسرائیل تەنها لە کۆبوونەوهی دوو هەفته جاریکدا دەبوا لە پەرستگادا پاکیان لە ناپاک جودا بکردایەتەوه؟ بێگومان، نەخێر. ئیشی هەر یەکەیان بەردەوام و پۆژانە بوو؛ کەواتە ئیشی ئەندامانی بەردەوام و پۆژانەیه.

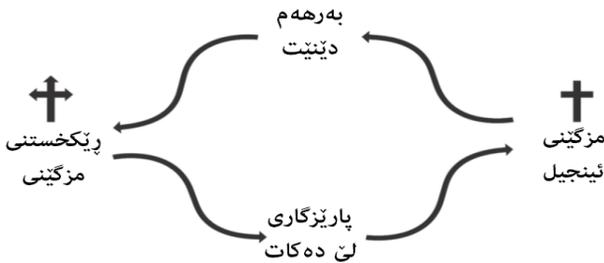
لە مزگینییەوه بۆ رێکخستنی مزگینی

ئەو راستییە ی کە حوکمرانیی کۆتای بە قوتاییکردن دەگریتەوه، یارمەتیمان دەدات لەوه تیبگەین کە هەموو شتیکی حوکمرانیی کۆتای پەيوەست نییە بە بارودۆخەوه، بە لکۆ رێکخستنی مزگینییە کەمان لە خودی مزگینییەوه سەرھەلەدات.

هەندیک کات خەلکی دەلێن ئەو شیوازی حوکمرانیی کۆتایە ی کە کۆتای پەیرەوی دەکات دەبێت بە تەواوی پشت بە بارودۆخی کۆتای بەستیت. واتا، کۆتای بە پێی بارودۆخەکان شەکل و شیوازهکان قبول بکات، وەکو لەبەرکردنی جلوبەرگ. ئەو پۆژانە ی ئیش دەکەیت، جلوبەرگی تاییەت بە ئیش و کار لەبەر دەکەیت، بەلام لە ئاھەنگی هاوسەرگیریدا چاکەت و بۆینباخ لەبەر دەکەیت. حوکمرانیی کۆتای بەو جورەیه، مەگەر نا؟ تەنها دەبێت شیوازی دیاریکراو بە پێی بارودۆخەکان لەبەرچاو بگریت.

بێگومان زۆر شت بە پێی کات و شوین لە ژیانی کۆمەلە ی باوەرداراندا دەگۆردرێت. ئەوەی کە من هیوادارم تۆ لەم کتییەوه دەستت بکەوێت ئەوەیە کە بزانی قەد و لقی حوکمرانیی کۆتای لە تۆوی مزگینیی مەسیحەوه گەشە دەکات. پەيوەندی نیوان مزگینی و ژیانی پر لە مزگینی رێکەوت نییە. مزگینی مەسیح هەندیک داواکاری لە گەلی پێرۆزی خودا و پیکەوه بووگان هەیه. مزگینی رێکخستنی مزگینی

به رهه م ده هیئیت (مه به ستم له پیکهاته ی حوکمرانیی کلیسایه)، وه نه و ریڅخستن
 مزگینییه له به رامبه ردا به م شیویه مزگینی نشان ده دات و به رگری لی ده کات:

نه گهر تو باوه پرت به مزگینی هه یه، نه وا ژیانته به ژیانیه باوه پدرانیه دیکه وه
 ده به سته وه. وه کو کاهینان بایه خ به پیروزیی نه ندامه کانی دیکه ی کلیساکه ت
 ده ده دیت. له کومه لگاکه تدا به هه لسوکه وت و ئاکارت ده بیته هه وونه یه کی زیاتری
 کلیساکه ت. وه له ریگه ی به قوتابیوونته وه له سه ر ده سته شوان و رابه ران، بو
 نه نجامدانی نه و کاره راهینان ده که یته. نه مه ته نه ا ئیشی پروژانی یه کشه مه نیه.
 ده بیته نه م ئیشه ته واوی هه فته به رده وام بیته.

ده ره نجام

له بهر نه وه ی که کاری مزگینییه پیشوه خته له ئیمه دا ده سته پیکردوه،
 ئیمه کومه لگه رایین. له بهر نه وه ی کاری مزگینییه هیشتا له ئیمه دا ته واو نه بووه،
 ئیمه کومه لگه رایه کین که پیره کان رابه رایه تیه ده که ن. هه تا ئیستا بیرته له وه
 کردوه ته وه که له به هه شتدا هیچ شوان و قه شه یه که نیه؟ شوانه که ته له وئی
 ده بیته ئیشیکی نوئی بدوزیته وه چونکه له وئی هه موومان له گه ل مه سیح حوکمرانی
 ده که یین (دووه م تیموساوس ۲: ۱۲).

هاوکات، شوانه که ته نوئیژ و نزات بو ده کات، فیتری وشه ی خودات ده کات، وه
 بوته ده بیته هه وونه. نه که ته نه ا نه وه، به لکو راهینانته پی ده کات بو نه وه ی
 بتوانیته ئیش و کاره که ته نه نجام بده یته. ده توانیته بلین که نه مه وردترین

پیناسه ی کۆمه لگه راییه به پابه رایه تیی پیره کان: شوانه کهت پاهینانت پی ده کات بو
ئه وهی ئیش و کاره کهت ئه نجام بدهیت. یان به و جوژه ی که پۆلس باسی ده کات،
کۆمه لگه راییه به پابه رایه تیی پیره کان ئه وهیه که عیسا شوانتیکه پی داویت بو
ئه وهی له سه ر ئیشی خزمهت پاهینانت پی بکات.

ئه گه ر پشت به کتییی پیروژ به ستین، کۆمه لگه راییه به پابه رایه تیی پیره کان
سه رچاوه ی هیژی مزگینیی مه سیحه، چونکه:

• مزگینیی ده پاریزیت.

• قوتابی مه سیح پی ده گه یه نیت.

• ته وای کلپسا به هیژ ده کات.

• راستگویی و شایه تیی پیروژ به هیژ ده کات.

• وا ده کات کۆمه لی باوه پداران به گوftar و کردار دراوسیکانیان زۆتر
خۆش بویت.

ئایا ده ته ویت بیهته قوتابیه کی باشتی مه سیح و ماهیه تی مزگینیی مه سیح و
شوناسی گه له که ی پاریزیت؟ که واته، پی بنی نیو به رپرسیاریتیی کۆمه لگه راییه
که شوانه کان پابه رایه تیی ده کهن.

وه کو پیشتر گوتم، ئامانجی من ئه وه نییه قه ناعهت پی بهینم که کۆمه لگه راییه
شتیکه باشه و وه لامی هه موو ئه و ره خنامه بده مه وه که له لایه ن باوه پدارانی
کلپسای پیرانی یان ئیپیسکوپالیه ن یا خود له لایه نی دیکه سه ره له ده دات. ئامانجی
ئه م کتیبه ئه وه یه که به پشتبه ستن به کتییی پیروژ یارمه تیت بده م درک به
به رپرسیاریتیه کانت بکه یهت. عیسا له کلپسادا ئه رکیکه دیاریکراوی پیداویت، وه
له کاتی ئه نجامدانی ئه و ئه رکه دا باشت خودا ده ناسیت. ده توانیت ئه م کتیبه
وه کو که ته لوگی تایبهت به ئه رکی کلپسا بینیت.

نەخشەپىگاگەمان پروون و ئاشكرايە:

• بەشى دووہم بە پروونى پىمان دەلّیت كە كۆمەلگەرايى بە رابەرايەتیی پيران لە ژيانى كلیسادا چۆنە.

• بەشى سىيەم و چوارەم تیشك دەخاتە سەر نیوہى كۆمەلگەرايى: ئەركى تۆ.

• بەشى پىنجەم باسى نیوہى رابەريەتیی پيران دەكات: ئەركى رايىنان لە لايەن پيرانەوہ.

• دەرەنجامیش باسى بەرپرسيارىتييەكانى ئەركەكەى تۆ دەكات.

به شی دووهم

وینه گه وره که

ده توانین ئیستا کتییی پیروژ بکهینه وه و ئایهت به ئایهت دهست بکهین به دروستکردنی ئه و وینهیهی که کتییی پیروژ بو کومه لگه رایلی له بهرچاوی گرتوو، واته بهرنامه و پرۆگرامی عیسا بو به قوتابیکردن. به لام داواکارییه کی له م چه شنه وه کو ئه وه وایه داوات لی بکه م پازلئیکی سه د پارچه یی لی یک به دیت به بی ئه وه ی ته ماشای وینه ی نیو کارتونه که ی بکهیت. بویه، له م به شه دا ته ماشای وینه ی نیو کارتونه که ده کهین، ئینجا له به شی سی هه تا پینج بو لی کدانی پارچه کانی پازل که پشت به کتییی پیروژ ده به ستین.

فیربوون له ژبانی راسته قینه دا

شهوی یه کشه م بوو. ماوه یه کی زور بوو که کوبوونه وه ی دوو مانگ جاریک دهستی پیکردبوو، که تایهت بوو به ئەندامانی کلئسا، کاتیک که یه کیک له پیرانی کلئسا هه ستایه سه ر پی و ئەم هه وئه ناخۆشه ی به کلئسا که دا: «(دهیل) ژن و منداله کانی به جی هیشت و رویشت بو لای ژنیکی دیکه». بو ساتیک پراوه ستا و دیسان دهستی کرده وه به قسه: «دوووان له پیران چه ندین مانگه له کاتی ئاشکرا بوونی ئه و په یوه ندییه وه، قسه له گه ل دهیل ده که ن. له سه ره تادا گوتی که په شیمانه، به لام ئه وه تا زور نییه که خیزانه که ی به جیهیشتوو و نایه ویت بگه رپته وه بو لایان». روونی کرده وه که هاوسه ری دهیل حالی باش نییه و سوپاسگوزاره که ئه و دوو پیره ویستوو یانه ئەم بابه ته له گه ل کلئسا باس بکه ن. هه روه ها باسی ئه وه شی کرد که منداله کان له کیشمه کیشدان.

هه ستت به دلته نگی ژوو ره که ده کرد. هه وت سه د که س دلته نگ و دلشکاو بوون. ئه و هه وئه وه کو ئه وه بوو که که سییک به هه موو هیزی خوی زلله یه کت

لئ بدات، وه توش ناتوانيت له سهر پي خوت رابوه ستيت و بهم لاو و بهو لادا ده كهويت و ههول دهدهيت هاوسه نكي جهسته ت بپاريزيت. چاوه رپي ده كهيت و دلنيا نيت له وهی كه ئيستا چي بكهيت. به لام نازاره كهی بهو ناسانيه ناروات.

ئینجا پیره كه شتيكي ديكه شي كرد. داواي له هه موو ئه ندامه كان كرد كه ههستن به ئهركي مزگيني مه سيح و ههول بدن قه ناعه ت به دهيل بهينن و ناگيان له ژن و منداله كانيش بيت. گوتي: «سپاره ی مه تا، به شي هه ژدهيه م پیمان ده لیت كه ئه گه ر گونا هباريک گوپی له دوو يان سي كه س نه گرت، ئه وا به ته واوي كلتسي اي بلين. وه ئه گه ر ديسان گوپی نه گرت ئه وا وه كو بپاوه ر مامه له ی له گه ل بكه ن. بويه پيتان ده ليين، تكايه ئه گه ر له نزيكه وه دهيل ده ناسن، ئه وا هاني بدن توبه بکات و بگه رپته وه بو لاي خيزانه كه ی. وه ئه گه ر له نزيكه وه ناياسن، تكايه نويز و نزي بکهن. ئه گه ر له ماوه ی نيوان ئيستا و كو بوونه وه ی داهاتوو مان، كه دوو مانگي ديكه يه، هيچ نه گو ردا، ئه وا ئه ی پيران ناگادارتان ده كه نه وه كه پيشنيار ده كه ين بو ده ركردي دهيل له كلتسا؛ واته ته ميبي ده كه ين». هه روه ها باسي چهنه رپگايه كي كرد كه بتوانين ناگامان له خيزانه كه ی دهيل بيت.

له و كو بوونه وه يه دا هيچ كاريكي فه رمي ئه نجام نه درا. ئه ندامه كان چهنه پرسيارتيكان كرد كه زورتر په يوه ندي به بايه خدان به خيزانه كه ی بوو. «ئايا پيوستيان به خوراكه؟» «ئايا به هيچ شيويه ك پيوست ده كات يارمه تي منداله كاني بده ين بو چوونه قوتابخانه؟» «كاتيك كه هاوسه ره كه ی ده بينين، ده بيت چ شتيك بلين؟» به لام ئامانجي سه ره كي ليره دا ناگاداركرده وه و پيداني ئه رك. پيران چهندين مانگ بوو ئيشيان له سه ر ئه م بابه ته ده كرد. ئيستا ئهركي ئه نداماني كلتسا ده ست پي ده كات: زورتر نويز ده كهن، هه نديك قسه له گه ل دهيل ده كهن، هه نديكي ديكه يارمه تي ژن و منداله كان ده دن و له كو تايدا ئه گه ر پيوست بکات ته واوي كلتسا بريار له سه ر ده ركردي دهيل له ئه ندامي تي كلتسا ده دن و ريگه ناده ن چيتر به شداري رپوره سمی خوانی په روه ردا ر بکات.

ئيستا بو ساتيك رابوه سته و بير له و سيناريو به بکه وه، وه كو ئه وه ی كه وينه يه ك شو فقه ده كه يت. چي ده بينيت؟

هيوادارم كه دوو نيوه كه‌ي به‌رنامه و پروگرامي عيسا بو به‌قوتاييكردن ببينيت:
راهيناني پيران و به‌رپرسياريتي كومه‌لي باوه‌رداران.

راهيناني پيران له ژياني راسته‌قينه‌دا

بیر له و شته بکه‌وه که پيران له کۆبوونه‌وه که‌دا خستيانه به‌ردهم ئەندامه‌کان. و تاريکي گريمانه‌يي نه‌بوو. دۆسيه‌يه‌کي تايه‌ت به‌ کۆليژي بازگانى نه‌بوو. وه به‌شیک نه‌بوو له به‌رنه‌مايه‌کي ته‌له‌فزيوني ژياني که‌سيکي به‌ناوبانگ. نه‌خېر، به‌لکو قه‌يرانتيکي راسته‌قينه‌ي خيزاني نيو کليسا بوو. به‌راده‌يه‌ک راسته‌قينه و کاريه‌ر و زيندوو بوو که دايکه‌که له پشت مي‌زي نانخوردن دانيشت و به منداله‌کانى گوت: «باوکتان رويشت و ئيمه‌ي به‌جيه‌يشت». ئيستا پيران داوا له کومه‌لي باوه‌رداران ده‌که‌ن که له‌گه‌ل ته‌و خيزانه‌ دانيشن و نان بخون. واتا، له‌گه‌ليان بن و دلي منداله‌کان بده‌نه‌وه، له‌گه‌ل ژنه‌که‌دا بگريين، پياوه‌که ئاگادار بکه‌وه، له‌ پرووي ده‌رووني و سۆزداريه‌وه ته‌واوي حالته‌که قبول بکه‌ن و پيکه‌وه رووبه‌رووي ببنه‌وه. ئەم شتانه بو خۆده‌رخستن نين، به‌لکو راسته‌قينه‌ن.

پيران فه‌رمانى عيسايان جيبه‌جئ کرد که فه‌رمويه‌تي «به‌ کليسا بلين» (مه‌تا ۱۸: ۱۷)، ئينجا راهينانيان به‌ کومه‌له‌ي باوه‌رداران کرد بو ته‌وه‌ي به‌پيى مزگينيى مه‌سيح وه‌لام بده‌نه‌وه. رابه‌رايه‌تي کليسا لاني که‌م پينج وانه‌ي فيري باوه‌رداران کرد.

يه‌که‌م، ئيمه‌ ته‌نها به‌ نيعمه‌تي خودا و ته‌نها له‌ ريگه‌ي باوه‌ره‌وه‌ پرگار کراوين. ئەگه‌ر ئەوها نه‌بووايه، ئەوا ده‌يل ده‌ستبه‌جئ له‌ باوه‌رداريى ده‌که‌وت، وه‌ ئەو کاته‌ قايلکردنى بو تۆبه‌کردن هيج سوودىکي نه‌ده‌بوو. ئينجا ده‌رکردنى له‌ کليسا شتيکي راسته‌وخۆ ده‌بوو. به‌لام سوپاس بو خودا که‌ بابه‌ته‌که‌ به‌و جوړه‌ نيه‌.

دووهم، باوه‌ر تاکه‌ هوکاري رزگاريمانه، به‌لام ده‌بيت ته‌وه‌ بزانيان که‌ ئەو باوه‌ره‌ي رزگارمان ده‌کات هه‌رگيز ته‌نها نيه‌. که‌واته، کاتيک ئەندامه‌کان رووبه‌رووي گوناھي ئەو پياوه‌ ببنه‌وه، ئايا تۆبه‌ ده‌کات؟ له‌ کۆتاييدا ده‌بيت باوه‌رداران تۆبه‌ بکه‌ن.

کاتیک له بهر گوناوه کانیان سه رزه نشت ده کړین. پړوخی پیرۆز خه می خوداییان پی ده دات له جیگه ی خه می دنیایی (پۆلس له دووهم کورنسوؤس ۷: ۹- ۱۱ باسی هه ردوو جوړه که ی کردووه). ئه وان ده یانه ویت له جیگه ی ئه وه ی به رده وام بن له گوناوه کړدن ده ستیکی خویان بېرته وه یان چاویکیان ده ربه پین.

سییه م، مزگینیی مه سیح ته نها تاکه کان پزگار ناکات، به لکو ته واوی جه سته (کلئسا) پزگار ده کات. خودا له شی به جوړیک ریڅخستوو ه که ئه گه ر ئه ندامیک ئازاری هه بوو، هه موو ئه ندامان له گه لیدا ئازار ده چیرن (یه که م کورنسوؤس ۱۲: ۲۴، ۲۶). ئه م ژن و پیاوه به شیکن له جه سته ی ئیمه، بویه هه موومان هه ست به ئازار و ناخوشییه کانی ئه وان ده که یین. به و هویه وه ئیستا هه موومان به رپرسیارین و ده بیت کاریک بکه یین.

چوارهم، رابه رایه تیی پیران کومه لئی باوه دارانیان فیری ئه وه کرد که خوشه ویستی به پیی مزگینیی مه سیح چونه. ئه و خوشه ویستییه نالیت من ژیانی خوم هیه و توش ژیانی خوت. وه پره له راستی و پیرۆزی و گوپراه لبوون. هه روه ها خوشه ویستی به پیی مزگینیی مه سیح وه کو که سیکی خو په رست و تووره و تاوانبارکه ر نییه. به لکو، ئه و خوشه ویستییه بریتییه له لیخوشبوونی گوناهاران و ئاگادارکرده وه یان له ریگای مردن و نیشاندانی ریگای ژیان. راستگویه و هه ندیک جار به گریانه وه ده دویت و هه میسه و نویژ ده کات و پره له سوژ و به زه یی.

ده بیت ئه وه بزاین که ده کړیت پیران ویستییتان ئه م کاری داوینییسی و شتانه له پشت ده رگای ژووری کو بوونه وه ی پیرانه وه بشارنه وه. به و شیوه یه بابه ته که پاکتر و بی کیشه تر و مه ترسی که متر ده بوو. هه روه ها وه کو ده زانین ئه و بابه تانه له وتاره کاند باس ده کړین، مه گه ر نا؟

وايه، له وانیه. به لام جیاوازی هیه له نیوان ئه وه ی که داوا له گه نجیک بکه ییت وانیه لیخوړینی ئوتومبیل بخوینیت له گه ل ئه وه ی که سوچه که ی پی بدیه ت و بلئی تو لیخووره، به لام شوین رینماییه کانی من بکه وه. چیرۆکه کانی تاییه ت به

راستگۆیانه بدوئین و به میهره بانی و فرمیسه که وه سنوره کان دیاری بکهین. ئەگەر به کۆمهڵ ئیش له سهەر کیشه کانی ژیا مان بکهین، ئەوا فیر ده بین که به ته نه اش چاره سه ریان بکهین. به لام ئەگەر ئەم کۆبوونه وانه له ژووری داخراوی پیران و گه وره قه شه کاندرا رووبدهن، ئەوا راهینانیککی له و چه شنه روونادات.

به کورتی، کۆمه لگه رایسی به رابه رایه تیی پیره کان پۆیستی به وه یه که پیران باوه پرداران فیر بکهن و بیانکه نه قوتابی، ئەمه ش هه م له قازانجی ئەوانه دایه که راسته وخۆ له نیو بابه ته که دان و هه م بۆ ته واوی کۆمه لای باوه پرداران سوودی هه یه.

ده رکردن له کلێسا چیه؟

کلێسای کاتۆلیکی رۆمانی ده سته واژه ی ده رکردن له کلێسای له وه سفی پرۆسه ی ده رکردنی خه لکی له ئەندامی تیی و رزگار بوون به کاره یناوه - وای لیکدا وه ته وه که کلێسا ده سه لاتی ره تکرده وه ی رزگار بوونی باوه پرداران هه یه. له نیو شوینکه وتووانی پرۆتستانتدا، ده کردن له کلێسا و اتا ده رکردنی باوه پردار له ئەندامی تیی کلێسا و رێگه نه دان به به شداری کردنی له خوانی مه سیح. و اتا، کلێسا ده لیت: ”ئیمه چیر ناتوانین ناوی شانشین هه وه شه که مان بۆ پشتراسته تکرده وه ی باوه ری ئەو که سه به کار به ینین“.

به رپرسیاری تیی کۆمه لگه رایسی

به دلناییه وه بناغه ی پرۆسه ی ته واوی به قوتابیکردن ئەو راستیه یه که هه موو ئەندامیک خاوه نی به رپرسیاری تیی کۆتاییه له سه ره ئەوه ی که ناخۆ دان به باوه ری ده یلدا ده ئین یان نا. به رپرسیاری تیی کۆمه لگه رایسی دوو هه شته که ده ییت سه رنجی بدهین له بابه تی به رنامه ی به قوتابیکردنی تایه ت به عیسا. پیران هه نگاو به هه نگاو له رێگه ی سه رنج و پێشنیاره کانیا نه وه رابه رایه تیی پرۆسه که یان کرد. به لام ده ییت کلێسا بریار بدات و کاریک بکات.

هه مان جوو له نيوان پوئس و كلئيساي كورنسوس له (يه كه م كورنسوس 5) دا ده بينين كه پوئس ئالنگاري روو به روو بوونه وه له گه ل كه سيكي داوئنيسيان ده خاته به رده ست. پوئس ده لئيت: «ئه و كه سه م حوكم داوه كه ئه مه ي كردوه، وه ك ئه وه ي له وي ئاماده بووم» (يه كه م كورنسوس 5: 3). ئنجا داوا له كلئيسا ده كات كه ئه وان حوكمي خوian بدن: «ئايا ئيوه ئه وان ه ي ناوه وه ي كلئيسا حوكم ناده ن؟» (يه كه م كورنسوس 5: 12). وه كو ده بينين له هه ردوو ئايه ته كه دا وشه ي حوكمي به كار هئناوه. كلئيساش ده لئيت هه مان ئه و شته بكات كه پوئس كردى. ئه وان خاوه نى به رپرسياريئيتي كوئايين. بيگومان پوئس هه تا هه تايه ناتوانيت بو برياره كانيان هاو كار بيان بكات.

هه مان شت بو كلئيسا كه ي منيش راسته. ئيمه ي پيران له نيو خو ماندا له كو بوونه وه ي روژي پينج شه مه دا بريارى مه حوكم كردنى ده يل مان دا. ئنجا له كو بوونه وه ي روژي يه ك شه مه ي ئه نداماندا داوامان له كلئيسا كرد كه ئه وان يش بريارى خوian بدن و حوكمه كه يان بسه پئتن. برياره كه مان به ئه ندامان سپارد، چونكه له ريگه ي كئيبى پيروزه وه ده زانين كه له كوئاييدا ئه وان خاوه نى ئه و به رپرسياريئيتيه ن.

برياردان و دروست كردنى په يوه ندى:

بازنه يه كى به سوود

ئه گه ر ته نها سه رنجى كو بوونه وه يه كى دوو كاتزميري بده يت، وي نه گه وره كه له ده ست ده د ه يت. ئه وه ي كه كلئيسا له و كو بوونه وه يه دا شتيك بكات به شيكه له به رپرسياريئيتيه گه وره كه يان كه ته واوى هه فته بايه خدانه به يه كتر. راستيه كه ئه وه يه كه ئه گه ر ته نها چاوت له سه ر كو بوونه وه كه بيت، ئه وا به خيراىي چاويك به وي نه كه دا ده خشنييت. به لام ئه وه ي كه ئيمه پيوستمانه برتبيه له كاميرا يه ك كه ژيانى ئه ندامه كان پيش و پاش كو بوونه وه كه تو مار بكات.

له بيرته كه له به شى پيشوودا چيم گوت ده رباره ي په يوه ندى نيوان برياردان له كو بوونه وه يه كدا و دروست كردنى په يوه ندى له ده ره وه ي كو بوونه وه دا. له نيوان ئه م

دوو چالاکیه‌دا بازنه‌یه‌کی سوودبه‌خش هه‌یه. هه‌ر یه‌که‌یان سوودی بۆ ئه‌وه‌ی دیکه‌یان هه‌یه.

به‌و جوړه‌ی که‌ ده‌رکه‌وت، ده‌یل پښه‌ی نه‌دا که‌ کلپسا له‌ ده‌ره‌وه‌ی چوارچپوه‌ی کوښونه‌وه‌ی ئه‌ندامان له‌گه‌ل ئه‌ودا مامه‌له‌ بکات. نه‌یده‌وه‌یست گوښی له‌ قسه‌ی هپچ که‌سیک بیت. هاوسه‌ر و منداله‌کانی هه‌ر زوو تیکه‌ل به‌ کلپسا بوون؛ ئه‌ندامه‌کان خواردنیان بۆ ئاماده‌ ده‌کردن، کپشه‌ی خانوبه‌ریان بۆ چاره‌سه‌ر ده‌کردن، هاوکاری خویندنی منداله‌کان و هاوکاری داراییانی ده‌کرد. هه‌موو ئه‌م «پیکه‌وه‌ژپانه‌ی» ده‌ره‌وه‌ی کوښونه‌وه‌ بووه‌ هو‌ی به‌خشینی دروستیتی و واتاداربوون و راستگوښی به‌و برپارانیه‌ی که‌ له‌نیو کوښونه‌وه‌که‌دا داوا له‌ کلپسا کرا بیدات. ئه‌ندامه‌کان ده‌یانتوانی ته‌نها باوه‌ر به‌ قسه‌ی پیران بکه‌ن سه‌بارت به‌و کارانه‌ی که‌ ده‌یل کردبووی. به‌لام فه‌رز نه‌بوو له‌سه‌ریان. ئه‌وان چاودپری منداله‌کانی ده‌یلیان ده‌کرد بۆ ئه‌وه‌ی هاوسه‌ره‌که‌ی، که‌ ئیستا لپی جودا بووه‌ته‌وه، هه‌ندیک کاروباری بازار ئه‌نجام بدات. ئازاری روخسار و ماندوو‌بوونی شانی هاوسه‌ره‌که‌ی ده‌یلیان بینی.

به‌لام ته‌نها ئه‌وه‌ی که‌ له‌ ده‌ره‌وه‌ی کوښونه‌وه‌ پووده‌دات نابیته‌ هو‌ی ده‌وله‌مه‌ندبوون و به‌خشینی متمان به‌و کاره‌ی که‌ له‌نیو کوښونه‌وه‌دا ده‌یکه‌ین. کوښونه‌وه‌که‌ یارمه‌تیمان ددات که‌ له‌ به‌رپرسیاریتیی هاوبه‌شمان له‌ به‌رامبه‌ر ده‌یل و ژن و منداله‌کانی له‌ ده‌ره‌وه‌ی کوښونه‌وه‌که‌ تپگه‌ین. کوښونه‌وه‌کان به‌رپرسیاریتیمان پیده‌دن و پامانده‌سپږن که‌ بایه‌خ به‌ که‌سانی دیکه‌ بده‌ین و به‌قوتاییان بکه‌ین. به‌لئ، به‌رپرسیارم به‌رامبه‌ریان. بۆیه‌ ده‌بیت به‌پیی ئه‌وه‌ بجولیمه‌وه.

کۆمه‌لگه‌رایي به‌رامبه‌ر ناکۆمه‌لگه‌رایي

باسی ئه‌وه‌م کرد که‌ چوون کۆمه‌لگه‌رایي به‌ رابه‌رایه‌تیی پیره‌کان ده‌رکردنی ئه‌ندام له‌ کلپسا له‌خو ده‌گریت. به‌لام ده‌بیت بزاین که‌ کۆمه‌لگه‌رایي زیاتر له‌وه‌ له‌خو ده‌گریت که‌ زوربه‌ی دلخۆشکه‌ره، له‌وانه‌ هه‌لبژاردنی پیران و وه‌رگرتنی

ئەندامى نوۋى. كرۆكى دەسەلاتى كۆمەلگەرايى تىشك دەخاتە سەر ئەوھى كە باوهرمان بە چى ھەيە و ئىمە كىين، ياخود ئەوھى كە من لە بەشى چواردا بە ماھىھەتى مزگىنى مەسىح و شوناسى گەلى خودا ناوزەدم كردووھ. دەبىت ھەموو ئەندامان ھىندە شارەزاي مزگىنى بن كە بەرگى لى بكن. دەبىت ئەندامەكان ھىندە بە باشى يەكتر بناسن كە ھاوكارى يەكتر بكن لە مانەوھيان بە دلسۆزى بو مزگىنى مەسىح. ھەموو ئەندامىك دەبىت ھەول بەدات كلىسا نەوھ لەدوای نەوھ دلسۆزى مزگىنى بن و بە پىرۆزى بو پەروەردگار بىننەوھ. لەبىرت نەچىت كە لە بەشى پىشترا چىم گوت: مزگىنى مەسىح رىكخستنىكى مزگىنى بەرھەم دەھىنەت، وھ ئەو رىكخستنە لە بەرامبەردا مزگىنى دەردەخات و پارىزگارى لى دەكات. كۆمەلگەرايى بە رابەرايەتتى پىرەكان لە بنەپەردا ژيانكردنە بەپىي مزگىنى و پارىزگارىكردنە لەو مزگىنىھە.

سەرنجى كلىسايەك بەدە كە باوهرى بە كۆمەلگەرايى نىيە. تەنھا كۆمەلە كەسەك بەرپرسىارن لە ھەمبەر خزمەتى مزگىنى و دلسۆزبونى كلىسا. تەنھا ئەوان دەبىت ھىندە بە باشى ئەندامانى كلىسا بناسن كە بتوانن دوو پرووان و بىياوھران لە يەكتر جودا بكنەوھ. تەنھا ئەوان دەبىت پارىزگارى لە فىركردنى دروست بكن. وھ لە كۆتايىدا ئەوان بەرپرسىارن لەمەر پاراستنى كلىسا. وھكو دەبىنەت، جىاوازييەكى زۆريان ھەيە.

دەتوانىت بە دوو شىواز جىاوازي نىوان حوكمرانى كۆمەلگەرايى و ناكۆمەلگەرايى كلىسا بىنەت؛ لە يەكياندا مامۆستا ھەموو كارەكان دەكات و قوتابىيەكان تەماشائەكەن، ئەوھى دىكەيان مامۆستا چۆنەتى ئەنجامدانى كارەكە نىشان دەدات و داوا لە قوتابىيەكان دەكات ئەوانىش دەستبەكار بن. كام لەو پۆلانە تەندروستەر دەبىت؟ يان بىر لە دوو دەستە وەستا و كرىكارى بىناسازى بكنەوھ. يەكيان تەنھا وەستاكان كار دەكەن، ئەوھى دىكەيان ھەموو ستافەكە كار دەكات. كام دەستە بىناي زۆرتەر بىناي دەتەت؟

لە كۆمەلگەرايى بە رابەرايەتتى پىرەكان، كۆبونوھەى ھەفتانە بو راپھىتانە لەسەر ئەركەكەت. لەو كۆبونوھەيەدا، قەشەكان باسى مزگىنى مەسىح بو ئەندامان

دهكات، فيريان دهكات كه چون به پيى نهو مزگينيه بزين، وه چون بهرگري له شايه تى مزگينى كلپسا بكن، ههروهه ها نه دامه كان چون مزگينى بگوازنه وه نيو ژيانى به كتر و نه وانهى كه به شيك نين له كلپسا. پؤس له (ئهفه سؤس ٤: ١١-١٣) ده لپت كه قه شه كان گه لى خودا ته يار ده كه ن تاكو كلپسا بنياد بنين. كئى كلپسا بنياد ده نيت؟ نه دامه كان.

واتا، حوكمرانى كلپسا هه رگيز له ژيانى باوه پرداردا پشتگوى ناخرىت. نهو حوكمرانييه له سهر په يژه ي دهره وه ي كلپسا له كاتى هاتنه دهره وه مان به جئ ناهيلين. ته واوى هه فته هه موو نه دامه كان كار ده كه ن بو بهر وه پيشبردن و پاراستنى كلپسا. ته واوى هه فته كار له سهر جودا كرده وه ي پيرؤز له ناپيرؤز ده كه يت، هه م له ژيانى خؤتدا و هه م له ژيانى نه دامانى ديكه دا.

كؤمه لگه رايى به رابه رايه تى پيره كان به رنامه ي رؤژانه ي به قوتاييكر دغان له لايه ن عيساوه پئ ده به خشيت. راهيتان به باوه پرداران ده كه ن و به هيزيان ده كه ن؛ فيريان ده كه ن كه چون بابته ن ناراست بناسنه وه، بهرگري له شايه تى مزگينى كلپسا بكن، خؤيان له سازش و باوه رى روكه ش به دوور بگرن، هانى كؤبوونه وه بده ن و گه لى پيرؤزى كلپسا ته يار بكن تاكو هه ستن به نه جامدانى ئهركى كلپسا.

مه به ستى بنه رته ي: ئهركيكي دياريكراوت هه يه

ئه وه تا له كؤتاييدا هه موو پارچه كانى پازلله كه ليكدران و ويئه گه وره كه دهر كه وت. ويئه كه برىتبيه له كؤمه لگه رايى به رابه رايه تى پيره كان. وه ئه مه نشان ده دات: تؤ و پيرانى كلپسا ئهركيكي دياريكراوتان هه يه. له كؤتاييدا تؤ و نه دامانى ديكه ي كلپسا كه ت بهر پرسيارن به رامبه ر دلسؤزبوونى مزگينى كلپسا. پيره كانى كلپسا كه ت بهر پرسيارن له وه ي كه تؤ فير بكن چون نهو كاره بكه يت.

ئىستا، بو ئه وه ي ته ماشاى يه ك به يه كى نهو به شان به بكه ين، تيشك ده خه ينه سهر كتپى پيرؤز.

به شی سییه م

ئادهم ئیشیکی دیاریکراوی هه بوو

ئه گهر له نیو ئاسانسۆر پیکدا چل چرکه له گه ل تۆ بم و لیم بیرسی له کوئی کتیبی پیروژدا باسی کۆمه لگه رایسی کراوه، بهم جوړه وه لامت ده ده مه وه:

عیسا له (مه تا ۱۸: ۱۵ - ۲۰) له بابه تی ته میگردنی کلئساید، ده سه لاتی کۆتایی ده داته کلئسای ناوخیوی. پۆلسی نیردراویش له (یه که م کۆرنسۆس ۵) ده مان شت ده کات. به رابه ران نالیت که داوئینیسسه تۆبه نه که ره که له کلئسا ده ربکه ن، به لکو به کلئسا ده لیت ئه و کاره بکه ن. ئینجا پۆلس له (گه لاتیا ۱: ۶ - ۹)، به جوړیک مامه له له گه ل کلئسا ده کات که ئه گهر مزگینیه کی ناراستی راگه یاند، ئه وا ده توانن ده ربیکه ن - واته توانای ده رکردنی نیردراوی مه سیحیان هه یه. وه پۆلس له (دووهم کۆرنسۆس ۲: ۶)، باسی حاله تیکی ته میگردن ده کات که به زۆرینه ی ده نگ بریاری له سه ر دراوه. ئینجا ده لیم هه موو ئه مانه ده یسه لمینیت که کۆمه لی باوه پرداران ده سه لاتیان به سه ر ماهیه تی مزگینیی مه سیح و شوناسی گه لی خودادا هه یه.

پیم وایه ئه گهر بیناکه له دوو قات زیاتر بیت، ده توانم ئه و شتانه له نیو ئاسانسۆردا بلیم. به لام وای دابنئ که زانیاری پیویستت له مه ر شیوازی حوکمرانیی پیرانی یان ئه نگلیکانه وه هه یه، کاتیک ده چپته ده ره وه ی ئاسانسۆره که، هه لده گه ریته وه و پیش ئه وه ی ده رکاگه دابخریت، ده لئی: «ئه ی چی له (عیبرانییه کان ۱۳: ۱۷) ده که ییت که ده لیت گوپرایه ل و ملکه چی رابه ره کانت به؟»

ئه م گفوتوگۆیه که له سایه ی درگای ئاسانسۆره که کۆتایی هات، دوو ریگامان ده خاته به رده ست که پیشتر خستوو یه تیه به رده ست ئه و که سانه ی که زیاتر له چل چرکه ی نیو ئاسانسۆریان بو بیرکردنه وه هه بووه: یان ئه وه تا ته ماشای ئه و گروپه ئایه ته ی کتیبی پیروژ بکه یین که ده سه لات ده ده نه کۆمه لگه رایسی، یان

ئەو گروپەى كە دەسەلات دەدەنە رابەرەكان. لەم حالەتەدا ھەمیشە پروبەرووی ۋە سۆسەى ھەلبژاردنى ئەو كۆمەلە ئایەتە دەینەو ە كە خۆمان ھەزمان لێتەتى. ۋە بېگومان ھەركەسێك ھەز و ئارەزووێكى تايەت بە خۆى ھەيە. كاتۆلىكى رۆمانى ھەزى لە (مەتا ۱۶) يە. لە ئاۋەلکيشیەكان ھەزىان لە (مەتا ۱۸، يەكەم كۆرنسۆس ۵) ە. ۋە ئەنگلىكان و پىرانییەكان^۳ ھەزىان لە (كردارى نێردراوان ۱۵، عىرانییەكان ۱۳) ە.

لە كۆتايیدا پىويستمان بە ھەردوو گروپەكەيە بۆ بەنامەى عىسا تايەت بە ھەقوتايىكردن، چونكە ئەو ھەر دوو نىوہەكەى كۆمەلگەرايى بە رابەرەتەى پىرەكامان پى دەدات. بەلام تىگەيشتن لەو ھى كە كتيى پىرۆز چى لەبارەى ھوكمپرانى كلیساۋە دەلێت، پىويستى بە زياتر لە چل چركەى نىو ئاسانسۆر و گوتنى ئایەتە دلخوازەكانە. دەزانم چىگەى سەرسامیە، بەلام بۆ ئەو ھى لەم بابەتە تىبگەين دەبیت تەماشايەكى چىرۆكى گشتى كتيى پىرۆز بكەين؛ ئەم چىرۆكە زۆر گرنگە بۆ ئەو ھى لەو بەشەى كۆمەلگەرايى تىبگەين كە پەيوەندى بە رابەرەتەى پىرەنەو ھەيە. لە راستیدا، ئەو چىرۆكەيە كە ناوئيشانى ئەركەكە دەداتە ئەندامى كلیسا كە بریتیە لە كاهینىكى پاشا.

ئەو ناوئيشانە نامۆيە؟ خودا لە پەيدا بوون بەشى يەك و دوو ئەم ناوئيشان و ئەركەى بە ئادەم دا. ئىنجا بە ئىبراھىم سپىردرا، پاشان ئىسرائىل، دواتر داود و لە كۆتايیدا لە كەسايەتى و كارى عىساى مەسىحدا ھاتە دى كە كلیسا لە پىگەى ئەو ھەو ھەكى گرت.

لە دوو بەشى داھاتوودا بە وردى باسى ئەم بابەتە دەكەين، بەلام بۆ ئىستا ئەو ھەندە بەسە كە بلىم بۆ ئەو ھى كەسێك بىتە ئەندامى كلیسا دەبیت ئەركى كاهینى پاشاى پى بەدەيت كە لە ئادەم ھەو دەستى پى كرد. ئادەم كە كاهینى پاشا بوو لە باخچەى عەدەن كە خودا پى سپاردبوو، ئەركى ئەو ھى پى سپىردرابوو كە ھویدا كار بكات و چاودىرى بكات (پەيدا بوون ۲: ۱۵). دەبو ئەو شوئەى بپاراستبا

a كلیساى پىرانی، بروانە فەرھەنگۆك.

که خودا تئیدا نیشته جی ده بوو و شوینی پیروزی ئه و بوو؛ په ره ی پی بدابا و له خراپه بیپاراستبا. هه موو ئەندامیکی کلێسا ئەمڕۆ ئه و ئه رکه ی له سه ر شانه. ئەوانیش بانگ کراون که چاودیری شوینی نیشته جیوونی خودا بکه ن، واتا کلێسا، وه به پیروزی بو خودا بهیئنه وه. له م به شه دا ئه رکی کاهینی پاشا پروون ده که مه وه، ئینجا له به شی داها توو پروونتر په یوه ستی ده که م به ئەندامیتی کلێساوه.

که واته، کاهینی پاشا چیه؟

چیرۆکی کاهینی پاشا: ئاده م

ته واوی چیرۆکی کتییی پیروژ به په یمانی خودا له گه ل ئاده م ده ست پی ده کات. هه رکه خودا ئاده می دروستکرد، کردییه پاشای ته واوی به دیه پنازاوان. به ئاده می گوت: «به ردار بن و زۆر بن و زه وی پر بکه ن و بیخه نه ژیر رکیفتانه وه. ده سه لاتدار بن به سه ر ماسی ده ریا و بالنده ی ئاسمان و به سه ر هه موو بوونه وه ریکی زیندوودا که له سه ر زه وی ده جوئته وه» (په یدا بوون ۱: ۲۸). ئاده م که یه که م پاشا بوو، ده بوا سنووری باخچه ی عه ده ن فراوانتر بکات، خاکه که پر بکات له مندال، هه ری می نوئ بخاته ژیر رکیفی خو یه وه و هوکمرانی هه موو شتیک بکات.

له په یدا بوون به شی دوو، خودا به ئاده م ده لیت که له باخچه که دا ئیش بکات و بایه خی پی بدات (ئایه تی ۱۵). مایه ی سه رسامییه که ئەمه پیک ئه و کاره یه که خودا به کاهینی ئیسرایلی ده دات - ئه ویش کارکردن و بایه خدانه به سندوو قی په یمان/ په رستگا، وه به پیروزی بو یه زدانی بهیئنه وه (سه ر ژمیری ۳: ۷-۸؛ ۸: ۲۶؛ ۱۸: ۵-۶). به و هۆیه وه کاهینانی ئه رکی ئه وه یان له سه ر بوو که شته پاک و ناپاک و پیروژ و ناپیروژه کان ده ستنیشان بکه ن. خودا به تاییه تی له په رستگا نیشته جی بوو، به و هۆیه وه ئیشی کاهین ئه وه بوو که په رستگا وه کو شوینیکی پیروژ بهیئته وه. کاری ئاده م وه کو کاری کاهینان و ابوو، واتا بایه خدان و پاراستنی باخچه که و هیشتنه وه ی به پیروزی، چونکه شوینی نیشته جیوونی خودا بوو.

کاهینی پاشا چیه؟

ئەگەر پاشایەک ھوکمرانی بکات، کاهینی پاشا لە جیگە ی پاشایەکی مەزنتەر، خودا، ھوکمرانی دەکات. واتا، کاهینی پاشا لە جیگە ی خودا فەرمانرەوایی دەکات و ئەوہی کہ پیرۆزە دەپارێژێت.

ئیمە بە گشتی کاتیک بیر لە پاشا دەکەینەوہ، کہ سێکی مەزن دەبینن کہ لەسەر تەختی پاشایەتی دانیشتووہ. بەلام سەرنجی ئەوہ بەدە کہ پاشا ئادەم لە خودا نزمتر بوو. بە واتایەکی دیکە، پاشایەکی نیوانگیر بوو، بەو ھۆیەوہ دەتوانین بڵین کہ کاهینی پاشا بوو و ئیشی نیوانگیری بوو لەنیوان خودا و بەدیهێتوانندا. (ئیشی کاهین ئەوہیە کہ نیوانگیری لەنیوان خودا و بەدیهێتوانندا بکات). لە سەرەتادا پەرستگای خودا بینا و تەلار نەبوو، بەلکو باخچە ی عەدەن بوو. لەبەر ئەوہی خودا لەوێ نیشتەجێ دەبوو، ئادەم بەرپرسیاریتی ئەوہی لەسەر شان بوو کہ شوینی پیرۆز لە ناپیرۆز جودا بکاتەوہ و بە پیرۆزی بو خودا بیهێڵتەوہ. دەبوا لە پێگە ی پاراستنی باخچە کہوہ ئەو کارە ی کردبا: «ئادەم، ئاگاداری مارە درۆزنەکہ بە. وە فەرمانە کہم بە ھاوسەرە کہشت رابگە یەنە».

ئادەم جگە لەوہی کہ لە پووی میژوو ییەوہ مروفتیکی راستەقینە یە، نوینەراییەتی ھەموو پیاویک دەکات. (زەبوورە کان ۸) باسی ئەوہ دەکات کہ خودا ھەموو مروفتیکی وە کو ئادەم کردووہ تە پاشا. خودا تاجی خستووہ تە سەر مروفت و دەسەلاتی پێ داوہ تا کو ھوکمرانی دروستکراوانی خودا بکات (زەبوورە کان ۸: ۴-۸). شتیکی ناوازیە کہ مروفتایەتی دیموکراسی پاشایانە یە!

ئیراھیم و موسا و داود و پەیمانی نوێ

بەداخەوہ ئادەم وە کو کاهینی پاشا کامل و تەواو نەژیا. ئەو نوینەراییەتی ھوکمرانیی خودای نەکرد، بەلکو شیوازی ھوکمرانیی خۆی گرتە بەر. ھەر بۆیە، خودا ئادەمی لەسەر ئیش وە لا نا و لە باخچە کہ دەریکرد.

ئىبراهيم

ئىنجا خۇدا ئىشەكەي بە ئىبراهيم سپارد. بەلام ئەم جارە خۇدا تەنھا فەرمانى بەردار بوون و زۆربوونى پىن نەدا، بەلكو فەرمووى: «زۆر زۆرىش بەردارت دەكەم و چەندىن نەتەوہت لى دروست دەكەم و پاشايانت لى دەكەوئتەوہ» (پەيدا بوون ۱۷: ۶). خۇدا لەگەل ئىبراهيم ئەوہى بەدپھىئا كە فەرمانى بە ئادەم دابوو. ئىبراهيم دەبىتە ئەو پاشا ئىوانگىرە يان كاهىنى پاشا. گەلى خۇدا لە رېگەي ئەوہو بەرەكەتدار دەبن، چونكە بە گەلەكى گوت كە «رېچكەي يەزدان بگرنەبەر، بو ئەوہى راستودروستى و دادپەروەرى پەپرەو بكنە» (پەيدا بوون ۱۸: ۱۸ - ۱۹).

موسا

خۇدا لە رېگەي بەستنى پەيمان لەگەل موسا و گەلى ئىسرائىلدا، باشتەر «رېچكەي يەزدانى» روون كردهوہ. خۇدا پيش ئەوہى كە ئەم پەيمانە بە موسا و ئىسرائىل بدات، فەرمووى: «ئەگەر ئىوہ بە تەواوى گويم لى بگرن و پەيمانەكەم پپاريزن، ئەوا گەنجىنەيەكى تايەت دەبن بو من لەئىوہەموو گەلان. ئىوہ بو دەبنە پاشايەتى كاهىنان و نەتەوہيەكى پپروژ» (دەرچوون ۱۹: ۵ - ۶). ئەوہى كە ئەركى يەك كەس بوو، بووہ ئەركى كۆمەلئىك كەس.

ئىستا تەواوى گەلى خۇدا بوونەتە كاهىنى پاشا. پىكەوہ لە رېگەي خۆتەرخانكردىيان بو يەزدان نىشانى دەدەن كە پپروژبوون چۆنە.

مايەي تپرامانە كە پەيمانى موسا كۆمەلئىك لە ھاوالاتيان جودا دەكاتەوہ و بە كاهىنان ناويان دەبات. ئامانجى ئەم ئەركە ئەوہ بوو كە تىشك بخرىتە سەر وانەي ئەوہى كە پپروژبوون و خۆتەرخانكردن بو يەزدان چىيە و چۆنە.

داود

خۇدا لە رېگەي داودىشەوہ ئەركى پاشايەتى جودا كردهوہ (دووہم ساموئىل ۷: زەبوورەكان ۲؛ ۱۱۰). وە فەرمانى بە پاشا كە ياساكەي بنووسىتەوہ و ھەموو رۆژانى

ژیانی بیخوینیتته وه تاكو له یه زدان بترسن و گوپرایه لی بن (دواوتار ۱۷: ۱۸-۱۹). ئیشی داود ئه وه نه بوو كه بپتته كاهین، به لام ئیشه كه ی وهك كاهین بوو.

به داخه وه كه چیرۆکی ئیسرائیل و پاشاكانی ده بیته ناویشانی (كه وتنی دووهم/ گوناھی دووهم)^۹ ی لی بنیت. به لام ئهم جاره هه زار سالی خایاند و له ئاستیکی بهربلاودا كرا. په نده كه پروون بوو: ئیمه ناتوانین خۆمان رزگار بکهین یان راستودروست بین. پئویستمان به خودایه كه کیشه ی تاوان و گوپرایه لیمان چاره سهر بکات.

په یمانیکی نوئی

خودا به لیته به ستنی په یمانیکی نوئی دا كه به هوپه وه له گوناخ خوش ده بیته و وا ده كات گه له كه ی گوپرایه لی بن به چه سپانی فیكر كرده كانی له نپو دلپاندا (ئیشایا ۵۳ - ۵۴؛ یه رمیا ۳۱: ۳۱-۳۴؛ حزقییل ۳۶: ۲۴-۲۷). دیسان شوینی نیشته حیوونی خودا وه كو باخچه ی عه ده ن ده بیته (حزقییل ۳۶: ۳۵).

جگه له وه، گه لی خودا چیتر بو ناسینی خودا پشت به كاهین یان پاشا نابه ستن. «له مه و دوا كه س هاوړپكه ی خوئی یان براكه ی خوئی فیترناكات و بلیته: “یه زدان بناسه،” چونكه هه موویان ده مناسن، له بچووکیانه وه هه تا گه وره یان” (یه رمیا ۳۱: ۳۴). چیتر هیچ ئەندامیك پشت به و دوو كه سه نابه ستن. هه موو كه سیك راسته وخوو و وه كو یه ك ده توانن له گه ل خودا په یوه ندی دروست بکه ن و له باره ی ئه وه وه زانیاری وه ربگرن. جاریکی دیکه پله ی كاهینی پاشا به یه كسانی به هه مووان ده دریت.

---

a كه وتن یان گوناھی یه كه م ئه وه بوو كه ئاده م و حهوا كریان. وه رگیڤ

عیسا و کلّیسا

عیسا

کتیبی پیروژ چه ندین ناوی بو عیسا دارشتوو به پیی ئه و ئیش و کارانهی که ده یکرد. له وانه، ئاده می نوئی، نه وهی ئیبراهیم، ئیسرائیلی نوئی و کوری گه وهی داود. بوچی؟ چونکه له کوئییدا ئه و کاره ی که ئه وان ده بو بیانکردبا و نه یانتوانی بیکه ن، عیسا کردی. ئه و له ژیان و مردن و هه ستانه وه یدا، باشتترین کاهین و باشتترین پاشا بوو.

عیسا وه کو نوبه ره ی به دیهینائیکی نوئی، له جیگه ی خودا فه زمانه وایه تی ده کات. ئه و به ئاشکرا شانیشنی خودای دامه زرانده وه. وه ههروه ک ئاده م نوینه ری هه موو مروقه کان بوو. به لام ئه م نوینه ره مردنی له گه ل خوئی نه هیئا، به لکو ژیان هیئا. له ریگه ی رشتنی خوینییه وه په یمانئیکی نوئی هیئایه ئاراه، قوربانیه کی که فاره ت که به هوئییه وه نه ک ته نها گوناهاه کاهمان به خشراوه به لکو له گه ل ئه ودا یه کمان گرتوو بو ئه وهی وه کو ئه ومان لئ بیئت.

ئهمه شکوی مزگینیی مه سیحه. ئیمه زیندوو ده بینه وه، چونکه ئه و زیندوو بووه وه؛ ئیمه راستودروستین چونکه ئه و راستودروسته؛ وه له هه مووی گرنه گتر، ئیمه فه زمانه وایه ده که یین، چونکه ئه و فه زمانه وایه ده کات.

له بابته که تیده گه یته؟ کاتیک به باوه ر له گه ل مه سیح یه ک ده گریته، هه ر پله وپایه و ئه رکیک که ئه و هه یه تی، توش ده تیبت. به هوئی یه کبونت له گه لی، جاریکی دیکه ده بیته کاهینی پاشا. له بهر ئه وه یه که په ترؤس ده توانیته بلیت: «ئیه گه لئیکی هه لئیردراون، کاهینیته شاهانه، نه ته وه یه کی پیروژ، گه لی تاییه تی خودان» (یه که م په ترؤس ۲: ۹). بیر له و چوار پله وپایه بکه وه. باوه داران:

• به دیهیناویکی نوین (ئاده مه نوپیه کان)

• کاهینی حوکمرانی دیموکراتن (وه کو ئاده م)

• گەلئیکی جیاوازن (ئیسرائیلیکی نوڤ)

• وه گەلی خودان

کلیسا وه کو ئیسرائیل پیکه وه ئەم ئەرکه جیبه جی دەکات. بەلام وه کو ئادەم، هەر ئەندامیکی کلیسا له ئاست خۆیه وه ئەم ئەرکه یان ههیه. کاهین و پاشاکان له یه ک ئاست و پله دان. هه موو ئەندامانی کلیسا کهت به یه کبوون له گەل مه سیح بوونه ته کاهینی پاشا.

به پرسیاریتتی کاهینی پاشا

ئەم چیرۆکه ی کاهینی پاشایه ی کتییی پیروژ که له ئادەمه وه دەست پیدە کات زۆر گرنگه له کاتیکدا سه رنجی ئەوه دە دەین ئاخۆ کئ له کلیسادا دە سه لاتئ هه یه.

با باسی به پرسیاریتتییه کانی کاهینی پاشا بکهین. ئادەم دەبوا به چ شیوه یه که ئەرکه پاشایه که ی جیبه جی بکردبا؟ به ئیشکردن و بره ودان به باخچه که و فراوانکردنی سنووره کانی. ئە ی دەبوا به چ شیوه یه که ئەرکه کاهینییه که ی جیبه جی بکردبا؟ به چاودێرکردنی باخچه که و به پیروژراگرتنی بو خودا و ئامانج و مه به سه ته کانی خودا.

باوه رداران که کاهینی پاشای په یمانی نوین، ده بیته کار له سه ر شتیک بکه ن و چاودێری شتیک بکه ن. به لام ئەو شته چییه؟ ئەو شته کلیسایه که په رستگای په یمانی نوئییه (یه که م کۆرنسۆس ۳: ۱۶؛ ۶: ۱۹؛ یه که م په ترۆس ۲: ۴-۸). خودا به تایبه تی له وی و له نیو گه له که یدا نیشته جئ ده بیته، وه کو چۆن له نیو باخچه ی عه دەن له لای ئادەم و په رستگای ئیسرائیلدا نیشته جئ بوو: «له هه رکوییه ک دوو یان سئ که س به ناوی منه وه کۆبینه وه، من له وی له نیواناندا ده بم» (مه تا ۱۸: ۲۰). هه ر بۆیه هه موو ئەندامانی کلیسای مه سیح به رسیاریتی ئەوه یان له سه ر شانە که له کلیسادا پیروژ له ناپیروژ جودا بکه نه وه. هه ره وه ها ئەندامه کان ده بیته سوودیان هه بیته و زیاد بکه ن و وه کو پاشا فه رمانه وایی بکه ن. به لام

چون ده توانن نهو کاره بکهن؟ به رویشتیان بو نیو گه لان و به قوتابیکردن و له ئاوه لکیشن و فیرکردنی وشه ی خودا (مه تا ۲۸: ۱۹- ۲۰). ئاده م که ئه رکی هه مووانی جیبه جی ده کرد، ئه م جاره باوه پداران و کلپسا ئه رکی ئاده م جیبه جی ده که ن. پۆلس که هانی باوه پدارانی کورنسوس ده دات تاکو به رده وام بن له سه ر ئه رکه کاهینیتیبه که یان، ئاگاداریان ده کاته وه که به وریاریه وه هاوبه شه کانیا ن هه لپژیرن. سه رنجی نه وه بده که پۆلس به جوړیک له گه لیان ده دویت وه کو نه وه ی که کاهینی سه رده می په یمانی کون بن و ئه رکیان جیا کردنه وه ی پیروز له ناپیروزه:

”له گه ل بیباوه ران له ژیر یه ک نیردا مه بن، چونکه چ هه ماهه نگیه ک له نیوان راستودروستی و خراپه دا هه یه؟ یاخود چ هاوبه شیه که له نیوان تاریکی و پروناکیدا؟ چ ریکه وتتیک له نیوان مه سیح و به لیعالدا هه یه؟ یان باوه پدار چ پشکیکی له گه ل بیباوه ردا هه یه؟ په رستگای خوداش چ ریکه وتتیک له گه ل بت هه یه؟ چونکه ئیمه په رستگای خودای زیندووین، وه ک خودا فه رموویه تی: تیاندا نیشه جی ده بم وله گه لیان ده روم، ده بم به خودای نه وان و نه وانیش ده بن به گه لی من. یه زدان ده فه رموی: له بهر نه وه له ناوه پراستیان برپونه ده ره وه و به جیان به یلن. ده ست له هه یه شتیکی گلاو مه ده ن، ئینجا وه رتانه گرمه وه“ (دوه م کورنسوس ۶: ۱۴- ۱۷).

پۆلس باسی نه وه ناکات که قاپ و قاچاغه کانی په رستگا به پاکی رابگرین، به لکو ده لیت که ده بیت جیاواز بین له وانه ی که خو یان به باوه پدار ده زانن به لام فیرکردنی هه له و شیوازی ژیا نیان پیچه وانه که ی ده رده خات. پۆلس ده یه ویت که هه ر باوه پداریک به ئه رکی کاهینیتی خو ی هه ستیت و چاودیری نه وه بکات ناخو کئ سه ربه کلپسایه و کئ سه ربه کلپسا نیه.

ئه م ئه رکی کاهینه تیبه که چاودیری کردنی کلپسایه هاوشانه له گه ل ئه رکی پاشایایه تی فراوانکردن و زیادکردن. پۆلس له چهنده ئایه تیکی پیشتردا پیداغری

لهسەر ئهوه كرد كه ئهه و باوهپدارانى كۆرنسۆس باليۆزى مهسيحن كه خزمهتى ئاشتبوونهوهيان ههيه (دوهه كۆرنسۆس ۵: ۱۸، ۲۰). ئەندامانى كلیسای كۆرنسۆس له ريگهه مزگینیدانهوه دهبا سنوورهكانی كلیسایان فراوان بكردا - وهكو ئادهه له باخچهكهدا - له جيگهه پاشای مهزن ههريمی دلی مرۆقهكان ملكهچ بکهن.

توانای كاهینی پاشا

پهيمانی نووی نهك ههه تهنها ئهركی كاهینی پاشا به باوهپداران دههات، بهلكو توانای ئەنجامدانی ئهه كارهشيان پیدههات.

ديسان بير لهه بهليينه بکهوه كه يهرميا لهمهه فرمانپهوايهتى ديموكراتانهی كاهينیيتی دای: ”لهمهوههوه كهس هاوپرێكهه خوی يان براكهه خوی فير ناكات وهلييت: ”يهزدان بناسه،” چونكه ههموويان دهمناسن، له بچووکیانهوه ههتا گورهيان” (يهرميا ۳۱: ۳۴). عيسا وهتيردراوان ئهه وانهيه له كلیسادا جييهجی دهكهه. عيسا به قوتابيههكانی دهلييت كه به مامۆستا بانگی نهكهه، چونكه تهنها يهك مامۆستا ههيه (مهتا ۲۳: ۸). پۆلس دهلييت كه دانایي كلیسای فير نهكردوهه، بهلكو رۆحی پيرۆز (يهكهه كۆرنسۆس ۲: ۱۰-۱۶). يۆحهنا دهلييت كه گهلی پيرۆزی خودا دهستنيشان كراوه وه پيوستيان به مامۆستا نييه (يهكهه يۆحهنا ۲: ۲۰؛ ۲۷: مهتا ۲۳: ۸).

به كورتی، پهيمانی نووی پیداهگری لهسهر ئهوه دهكات كه رۆحی پيرۆز لهنيوه ههموو باوهپداريكدایه وه توانای ئهوهی پیدههات كه مزگینیی راستودروست له هی ناراست وه زانیاریی راستهقینهی له خوداوه له زانیاریی نادروست جودا بکاتهوه. ئهوان بهرپرسياریيتی ئهوهيان لهسهر شانه كه كاهینی پاشا بن وهتوانن ئهوه بن.

يهكيك له ليكهوتهكان ئهوهيه كه باوهپداران بهرپرسياریيتی ئهوهيان لهسهره وهتوانن فيرکردنی دروست پشتراست بکهنهوه. پۆلسی تيردراوا به خويتهرهكانی (باوهپدارانی ئاسایی) دهلييت كه «رۆحهكان تاقی بکهنهوه، بزانهن ئايا له خوداوهيه؟ چونكه زۆر پيغهمههري درۆزن به جيهاندا بلابوونهتهوه. رۆحی خودا

بەمە دەناسنەوہ: ھەر پۆچیک دان بەوہدا بنیت کہ عیسیٰ مەسیح لە ھەستەدا ھاتووہ، ئەوا ئەو پۆحە لە خوداوەیہ “ (یەكەم یۆحنا ٤: ١-٢). پەترۆس دەیەوئیت بە جوانی خوینەرەکانی (باوەردارانى ئاسایى) تییگەن تاكو بتوان فێرکردنى دروست لە ھى ھەلە جودا بکەنەوہ (دووہم پەترۆس ٣: ١-٢، ١٧-١٨). ھەر وہا پۆلس خوینەرەکانی (باوەردارانى ئاسایى) ئاگادار دەکاتەوہ کہ لە کلێساکانیاندا گوئى لە مزگینى چەوت و ھەلە نەگرن (گەلاتیا ١: ٦-٩). گەلى پیرۆز خودا پێویستیان بە پڕوانامەى کۆلیژى یەزدانناسى نییە بۆ ئەوہى جیاوازی نێوان فێرکردنى باش و ھەلە بزەنن. پێویست ناکات دەستیان لەسەر دابنێریت و دەستینشان بکریڤن. پۆحى خودا و کتیبى پیرۆز راھێنانى پێویستیان پى دەبەخشیت.

لێکەوتەى دووہم ئەوہیە کہ باوەرداران بەرپرسیارن و دەتوانن ئەوہ پشتراست بکەنەوہ ئاخۆ کى سەر بە مزگینى مەسیح و خودایە. دەبیت توانای ئەوہیان ھەبیت کہ باوەر پى یە کتر ھەلبسەنگینن. ئەو لێکەوتەى بە روونى لە دەقى قسەکردنى نێو ئاسانسۆرەکە، واتە (مەتا ١٨؛ یەكەم کۆرنسۆس) ئاماژەى پى کرا کہ لە بەشى داھاتوودا زیاتر قسەى لەسەر دەکەین.

دەرەنجام

دنیام کہ ھەتا ئیستا سەرنجى ئەوہت داوہ ھیشتا گرنگترین دەقەکانى پەیمانى نویم لەمەر کۆمەلگەرایى نەخستووہتە بەر باس. دەزانم لە قسەکردنى نێو ئاسانسۆرەکەدا بە خیرایى ئاماژەى کم پى کردن، بەلام ھیشتا بە وردى لیکۆلینەوہمان لەسەر نەکردووہ؛ ھەر وہا بە ھیچ جوړیک باسى ئەوہشمان نەکردووہ کہ چۆن ئەو دەقانە پەيوەندیان ھەبە بە دەقەکانى دیکەوہ کہ پێداگرى لەسەر رابەراییەتى شوان یان پیران دەکەن.

لە جینگەى ئەوہ، من زیاتر لەوہم نیشاندان، زیاتر لەوہى کہ دەقەکانى نێو ئاسانسۆرەکە بتوانیت بیگەبەنن. شتىكى مەزن لە نێو چیرۆكى کتیبى پیرۆزدا دەر دەکەوئیت، چیرۆکىک کہ زۆر سەرنجراکێشتەرە لە سى بەشەکەى «پاشای

ئەنگوستیلە» و چیرۆکەکانی «جەنگی ھەسارەکان». خودا ئەرکی کاهینی پاشای بە ئادەم سپارد. بەلام ئادەم یاخی بوو و لە بەھەشت دەرکرا. پاشان گۆچانی شاھانە و پالتۆی کاهینیەتی درا بە ئیبراھیم و ئیسرائیل و داود و لە کۆتاییدا بە کۆری خۆشەویستی خودا کە نوینەرایەتی ھەموو مرۆڤەکان دەکات. ئینجا عیسا کە پابەری گەلی پەیمانی نوێی خودا بوو، ھەم لە پیناوی خۆی و ھەم لە پیناوی گەلە کەیدا بە تەواو و کاملی ئەرکی کاهینی پاشای جێبەجێ کرد.

بەلام لەو ھەرسووپھینەرتر ئەو ھەیه کە دواتر گەلی خودا - من و تۆی باوەردار - لە ڕیگەیی مەسیحەو ئەرکی ئەو ھەیان پێی سپێردراو کە ئەرکی یەکەمی ئادەم بە جێی بگەیهنن. ئەمەش ئەمانە لەخۆ دەگرێت: نوینەرایەتیکردنی مەسیح، فراوانکردن و بلاوکردنەو ھەی پاشایەتی مەسیح و پاراستنی گەلی خودا بە پیرۆزی کە بە واتای چاودێریکردنی زانیاریی خودا و گەلی خودا دێت. ھەموو باوەرداریک ئەم ئەرکە ھەیه. ھەر قەشە و چاودێر و گەورەھەکی کلیسا پڕیگری لە ئەندامانی کلیسا بکات تا کو ئەم کارە نەکەن، لە بنەرەتدا لەسەر ئەو کارە دەریاندەکەن کە خودا بە ھۆی مەسیحەو پێی سپاردوون ئەنجامی بدەن.

لانی کەم چیرۆکی کتییی پیرۆز ئەو ھەندەمان پێی دەلێت. پەیمانی نوێی چی دیکەمان پێی دەلێت؟

به شی چواره م

ئیسٹا عیسا ئه رکه که به کلئسا که ت ده سپریت

له به شی پیشتردا باسی ئه وه م کرد که باوه پردار بوون واتا دووباره پیدانه وهی ئه رکی ئاده م که کاهینی پاشا بوو. به لام چون ده توانیت به ته واوی ئه م ئه رکه ئه نجام بده ییت؟ له وانه یه عیسا ئه رکه که ت پیدات، به لام چون ده چیته سه ر ئیش؟ وه لام: به له ئاوه له کیشان و ئه ندامبوون له کلئسادا. ئه ندامییتی کلئسا ده بیته هوئی ئاشکراکردن و کرده یی بوونی ئه رکی کاهینی پاشایه تی.

پرۆتیسٹانته کان چه ز ده که ن باسی ئه رکه مه زنه که ی (مه تا ۲۸) بکه ن. به لام دوو به شی دیکه ی مه تا هه یه که قسه ی له سه ر ناکه ن له کاتیکدا زور گرنگن بو به دروستی تیگه یشتن له ئه رکی کلئسا. ئه وانیش مه تا شازده و هه ژده ن، که عیسا باسی کللی شانشین ده کات. له راستیدا ئه و به شه تاکه شوینه که عیسا وشه ی کلئسا به کارده هیئیت، که ئه مه ش ده بیته هوئی ئه وه ی که سه رنجیکی زورتر بخرینه سه ر ئه و دوو به شه. نه ک ته نها ئه وه، به لکو ئه و دوو به شه گرنگن بو تیگه یشتنی دروست له (مه تا ۲۸) چونکه هه ر سی به شه که به رووکه ش باسی هه مان بابه ت ده که ن. پیش ئه وه ی به وردی بچینه نیو بابه ته که وه، چه ز ده که م ئاگادارتان بکه مه وه که ئه م به شه گرنگترین به شی ئه م کتیبه یه. بویه، تیی مه په رینه و پشتگوئی مه خه!

ئه م به شه هه ول ده دات وه لامي ئه م چوار پرسپاره بداته وه:

- عیسا چه ده سه لاتیک به کلئسا ده دات؟
- کلئسا چیه؟
- چون کلئسا کار به ده سه لاته که ی ده کات؟
- که ی کلئسا کار به ده سه لاته که ی ده کات؟

ئەگەر وەلامى ئەو پىرسىارانە بدەينەو، دەتوانىن باشتەر لە سروشتى ئەركەكە و چۆنەتى دەستبەكاربوونمان تىبگەين.

عیسا چ دەسەلاتىك بە كلیسا دەدات؟

عیسا چ دەسەلاتىك بە یەك بە یەكى كلیساكان دەدات؟ وەلام: كلیلى شانشینیان پى دەدات.

لە (مەتا ۱۶: ۱۳)، عیسا لە قوتابییەكانى دەپرسیت: «ئایا خەلك دەلین كورى مرووف كییه؟». وە لە ئایەتى پازدەدا دەپرسیت: «ئەى ئیوه دەلین من كیم؟». عیسا دوو جار وشەى «كى» بەكاردینیت، بەلام وا دیاره كه حەزى لە چى و كى هەیه: دانپیدانانىكى دروست چیه؟ كى لە ئیوه دەزانیت؟

شیمون پەترۆس لە وەلامدا گوتى: «تۆ مەسیحەكەیت، كورى خودای زیندووی» (ئایەتى ۱۶). عیسا لە جیگەى باوك لە ئاسمان وەلامەكەى پەترۆس پشتراست دەكاتەو (ئایەتى ۱۷). ئینجا عیسا دەفەرمویت:

”منیش پیت دەلیم، تۆ پەترۆسى و لەسەر ئەم بەردە كۆمەلەى خۆم بنیاد دەنیم كه دەروازەكانى دۆزەخ پى ناویریت. كلیلهكانى شانشینی ئاسمانت دەدەم، ئەوەى تۆ لەسەر زەوى داىخەیت، لە ئاسماندا داخراو دەبیت، ئەوەى تۆ لەسەر زەوى بیکەیتەو، لە ئاسماندا كراو دەبیت“ (مەتا ۱۶: ۱۸-۱۹).

سەرنجى ئەو بەدە كه لێرەدا عیسا دەيكات. یەكەم، بەلین دەدات كه لەسەر ئەو بەردە كلیساكەى بنیاد دەنیت - ئەم دانپیدانەرە بە دروستى دان بە دانپیدانانەكەیدا دەنیت. دووهم، بۆ ئەوەى ئەو كلیساىە بنیاد بنیت، عیسا كلیلى شانشین بۆ كردنەو و داخستن دەداتە پەترۆس كه لێرەدا نوینەرایەتى نێردراوان دەكات.

به لام په ترؤس و نیردراوان تاکه که سانیک نین که کلپله که یان پیدراوه. نه گهر
بچین بو مه تا به شی هه ژده، ده بینین که عیسا کلپله که به کومه له ی باوه پدرانیش
ده دات، واتا کلپسایه کی ناو خوئی. لیره دا باسی ته میگردنی کلپسای ده که یین که
برایه ک یان باوه پدرانیک له کاتی گونا گهر دندا گیراوه:

”نه گهر خوشک یان براکه ت خراپه ی له گه ل کردیت، برؤ به ته نها
له نیوان خو ت و خو ی گله یی لی بکه. نه گهر گوئی لیگرتی، نه وا
براکه ت به ده سته هیئته وه. خو نه گهر گوئی نه گرت، یه ک یان دوو
که س له گه ل خو ت ببه، تا کو هه ر بابه تیک له سه زاری دوو یان
سئ شایه ت راستیه که ی بسه لمیتریت. نه گهر به گوئی نه کردن، به
کلپسا بلئ، نه گهر به گوئی کلپساشی نه کرد، نه وا به بتپه رست و
باجگری دابئی“ (مه تا ۱۸: ۱۵-۱۷).

دیمه نه که باسی سئ قوناغ له هه لسه نگاندن و حوکمدانی گونا هی که سییک
ده کات. یه که م، که سییک ده بی ت روو به رووی بیته وه، هه لپسه نگیت و دواتر حوکم
بدات. ئینجا دوو یان سئ که س ده بی ت هه مان شت دوو باره بکه نه وه. ئینجا
ده بی ت ته واوی کلپسا بارودوخه که هه لسه نگین و حوکم بده ن. عیسا پرؤسه که ی
به رابه رانی کلپسا کو تایی نه هیئا. نه وه له یه ک که سه وه ده سته پیکرد، چوو ده دوو
و دواتر کومه لی باوه پدران، واتا کلپسا. ریگه دان به وه ی که چه ند که سییک (وه کو
رابه ران) هه ستن به ده رکردنی نه دمامیکی کلپسا، نه ک ته نها پیچه وانه ی وته که ی
عیسایه، به لکو ده بیته هو ی دابه شبوونی کلپسا. هه ندیک که س ده زانن که نه وه
که سه ده رکراوه و هه ندیکی دیکه ش نازانن. نه مه نه وه شته نییه که عیسا وینای
کردوو. ده بی ت ته واوی کلپسا هه لسه نگاندن و حوکمی کو تایی بده ن.

نایه تی هه ژده نه وه راستیه پشتراست ده کاته وه: «راستیتان پی ده لیم: نه وه ی
ئیوه له سه ر زهوی دایبخه ن، له ئاسمانیش داخراو ده بی ت، نه وه ی له سه ر زهوی
بیکه نه وه، له ئاسمانیش کراوه ده بی ت“ (مه تا ۱۸: ۱۸). هه ست ده که یته نه م
نایه ته ئاشنایه؟ چونکه نه مه هه مان نه وه شته یه که عیسا له کاتی قسه کردن

له گه ل په ترؤس له باره ی کلیله وه باسی کرد. ته نها جیاوازی ئه وه یه که ئه م جار ه قسه له گه ل یه ک که سدا ناکات. ده لیت «تپوه ...». بابه ته که ئه وه یه که عیسا کلیلی شانشین به کومه لئ باوه پداران ده دات. ته واوی ئه ندامانی کلپسا ده سه لاتی ده رکردنی ئه ندامیان هه یه (ئایه تی ۱۷)، چونکه کلیلی کردنه وه و داخستیان هه یه (ئایه تی ۱۸).

ئه م بابه ته هه ندیک ئالوزه. به لام دیسان ته ماشایه کی ناویشانی ئه م کتپیه بکه: تیگه یشتن له ده سه لاتی کومه لئ باوه پداران. ئیستا له چه ق و ناوه ندی تیگه یشتن له ده سه لاتی کلپساین. کومه لئ باوه پداران ده سه لاتیان هه یه چونکه عیسا کلیلی شانشین پئ به خشیون. پایای فاتیکان، پیران یان ئه نجومه نی گشتی کلپسا ئه و کلیله ی پئ نه داون، به لکو عیسا پئی داون. هیچ کام له و که سایه تیبانه په یوه ست به کلیله کان له مه تا هه ژده و هیچ شوینیکی ئیو په یمانی نویدا نه هاتووه.

لیره دا پرسیا ره که گرنکه که ئه وه یه که مه به ستمان چیه له وه ی که کلپسا خاوه نی کلیله کانه و ده سه لاتی کردنه وه و داخستنی هه یه؟ وه کو چوئن له چند کتپینکی دیکه دا باسم کردووه، مه به ست ئه وه یه که کلپسا کان ده توانن هه مان ئه و کاره بکن که عیسا له به شی شازده له گه ل په ترؤس کردی، یان ئه وه ی که کلپسای ناوخوئی له به شی هه ژده دا کردی: ده سه لاتی راوه ستان له به رده م که سیک که دانی به مزگینیی مه سیحدا ناوه و سه رنجدان له دانپیدانان و ژیانی، وه به فره می راگه یاندنی هوکمدان له جیگه ی ئاسمان: «ئه وه ی که دانپیدانی مزگینیه که ی دروسته/ دروست نیه» وه «ئه وه ی که ئه و دانپیدانه ریکی راسته قینه یه یان نا». به کاره پینانی کلیله کان بو هوکمدانه له سه ر ماهیه تی مزگینیی مه سیح و شوناسی گه لی خودا، واتا دانپیدانان و دانپیدانه ر.

ئه م ئیشه وه کو ئه و ئیشه یه که دادوه ریگ له دادگا ده یکات. دادوه ر یاسا دانانیت؛ وه که سه که تاوانبار یان بئ تاوان ناکات. ئه و کار به یاسا ده کات؛ ئه و که سه هه لده سه نگیپیت؛ ئینجا هوکم ده دات. چه کوشه که له میزه که ی ده دات و «تاوانبار بوون یان بیتاوان بوون» ی که سه که راده گه یه نیت.

دهسه لاتی کیله کان چیه؟

دهسه لاتی راگه یاندنی حوکمی ئاسمانه له سهر ماهیه تی مزگینیی مه سیح و شوناسی گه لی خودا، واتا دانپیدانان و دانپیدانه ر. پرووتر، دهسه لاتی نووسین و پشتراستکردنه وهی به یاننامه ی باوهر و زیادکردن و سپینه وهی ناوه له لیستی ئەندامانی کلێسادا.

هه مان شت به سهر کلێساشدا جییه جی ده بیته که خاوه نی کیلن. ئەوان دانهری مزگینیی مه سیح نین. ناتوانن که سیک بکه نه باوهردار یان بئ باوهر، به لکو گوئی له دانپیدانانی باوهرداره که ده گرن؛ سه رنجی ژیا نی دانپیدانه ره که ده دن و دواتر له جیگه ی ئاسمان حوکم ده دن. ئینجا به ئاشکرا پرایده گه یه نن ناخۆ ئه و که سه بووه به ئەندامی کلێسا یان نه بووه به ئەندام.

راگه یاندنه که وه کو مامۆستای به شی یاسا، ته نها وانه ی په یوه ست به یاسا نالێته وه. راگه یاندنه که دا یده خات (یان ده یکاته وه). وه کو چه سپ، وه کو گوریس، وه کو راگه یاندنی دادوهر له کاتی تاوانبارکردن یان بیتاوانکردنی که سیک. وه کاتی ک دادوهر حوکمه که ی راده گه یه تیته، حوکمه که ی کۆمه لێک ده ره نجامی یاسایی یان سوود و قازانجی به دواوه ده بیته.

کاتی ک کلێسا له جیگه ی مه سیح قسه ده کات هه مان شت پرووده دات. راگه یاندنه کانیا ن کاریگه ری و ده ره نجام و سوود و قازانجی راسته قینه ی هه یه. یان ئەوه تا که سیک ده که نه ئەندام، یاخود که سیک له ئەندامیته ده رده که ن.

به واتایه کی دیکه، کیله کان وا ده که ن ئەندامیته له په یمانه نوپکه دا و هاو لاتیته له شانشین مه سیحدا پروون و ئاشکرا ده ربکه ویت. بیر له مه بکه وه: گه لی ئیسراییل جیاواز له خه لکی سهر زه وی ده رده که ون به هوئی خه ته نه کردن، پشووی پروژی شه مه، وه له کۆتاییدا خاکی به لێندراو. ئیسراییل پروون و ئاشکرا بوو. به لام ئەندامیته ی له په یمانی نوئی و شانشین مه سیحدا شاراوه یه. چۆن ئەندامیته ی ئاشکرا ده که یته، به جوړیک که خه لکی بزانه کئ سهر به شانشینه و کئ سهر به

شانشین نییه؟ وه ئیمه‌ی باوه‌پردار چۆن بزاین کین؟ وه‌لام: کۆبونه‌وه‌ی باوه‌پرداران هه‌بوونی کلێله‌کانی شانشین دهرده‌خات که توانای کردنه‌وه و داخستنی هه‌یه.

ئه‌گهر پرونتر بین، ده‌توانین بڵین که کلێله‌کان ریگه‌ به‌ کلێسای ناوخوا‌یی ده‌دات که به‌یاننامه‌ی باوه‌ر بنوو‌ست و پشتراستی بکاته‌وه که پیناسه‌ی مزگینیی مه‌سیح ده‌کات. هه‌روه‌ها ریگه‌ به‌ کلێساکان ده‌دات که ناو له‌ لیستی ئه‌ندامانی زیاد بکه‌ن یان لایبه‌ن، که ده‌یسه‌ملینت گه‌لی خودا کیه.

ئه‌مه‌ سه‌سامکه‌ر نییه؟ عیسا داوای له‌ که‌سه‌ دانا و به‌هیز و خانه‌دانه‌کان نه‌کرد که نوینه‌رایه‌تی ده‌سه‌لاتی ئه‌و بکه‌ن له‌سه‌ر زه‌وی؟ عیسا داوای له‌ پاشا، فه‌یلسه‌سوف، شاعیر، شاره‌زا و لیکۆ‌له‌ران، یان ده‌سته‌ی چاودێرانی کلێساکان نه‌کرد که نوینه‌رایه‌تی حوکمرانییه‌که‌ی بکه‌ن. له‌ جیاتی ئه‌وه، چووه‌ لای گیل و لاواز و بی‌به‌ها و بی‌زراوه‌کان (یه‌که‌م کۆرنسو‌س ۱: ۲۶-۲۸). چووه‌ لای باوه‌پردارانی ئاسایی و ئه‌ندامانی کلێسا و کلێله‌کانی شانشین ئاسمانی پیدان. عیسا فه‌رمووی: «ئیه‌وه‌ له‌ جیاتی من قسه‌ ده‌که‌ن. ئیه‌وه‌ حوکمیکی شاهانه‌ و کاهینه‌ له‌ جیگه‌ی باوکی ئاسمانی ده‌ده‌ن. به‌ گه‌لانی دیکه‌ بڵین که ئه‌وه‌ دانپیدانێکی دروسته‌ و ئه‌و که‌سه‌ دانپیدانه‌ریکی راسته‌قینه‌یه‌».

عیسا چ ده‌سه‌لاتیک ده‌داته‌ کۆمه‌لی باوه‌پرداران؟ ئه‌و ده‌سه‌لاتی کلێله‌کانی ده‌دات.

کلێله‌کان له‌ کوی به‌کار دین؟

ئیه‌ستا که ئه‌و هه‌موو شته‌مان باس کردووه‌، هه‌ست ده‌که‌یت که ناوی کلێسا له‌نیو ئه‌م ئایاتانه‌دا سه‌ره‌له‌ده‌دات. کلێسا چیه‌؟ ئایا له‌ هه‌چ شوێنێکی کتیی پیرۆزدا عیسا پیناسه‌ی کردووه‌؟

به‌لێ، له‌ (مه‌تا ۱۸: ۲۰) پیناسه‌ی کردووه‌: ”له‌ هه‌رکۆیه‌ک دوو یان سێ که‌س به‌ ناوی منه‌وه‌ کۆبهنه‌وه‌، من له‌وێ له‌نیواناندا ده‌بم“. له‌ کتییکه‌مدا به‌ ناوی

”ئەندامانى كلىساكەت دەرەمەكە” بە وردى باسى ئەم ئايەتەم كىردوو. بەلام بە كورتى پىتان بلىم كە ئەم ئايەتە پەيوەندى بەووە نىيە كە لەگەل گروپكى چووكى لە كلىساكەت نوپز بەكەيت.

دەبىت دان بەوهدا بنىم كە ئايەتى بىست بۆ ماوہىەك مىشكىمى ئالۆز كىردبوو. بۆچى عىسا دەلپت سى يان چوار؟ وەكو دەزانىت لانى كەم پىويستت بە دوو كەسە بۆ ئەوہى بىت بە كلىسا. لە دوو كەمتر بە كۆمەلەى باوہردار ناوناىرپت.

ئەندامىتى كلىسا چىيە؟

پەيمانىكە لەنىوان باوہرداران كە بە ھۆيەوہ لە پىگەى رپورەسمەكانى كلىساوہ باوہرى يەكتەر پىشتراست دەكەنەوہ و پازىن بەوہى كە چاودىرىى يەكتەر بەكەن لە بەقوتابىبوونيان بۆ مەسىح.

لەوہ گىنگىر، عىسا پىداگرى دەكات لەسەر ئەو بنەمايەى كە پىشتر لە ئايەتى شازدەدا باسى كىرد: شەرىعەتى كۆنى جولەكە لەبارەى دوو يان سى شايەتەوہ. خودا لە (دواوتار ۱۹) دەلپت كە لە دادگاي جولەكەدا، بۆ ئەوہى داواكارىيەكى فەرمى سەربگرپت، دەبىت دوو يان سى شايەت ھەبن. ئەو ياسايە شايەتییەكى گەورەى بۆ راستىى دروستكىرد، چونكە شايەتییەى ئەو دوو يان سى كەسە تەنھا بۆ سەلماندى راستىى بابەتەكان نەبوو، بەلكو بۆ سەلماندى راستىى شايەتییەى يەكتەر دەربارەى راستىى بابەتەكان! بەلام ئىستا عىسا ئەو ياسا كۆنە دەھىنپت و بەسەر بارودۆخىكى نوپدا جىيەجىيە دەكات. ئەو دوو يان سى كەسە كۆ دەبنەوہ بۆ ئەوہى شايەتى بۆ ناوى عىسا بەدن «لە ھەركوپپەك دوو يان سى كەس بە ناوى منەوہ كۆبىنەوہ». بەلام بە شايەتيدان بۆ ناوى عىسا، دەبىت شايەتى بۆ ئەو رىكەوتەش بەدن كە لەنىوانىنداىە. وەكو ئەمە:

كەسى يەكەم: «تۆ گوتت كە باوہرت بە عىسا ھەيە. منىش باوہرم پىي ھەيە».

كەسى دووہم: «زۆر باشە. بەلام ساتىك بوەستە. ئايا باسى ھەمان عىسا دەكەين؟»

چونکہ من باسی عیسی مؤرمه^a یا عیسی شایه تانی یه هوه^b یا باسی ئەو عیسیایه ش ناکه م که گوايه جگه له مامۆستایه کی باش هیچی دیکه نییه. من باسی ئەو عیسیایه ده که م که خودا و مروۆقیکی ته واوه، له پیتاوی گوناهدا له سه ر خاچ گیانی سپارد و زیندوو بووه وه.»

که سی یه که م: «منیش ریک باسی ئەو که سه ده که م!»

که سی دووه م: «زۆر باشه، با به رده وام به ناوی ئەوه وه پیکه وه کوۆ بینه وه تا کو رایگه یه نین.»

که سی یه که م: «بیگومان!»

که سی سییه م: «گویم له قسه کانی ئیوه بوو. ده توانم بیمه به شیک له ئیوه؟ ئەمه هه مان ئەو عیسیایه که رزگاری کردم.»

که سی یه که م و دووه م: «نایابه!»

سه رنجی ئەوه بده که له م حاله ته دا دوو یا ن سئ که ست هیه که له کاتیکدا به رده وام پیکه وه کوۆ ده بنه وه ناماده ن شایه تی ئەوه بده ن که مه سیح کییه، وه شایه تی بو باوه ری یه که تر بده ن. لیره دا، له م کوۆ بوونه وه یه دا، ئەم یاسا کوۆ نه ی جوله که جیه جئ ده بیت و دانپیدانه ره کان له ژیر ناوی په یماندا به توندی پیکه وه ده به ستیتته وه.

ئینجا عیسا به گوته ئیوه ی که ئەو له نیوانیاندا یه، ئەم په یمانه مو ر ده کات. ئەمه ئەوه ناگه یه نیت که وه کو هه ندیک خیو و دیوه زمه له شیوه ی هه لم و شتی وا دیته ژوره وه. به لکو واتای ئەوه یه که ئەو که سانه نوینه رایه تی که سایه تی و ده سه لاته که ی ئەو ده که ن، وه کو چو ن گه لی ئیسرا ئیل له ریگه ی په رستگاو ه نوینه رایه تی خودایان ده کرد. مه به ستی ئەوه بووه که ده توانن ئالای ئەو بشه کینه وه. ناییت له بیرمان بچیت که ئیمه باسی ئەو بارودوخه ده که ین که باوه رداران کار به کلله کان ده که ن و له جیگه ی ئاسمان قسه ده که ن. ئەم دوو

---

a Mormon

b Jehovah's Witnesses

کهسه دهنه کلّیسا. وه له بهر ئه وهی کلّیسان، مؤلّتی ئه وهیان ههیه که کار به کلّیله کان بکهن و به شیوهیه کی فه رمی له جیگه ی ئاسمان قسه بکهین.

بۆیه کاتیک تو و باوه پدارانی دیکه - کاردۆ، ئاریاس، فرمیسک، واران، هه ناسه، چنار، ئاگری، په ری، پریاز، هتد - ئه و گفتوگۆیه ده کهن که ئیستا باسم کرد، وه هاوړان که بهرده وام بو ږاگه یاندنی ناوی عیسا له ده وری یه کتر کۆبنه وه، عیسا به لّین ده دات که ناو و ده سه لّته که ی بداته گروپه که تان و به کلّیساتان بزانت! به و شیوهیه ده توانیت ئالاکه ی به رز بکه یته وه، چونکه هه ر یه ک له ئیوه ئه ندای کلّیسان. زۆر خوشه، مه گه ر نا؟

یه که ی بنه رته ی ده سه لّتی شانشین مه سیح له سه ر زه وی له فاتیکان نییه و له بنکه ی سه ره کی لقه سه ره کییه کانی مه سیحیه ت نییه. ههروه ها کۆبوونه وه ی شه وانی پینجشه مه ی پیرانی کلّیسا نییه. به لکو کلّیسا که ی تۆیه که له ده وری یه ک کۆده بنه وه. ههروه ها شتیکی بچووکتریش نییه، وه کو کۆبوونه وه ی یه ک دوو که س. دیسان ده یلّیمه وه، ئه وه به واتای دابه شبوونی کلّیسا دیت و به و هۆیه وه گروپیک له به رده م گروپه کانی دیکه دا بانگه شه ی ئه وه ده کات که نوښه ری عیسا یه. ههروه ها مه سیح گروپی بچووکی کۆتایی سه ده ی بیستی نه کردووه به یه که ی سه ره که ی سه لّتی شانشینه که ی. ده سه لّتی شانشین - ده سه لّتی به کاره یانی کلّیله کان - په یوه سه ته به و کلّیسا یه ی که له ده وری یه ک کۆده بنه وه.

که واته، پیناسه ی دروستی کلّیسا چییه؟ له دوا ی باسکردنی به شی دواتر که بریتیه له ږپوره سمه کانی کلّیسا، به وردی وه لّامی ئه م پرسیاره ده ده مه وه، به لّام با ئیستا وه لّامیکی ته کنیکیتان بده مه وه - ده توانیت ئه م پیناسه یه وه کو پلان و نه خشه ببینیت - کلّیسا گروپیک باوه پداران که به ده سه لّتی کلّیله کانی مه سیح، وه کو شوینکه وتوو ی مه سیح و هاو لّتی شانشین خودا کۆ ده بنه وه تا کو ناوی عیسا ږا بگه یه نن.

چۆن کليسا دهسهلاته كهى به كارده هييت؟

زۆر باشه، ئيستا دهبيت پرسين ئاخۆ کليسا چۆن دهسهلاتى کليله كان به كارده هييت؟ وهلام: له ريگهى له ئاوه لکيشان و پروه سه مى خوانى به روه رداگاره وه. سه رنجى ئيردراوييتيه مه زنه كه بده كه له (مه تا ۲۸) باس كراوه.

”عيسا ليمان نزيك بووه وه و پيى فهرموون: هه موو دهسه لاتيكم له ئاسمان و له سه ر زهوى دراوه تى. كه واته برۆن، هه موو نه ته وه كان بکه نه قوتابى، به ناوى باوك و كوړ و پوچى پيروژ له ئاويان هه لبيكيشن، فيريان بکه ن با كار بکه ن به هه موو ئه و شتانهى كه رامسپاردوون. دنيا بن من هه موو پوژيک له گه لتانم، هه تا كو تايى زه مان“ (مه تا ۲۸: ۱۸ - ۲۰).

ليزه دا دهبيت سه رنجى سى شت بدين:

يه كه م، به قوتايي كردن پيوستى به له ئاوه لکيشان و فيركردنه.

دووه م، له ئاوه لکيشان ده ريده خات كه ئه و كه سه به ئاشكرا له گه ل خودا په يوه ندى هه يه. ئه و كه سه به ناوى باوك و كوړ و پوچى پيروژ له ئاوه لده كيشريت. ئه وه كارتيك^a به و كه سه ده دات كه ناوى عيساى له سه ره.

سييه م، ديسان عيسا ئاماده بوونى خووى ده به ستيته وه به ئه وانى كه قوتابى دروست ده كه ن و له ئاويان هه لده كيشن و فيريان ده كه ن: «دنيا بن من هه موو پوژيک له گه لتانم، هه تا كو تايى زه مان».

كاتيك بير له م بابه تانه ده كه ينه وه، ده گه ينه ئه و ئه نجامهى كه ده بيت (مه تا ۲۸) به ته نها نه خويناينه وه، وه كو چۆن زۆربهى باوه رداران ده يکه ن، به لكو ده بيت (مه تا ۱۶) و (مه تا ۱۸) ش بخويناينه وه. ئه و كه سانهى كه خاوه نى كليلن و به ناوى مه سيح كو دده بنه وه، ده سه لاتى ئه وه يان هه يه كه به ناوى مه سيح خه لكى له

a به ئينگليزى پيى ده گو تريت Nametag

ئاو ھەلبەت ئېشىن. ۋە ئەو كەسانەى كە ئېستا لەگە لىان نىشتە جى دەبىت، ئەوانەن كە ھەمىشە لەگە لىان دەبىت. ئەگەر (مەتا ۱۶ و ۱۸) دەسەلات بە كلىسا بدات كە نوپنەرايەتى ئاسمان بكن، ئەوا (مەتا ۲۸) پىمان دەلېت كە چۆن دەتوانن دەستبە كار بن. واتا، نېردراو پىتېيە مەزنىە كە (مزگىنيدان) بە كلىسا دراوہ نەك باوہردارى تاك.

كلىسا نېردراو پىتېيە مەزنىە كە بە جى دەگە يەنېت نەك تاكە كەس.

لېكە ۋتەى دووہم ئەمەيە: ئەرك و بەرپرسىار پىتېيە ئەندامى كلىسا تەنھا بەكارھېتەنى كلىلەكان نىيە، بەلكو بەجىگە ياندنى نېردراو پىتېيە مەزنىە كە شە لە پىنگەى دروستكردنى قوتابىيە ۋە. تەنھا بۆ ئەۋەى دلنیا بىن، دەبىت بزائىن كە مزگىنيدان، پىشتراستكردنە ۋەى مزگىنى مەسىح، ۋەرگرتنى ئەندامى نوئى، پاراستنى كلىسا لە دوو پرووان و فېركردنى چەوت، پىكە ۋە كار دەكەن. ھەموويان گىرنگن و بەشىكن لە پىرۋسەى بەقوتابىكردن.

لە كۆتايىدا، بىر لە خوانى پەرۋەردگار و پەيمانى نوئى و كلىسا بكنە ۋە. خوانە كە نىشانەى پەيمانە. عىسا دەفەر مۆيت: «ئەمە خوئىنى منە، خوئىنى پەيمانە كە يە» (مەتا ۲۶: ۲۸). ھەرۋەھا ئەو خوانە كلىسا ۋە كو كلىسا دەردە خات. پۆلس دەلېت: «لەبەر ئەۋەى يەك نان ھەيە، ئېمە كە زۆرىن، يەك لەشىن، چۈنكە ھەموومان بەشدارى لە يەك ناندا دەكەين» (يەكەم كۆرنسۆس ۱۰: ۱۷؛ ۱۱: ۲۹). كەواتە نايېت سەرسام بىن كە پۆلس خوانە كە بۆ كۆبۈنە ۋە كانى كلىسا تەرخان دەكات: «كاتىك بۆ خواردن كۆدەبنە ۋە، چاۋەرپى يەكترى بكن» (يەكەم كۆرنسۆس ۱۱: ۳۳). ئەگەر لەئاۋەل كىشان ئاھەنگى ۋەرگرتەمان لە كلىسا بىت، ئەوا خوانى پەرۋەردگار ئاھەنگىكى بەردەوامە. يەكەم دانەيان دەرگاي چۈنە ژوورە ۋە يە و دوو ميان خوانى بەردەوامى خىزانىيە. ۋە ھەردووكى بە گەلانى دىكەى رادەگە يەنېت كە گەلى مەسىح كىيە.

چۆن كلىسا ئەو دەسەلاتە بەكار دەھىنېت كە بەسەر كلىلەكاندا ھەيەتى؟

ديسان ده پرسم: کليسا چييه؟ کليسا کومه ليک باوه پردارن که پيکوهه له ريگه ي کوبونوه وي به رده وام به ناوي مه سيح خويان به شوينکه وتووي مه سيح ده زانن، مزگينيدان و په يره وکردني رپوره سمه کاني کليسا. هه موو ئه م شتانه به ده سه لاتي کليله کان ده يکه ن.

کليسا ي چالاک

که ته ماشاي باقي په يمانی نو ي ده که ين، چيتر وشه ي «کليله کان» نابيين، به لام ده بينين که به کاره ي تراون و چالاکن. نيتر دراوه کان کليله کان به کار ده هيئن، وه کو چو ن له (کرداري نيتر دراوان ۸: ۱۳-۲۳؛ يان يه که م تيموساوس ۲۰: ۱) ده بينين؛ هه روه ها ته واوي ئه ندامانی کليسا ش به کاردی ده هيئن. به لام هه رگيز نابيين که پيران يان شوانه کان به ته نها ئه ندام ده ربکه ن يان دووباره وه ريگرنه وه. هه نديک که س ئاماژه به وته که ي تيتوس ده که ن که گوتوويه تي «بو ئه وه ي پيران دابنييت» (تيتوس ۱: ۵)، به لام لي ره دا وشه ي «دانان» به ره زامه ندي ته واوي کليسا ده ييت.

پولس له (مه تا ۱۸: ۲۰) دا له دژي داوينييسي ده وه ستيته وه که له نيو کليسا ي کورنوسدا پروويدابوو: «به ناوي عيساي مه سيحی خاوه ن شکو، ئيوه و رپوحي من له گه ل هي زي مه سيح کوده بنه وه، ئه م که سه ده ييت بدري ته ده ست شه يتان» (يه که م کورنوسوس ۵: ۴-۵). پولس داوا له پيراني کليسا ناکات که به نه يني و له ژووره داخراوه کاندئا ئه و کاره بکه ن، به لکو داوا له کومه لي باوه پرداران ده کات که به ناوي عيسا کوبينه وه و ئه و کاره بکه ن. بيگومان لي ره دا بابه ته که شوناسي گه لي خودايه: کي ده ييت به ئه ندام دابنيريت و کي دانه نريت؟

هه روه ها له (دووم کورنوسوس ۲: ۶) کيشه يه که مان له گه ل شونا هي گه لي خودا هه يه که پولس باسي وه رگرته وه ي ئه نداميک ده کات که به زورينه ي ده نگ له کليسا ده رکراوه. زوربه ي ئه ندامان کوک بوون له سه ر ده رکردني ئه و که سه، به لام که مينه يه که رازي نه بوون. سه خته که بيهي نيته پيش چاوي خو ت به بي ده نگدان ئه م کاره يان کرد ييت.

له لایه کی دیکه وه، پۆلس له (گه لاتیا ۱) نیگه رانی خوۆ له باره ی چیی مزگینیدان ده رده بریت. پۆلس قسه له گه ل کومه له ی باوه پرداران ده کات (نه ک ته نها رابه ران) و ده لیت که سه رسام بووه له وه ی که باوه پرداران گوئیان له ماموستایانی دروژن گرتوووه. ده بیته ئه و ماموستایانه رته بکه نه وه: «ته نانه ت ئه گهر ئیمه یان فریشته ی ئاسمان مزگینییه کمان پیدان، جگه له و مزگینییه ی ئیمه پیمان دان، با نه فرته ی لی بیت» (گه لاتیا ۱: ۸). ئه گهر سازش له سه ر مزگینییه مه سیح بکریت، ئه و بارودوخی باوه پرداران له رابه ر یان فریشته کانی ئاسمان خراپتر ده بیته.

که ی ده بیته کلێسا ده سه لاته که ی به کار به ی نه یته؟

ته نها یه ک پرسیا ره له م به شه دا ماوه: که ی کلێسا ده بیته ده سه لاته که ی به کار به ی نه یته؟ بیگومان عیسا کلێله کانی شانشین به کلێسا نادات که خو یان سه رقالی کرینی ئامیری فو تو کو پی بو ئو فیسی کلێسا و ره نگه ی په رده کانی بینای کلێسا که بکه ن.

خیترترین وه لام ئه وه یه که بلین کومه لی باوه پرداران ده بیته ده نگ له سه ر وه رگرتن و ده رکردنی ئه ندامی کلێسا بده ن (مه تا ۱۸؛ یه که م کورنسوس ۵)، هه روه ها ده بیته ده نگ له سه ر وه رگرتن و لابردنی ماموستای نو ی بده ن (گه لاتیا ۱). ریگیای دیاریکراو و چه سپاومان هه یه بو به کاره ی نانی ده سه لات له سه ر ماهیه ته ی مزگینییه مه سیح و شوناسی گه لی خودا.

گه وه رترین بنه ما ئه وه یه که ئیشکردن وه کو کاهینی پاشا پیوستی به وه یه که ئه ندامان به رپرسیاریتی هه ر بریاریک له ئه ستو بگرن که خزمه ته ی مزگینییه کلێسا ده خاته مه ترسییه وه. ده بیته ئه ندامان به شدار بن له گو پرنی به یاننامه ی باوه ری کلێسا که دا. بو هه وونه، چه ند ناخو شه کاتیک پیریکی کلێسای پیرانی له کلێسادا پرایده گه یه نیته که «ئیمه» (پیران و کلێسا) پیناسه یه کی نو یمان بو هاوسه رگیری هه یه. له و حالته دا، عیسا چاوه ری ئه وه ی له کومه لی باوه پردارانی ئه و کلێسایه ده کرد که بلین: «ئه وه به راسته ته؟ ره نگه ئیوه پیناسه یه کی نو یتان هه بیته، به لام

تیمه نیمانه!» له لایه کی دیکه وه، کتیبی پیروژ به هیچ جوړیک باسی بودجه ی کلّیسی نه کردووه، به لام له بهر نه وهی که تّیستا بودجه ی کلّیسا سروشتی خزمه تی مزگینیی مه سیحی پیکهیناوه، ژیرانه یه نه گهر په زامه ندی کلّیسا له مه پر بودجه ی سالانه وه ریگریږت.

هه تا راده یه ک، بارودوڅ و حاله ته کان ده ریده خه ن که ناخو ته واوی کلّیسا ده بیټ چ بریاریک بدات. بو نمونه، کلّیسیاه ک که ۵۰ نه ندایمی هه یه و سالانه بودجه یه کی ۱۰ ملیون دیناری هه یه، ده بیټ بزایتت که کرینی ئوتومبیلکی ۴ ملیون دیناری کاریگه ری نه ریڼی ده بیټ له سه ر هاوکاری دیارایی شوانی کلّیسا و به و هو یه شه وه خزمه تی مزگینیی مه سیح رووبه رووی کیشه ده بیټه وه. به دنیا یه وه نه گهر کلّیسا خاوه نی بودجه یه کی ۴۰۰ ملیون دیناری بیټ، نه وا نه و فشاره یان نایه ته سه ر. له وانیه کلّیسیاه ک بیه ویټ ده نگ له سه ر کرینی نه و ئوتومبیله بدن و کلّیسیاه کی دیکه نه و بریاره بو رابه ران به جیبه نیټ.

بنه مای بنه رته ی بو ناگادار کړنه وهی ته واوی کومه لی باوه رداران له مه پر بریاره کانی کلّیسا، نه مه یه: ئایا نه و بابه ته کار ده کاته سه ر توانای کومه لی باوه رداران بو پاراستنی ماهیه تی مزگینیی مه سیح و شوناسی گه لی خودا؟ وه ئایا به گشتی کار ده کاته سه ر پاکي و چالاکیی خزمه تی مزگینیی به گشتی؟

که ی ده بیټ کومه لی باوه رداران ده نگ بدن؟

۱. له کاتی وه رگرتن و ده رکردن و ته می کړدن ی باوه رداراندا.
۲. له کاتی هه لېژار دن ی پیران و خزمه تکاراندا.
۳. له هه ر شتیکی دیکه دا که کاریگه ریبه کی به رچاوی هه بیټ له سه ر پاکي و چالاکیی خزمه تی مزگینیی مه سیح.

چیرۆکه مه زنه که

ئێستا ده توانين چیرۆکی بنه پره تیی به شی سییه مه له گه له ئه وه ده قانه دا لیك به دین که له ئیو ئاسانسۆره که دا ئامازه مان پی کرد، که ههر ئیستا تیشکمان خستنه سهر. ئایا چیرۆکه مه زنه که ده بینیت؟

خودا وه کو ئاده م دروستی کردووی بو ئه وه ی بیته کاهینی پاشا و له ریگه ی فه رمان په وایه تییه وه به سه ر به دیه پنه راواندا، نوینه رایه تی حوکمی خودا بکه یت. به لام توش وه کو ئاده م له دژی خودا یاخی بوویت و فه رمان په وایه ی خودات په ت کرده وه. وه پرگار کرایت کاتیک مه سیح له ریگه ی رشتنی خوینی خویه وه توی له گه له په یمانی نوئی کرده یه ک و رۆحی خوئی پیته به خشی. وه به وه هۆیه وه دووباره له دایک بویته وه و تۆبه ت له حوکمی خو په رستانه ی خو ت کرد و شوین ئاده می دووم که وتی، واته عیسای پاشا و سه رۆک کاهین؛ ئینجا به ته وای متمانته به ژیا نی کامل و ته وای ئه و کرد، هه روه ها متمانته به و مردنه کرد که له پیئا و گونا هدا پرو به پروی بو وه وه، وه ئه وه هه ستانه وه یه که به هۆیه وه شکستی به مردن هینا. ئیستا به ئینه کی یه رمیا تۆ ده گریته وه: ”له مه و دوا که س ها ورپیکه ی خوئی یان برا که ی خوئی فی رنا کات و بلیت: ”یه زدان بنا سه،” چونکه هه موویان ده مناسن، له بچوو کیانه وه هه تا گه و ره یان “ (یه رمیا ۳۱: ۳۴).

بو ئه وه ی به ئا شکرا به شوینکه وتووی مه سیح و ها ولاتی شانشینه که ی دا بنری، له کلیسایه کی ناو خویدا خو ت له ئا و هه لکیشا وه، چونکه عیسا ده سه لاتی کو بوونه وه ی په یمانی به کو مه له ی با وه رداران دا وه تا وه کو نوینه رایه تی حوکمی ئاسمان له سه ر زه ی بکه ن. ئه وان به نا وی عیسای مه سیحه وه تویان له ئا و هه لکیشا وه، له گه له تۆدا یه کیان گرتو وه، وه دووباره ئه رکی کاهینی پاشایان پیدا ویت که یه که م جار ئه رکی ئاده م بوو. به و شی وه یه چوو یته پالیان له پشترا ستکردنه وه ی فه رمان په وایه ی ئاسمان له سه ر زه ی و پاراستنی په رستگا به پیروزی بو په ره رده گار، که ئه مه ش واتای ئه وه یه که له گه له هه موو کلیسا دا رایده گه یه نیت: «ئه مه دانپیدا نیتکی راسته قیه نه یه و ئه مانه دانپیدا نه ی راسته قینه ن».

ئینجا له ریځه ی به شدار یکردنی بهرده وامت له خوانی پهروه ردگار بهرده وام
به پرسیار ده بیت بهرام بهر مه سیح و گه لی خودا، که نیشانه ی مردنی مه سیحه
و نه دمامی تیی تو له کلیسا پشتراست ده کاته وه. به و شیوه یه خو ت ده پشکنی له
کاتیکدا دان به کلیساشدا ده نیی، چونکه ده زانیت ئیشی تو وه کو کاهین، نه وه یه
که هیلی نیوان پیروژ و ناپیروژ بپاریزیت (یه که م کورنسوس ۱۱: ۲۸- ۲۹؛ دووهم
کورنسوس ۶: ۱۴-۷: ۱).

نه دمامی تیت له کلیسا و به شدار یکردنت له خوانی پهروه ردگارد ا و اتای نه وه یه
که له دهره وه ی کو بوونه وه کاند ا نوینه رایه تی ناوی مه سیح ده که یت و له چیگه ی
نه و قسه ده که یت. ده بیت وه کو پاشا هه ولی فراوان بوونی شانشینه که ت بده یت
و هه موو شتیک بخره یته ژیر ده سه لاتی خودا وه. به و هویه وه تیده کو شیت که
قوتابی دروست بکه یت و باوه پریان پته و بکه یت، وه له نیو باوه پاران و دراوسئ
بی باوه ره کاند ا به گوftar و کردار به پیی مزگینیی مه سیح بژیت.

نه وه شیوازی ژیا نی کاهینی پاشایه. نه وه نه رکی نه دمامی کلیسایه.

به‌شی پینجه‌م

شوانه‌که‌ت راهینانت پئی ده‌کات بوئه‌رکه‌که‌ت

له دوو به‌شی رابردوودا، گه‌شیتینه ئه‌م ده‌ره‌نجامانه: هه‌موو ئه‌ندامیکی کلێسا ده‌سه‌لاتی کاهینی پاشای هه‌یه. به‌و ده‌سه‌لاته ده‌توانیت هه‌موو رۆژیک به‌رگری له‌ مزگینیی مه‌سیح بکات و راییگه‌یه‌نیت. ته‌نانه‌ت نێردراوان و فریشته‌کانی ئاسمانیش ناتوانن له‌سه‌رووی ئه‌و ده‌سه‌لاته‌وه‌ بن.

به‌لام هیشتا پرسیاریک ماوه که وه‌لامی بده‌ینه‌وه. له‌بیرته که له‌ سه‌ره‌تای به‌شی سێیه‌مدا کاتیک له‌ ئاسانسۆره که داده‌به‌زیم، چ پرسیاریکم لێ کرا؟ پرسیاره که ئه‌مه بوو: «چی ده‌لێی ده‌رباره‌ی (عیبرانییه‌کان ۱۳: ۱۷) که ده‌لێت: «گوێزپاره‌لی رابه‌ره‌کانتان بن و ملکه‌چیان بن». وه‌ بابه‌ته‌که ته‌نها عیبرانییه‌کان نییه. پۆلس به‌م جووره قسه ده‌کات له‌گه‌ل شوان یان پیران: «ئاگاتان له‌ خۆتان و له‌ هه‌موو میگه‌له‌که بیت، که رۆحی پیروژ تێوه‌ی کردووه به‌ چاودی‌ر به‌سه‌ریانه‌وه شوانایه‌تی کلێسای خودا بکه‌ن» (کرداری نێردراوان ۲۰: ۲۸). چاودی‌ر ده‌بیت چاودی‌ری بکات، مه‌گه‌ر نا؟ وه‌ په‌ترۆس هانی پیران ده‌دات و ده‌لێت: «ئه‌و میگه‌له‌ی خودا بله‌وه‌رپنن که له‌نیوانتاندایه، وه‌ک چاودی‌ر خزمه‌تیان بکه‌ن» (یه‌که‌م په‌ترۆس ۵: ۲). وه‌ ته‌نانه‌ت به‌ لاوه‌کان ده‌لێت که ملکه‌چی پیران بن (یه‌که‌م په‌ترۆس ۵: ۵).

ئینجا ده‌رگای ئاسانسۆره که داخرا و نه‌مانتوانی گفتوگۆکه ته‌واو بکه‌ین. بارودۆخه سه‌خته‌که ئه‌وه بوو که هه‌ندیک له‌ ده‌قه‌کانی کتییی پیروژ ده‌سه‌لات به‌ ته‌واوی کۆمه‌لی باوه‌رداران ده‌دات. وه‌ تێمه دوو به‌شمان له‌ قسه‌کردن له‌سه‌ر ئه‌و ئایه‌تانه به‌سه‌ربرد. هه‌ندیک له‌ ده‌قه‌کانی دیکه، که تۆزیک له‌مه‌وپێش باسم کرد، ده‌سه‌لات ده‌دنه‌ شوان یان پیرانی کلێسا. ئیستا چۆن ده‌توانین زه‌مینه‌یه‌کی هاوبه‌ش له‌نیوان ئه‌و دوو جووره ده‌قه‌دا بدۆزینه‌وه؟ کامیان قسه‌ی یه‌که‌م ده‌کات؟

ئەمە تەنھا پراھینانی ھزری نییە. ئەگەر تۆ کۆمەلگەرایەکی سەر سەختیت، ھیوادارم جاوەرپێ ئەووم لێ نەکەیت کە ھەندیک بیانووت بەدەمی بۆ ئەوێ خۆمان لەو دەقاندە بدزینەووە کە تیشک دەخەنە سەر رابەراییەتی شوان و پیران. (عیبرانییەکان ۱۷: ۱۷) دەلێت کە گوێراییە لیکردن لە رابەرانیان سوود بەخشە و قازانجی بۆمان ھەیە. وە من و تۆش سوود و قازانجمان دەوێت! ئەو ھەمان دەوێت کە بۆ رۆح و دەروونمان باشە.

ئەگەر دوو بەشی رابردوو تیشکی خستییەتە سەر ئەو نیوہیە بەنامە ی عیسا بۆ بەقوتایکردن کە پەیوہستە بە کۆمەلگەرایەو، ئەوا ئیستا دینە سەر ئەو نیوہیە دیکە کە تیشک دەخاتە سەر رابەراییەتی پیران.

پیرانییەکان^a لە سەردەمی ریفۆرمخوازیدا ھەوڵیان داوە کە لە رێگە ی جیاکردنەوێ خواوەندارپێتی لە بەکارھێنان ھاوسەنگی لەنیوان ھەردوو لایەندا بپاریزن. ئەوان دەلێن کە تەواوی کلێسا خواوەنی دەسەلاتن، بەلام رابەرانی ئەو دەسەلاتە بەکار دەھێنن. (ئەندامانی کلێسا دەسەلاتیان ھەیە و رابەرانی ھەلدەبژێرن، بەلام ناتوانن رابەرانی لابەرن). ھەتا ئەمڕۆ پیرانییەکان پشت بەم جیاوازییە دەبەستن.

بەلام ئەم شیوازە لانی کەم دوو کیشە ی ھەیە. یەکەم، ئەگەر باوەرداران لەدوای ھەلبژاردنی رابەرانیو ھەوێت چیت نەتوانن دەسەلاتەکیان بەکاربھێنن، ئەوا لەپراستیدا دەسەلاتیان نییە. بە کورتییەکی، ئەوان لەسەر کار دەرکراون. دووہم، ئەو واتای ئەوہیە کە چیت ناتوانن کاری کاهینی پاشا ئەنجام بدەن لە رێگە ی پراستی مزگینیی مەسیح یان دانانی سنووریک لەنیوان پیرۆز و ناپیرۆز. تەنانەت دەکریت پۆژیک بێن بۆ کلێسا، بێن قوفلی دەرگاکی گۆراو و کلیلەکی ئەوان چیت کە لکی نییە. لەوانە یە بزانی کە یەکیک لە پیرانی کلێسا گورگە و یەکیک لە جاویدرەکانیان مارە، بەلام لەگەڵ ئەو ھەشدا ھیچیان پێ ناکریت.

رێگە یەکی دیکە ھەیە کە بەھۆیو ھەتوانین ھاوسەنگی لەنیوان ئەم دوو جۆرە دەقەدا بپاریزین و پەیوہندی نیوان دەسەلاتی کۆمەلگەرایی و دەسەلاتی پیران

---

a کلێسای پیرانی، بروانە فەرھەنگۆک.

پروون بکهینه وه. ده توانین بلّین که ته واوی کلّیسا به ئەندام و پیره وه، ده سه لاتی به کارهێنانی کلّیله کانیان ههیه. به لام پیران ده سه لاتیکی زیاتریان ههیه که ئەویش فێرکردنی ئەندامانه له گه لّ دانانی شیواژیک بو به کارهێنانی ئەو کلّیلانه. له جێگه ی ئەوهی که به خاوه نداریتی و به کارهێنان، جیاوازی نیوان ده سه لاتی کۆمه لگه رایی و ده سه لاتی پیران بکهین، پێویسته جیاوازی نیوان خاوه نداریتی و رابه رایه تی له به کارهێناندا بکهین.

هه موو ئەمانه کۆمه لگه رایی به پێی رابه رایه تی پیران یان به نامه ی عیسا بو به قوتابیکردنمان پێده دات.

ده سه لاتی فرمان و ده سه لاتی راویژ

ده توانم ئەم جیاوازییه ی نیوان ده سه لاتی کۆمه لگه رایی له گه لّ ده سه لاتی پیران به سی هه نگاو پروون بکه مه وه. هه نگاوی یه که م: ریگه م بده که پێشنیاری شیواژیکی بیرکردنه وه ت بو بکه م له مه ر دوو جوړ ده سه لاتی جیاواز. ته ماشایه کی ئەمه بکه: ده توانین جیاوازی بکهین له نیوان ده سه لاتی فرمان و ده سه لاتی راویژ.

ئه گه ر تو هه ری هه ک له وه ده سه لاتانه ت هه بیّت، ئەوا مافی ئەوه ت هه یه که فرمان بدهیت، وه ئەوانه ی که له ژیر ده سه لاتی تو دان، ده بیّت گوپراهی لی فرمانه که ت بن (بیگومان ئەمه ش سنووری خو ی هه یه). جیاوازییه که ئەوه یه که ئەگه ر که سیّک ده سه لاتی فرماندانی هه بیّت، ئەوا ده سه لاتی سه پاندنیشی هه یه؛ به لام ئەگه ر که سیّک ده سه لاتی راویژی هه بیّت، ده سه لاتی سه پاندنی نییه، به لام ده بیّت پشت به هیزی راستی یان عیسا به ستیت بو ئەوه ی له روژی کوتاییدا فرمانه که به پێیت.

بو نموونه، فرمانپه وا و دایک و باوکی مندالان ده سه لاتی فرماندانیان هه یه. خودا ریکاری وای پێداون که بتوانن رێنماییه کانیان به پێنن. فرمانپه واکان ئەو شته یان هه یه که کتیبی پیروژ به «شمشیره که» ناوی ده بات؛ دایک یان باوک ئەو شته ی هه یه که کتیبی پیروژ به «گوچان» ناوی ده بات.

له گه ل ٿه وه شدا، ده تونين بير له ده سه لانداری دیکه بکه ینه وه که به ئاستی جياواز ده سه لاتی فرماندانان هه یه و که سانی ژیر ده ستیان ده بیټ گوپراه ٿیان بن. به لام ٿه وه که سانه له لایه ن خوداوه پڙیگه یان پی نه دراوه بو ٿه وه ی فرمانه کانیا ن بسه پیټن. بیر له ده سه لاتی میرد یان دایک و باوک بکه وه کاتیټ منداله کان گه و ره ده بن. پیاو ده توانیټ پڙنمایي ٿنه که ی بکات، به لام ناتوانیټ پڙنماییه که ی به سه ریڊا بسه پیټیټ. یان راستی ٿه وه پڙنماییه خو ی ده سه پیټیټ، یان عیسا له رۆژی کوټاییدا پڙنماییه که ی ده سه پیټیټ.

چون ٿه م جوړه بوچوونه سه بارهټ به دوو جوړ ده سه لات سوودی هه یه بو بابه تی کوټمه لگه رایي و پیران؟ پیم وایه ده تونین بلټین که کوټمه لگه رایي، کليلة کانی شانشینان هه یه، ده سه لاتی فرماندانان هه یه. کوټمه لی باوه پداران ده تونن له پڙیگه ی وه رگرتن و ده رکردنی ٿه ندامه کانه وه پریاره کانیا ن بسه پیټن. شوان یان پیران، له و لایه نه وه که داویان لیکراوه وشه ی خودا فیټری باوه پداران بکه ن، ده سه لاتی راویژ و ټاموژگاریان هه یه؛ ده تونن پڙنمایي باوه پداران بکه ن، ټاگاداریان بکه نه وه، سه رزه نشیان بکه ن و ته نانهټ فرمانیا ن پی بدن. وه هه ټا پراهیه ک ٿه رکه له سه ر باوه پداران که پڙنماییه کانیا ن جیبه جیټی بکه ن. له بیټ نه چیټ که پڙوحی پیروژ ٿه وانی کردووه به چاودیټر (کرداری نیټردراوان ۲۰: ۲۸). وه داوا له ٿه ندامان کراوه که ملکه چ بن (عیبرانییه کان ۱۳: ۱۷). به لام له هیچ شوپنیټکی په یمانی نویدا نابینن که شوان یان پیران به ته نها خو یان پریار بدن، له وانه به قوتابیکردنی که سیټک له ده ره وه ی کلټسا. نیټردراوان ده تونن، به لام شوانه کان ناتوانن. تو ی ٿه ندامی کلټسا نا کرټ له ٿه ندامیټی ده ربکریټی له بهر ٿه وه ی که رۆژیک شوانه کهټ گوتوو په تی «چیټر تو ٿه ندامی کلټسا نیټ». بیگومان عیسا له رۆژی دواپیڊا حوکمی ٿه م پیره ده سه پیټیټ به سه ر ٿه ندامه سه ره پڙکه دا، به لام پیره که ناتوانیټ کاریکی له و چه شنه بکات به بیټ په زامه ندی کوټمه لی باوه پداران، ته نانهټ ٿه گه ر حوکمه که شی راست بیټ.

ٿه وانه ی که ده سه لاتی راویژ و ټاموژگاریان هه یه، وه کو هاوسه ر و پیران، ده بیټ به رده وام خه ریکی فیټرکردن بن و پشتگیری ٿه ندامان و هاوسه ره کانیا ن

بکهن. هاوسه ریکی خواناس و ئەندامی کلێسا، به دلبیاییه وه پبویستی به هه ندیك پشتگیرییه، چونکه ده زانیت که خودا داوای لی کردووہ ملکه چی هاوسه ر یان شوانه که ی بیت. به لام کاتیک ناوکوی ده که ویتته نیوان ژن و میرده وه، یان پیران و ئەندامانی کلێسا، له و کاته دا تاکه هاوکارییه کی گرنگ که بتوانن پیشکه شی بکهن بریتیه له پشتگیریکردن و قایلکردن. واتا ناییت به و جورهی که کتیبی پیروز ده یلیت شمشیره که هه لبرگیت له حالته ی فرمانبره واییدا، یان گوچان هه لبرگیت له حالته ی دایک و باوکایه تیدا. له جیاتی ئە وه ده ییت پروونکردنه وه بدات و پینمایی پیشکه ش بکات. ناییت خو ی بکاته گه وره ی هاوسه ر یان ئەندامانی کلێسا (کولوسی ۳: ۱۳؛ یه که م په ترۆس ۵: ۳). ده کریت هاوسه ر یان شوانه که هه له بن. ئە گه ر که سانیکی خواناس بن، ده توانن گو ی له راویژی هاوسه ر یان ئەندامانی کلێسا بگرن. به لام ئە و راستیه ی که خودا ده سه لاتی داوته هاوسه ر یان پیران، ده ییت له هاوکاری و پشتگیریکردندا ده ستپیشخه ر بن. ناکریت ده سه لاته کانیان سه پیون، هه روه ها ناکریت پشتگویشی بخه ن و کۆل بده ن. واتا، خو لادان و ییده نگبون یه کیک نییه له بژارده کان، ئە گه ر نا ناتوانیت له روژی دواییدا پرووبه پرووی دلره نجانی عیسا بیته وه. له جیگه ی ئە وه، هاوسه ر و شوانه که ده ییت له خوشه ویستی و قایلکردن و ته یارکردن و هانداندا ئە و په ری هه ولی خو یان بخه نه گه ر، بو ئە وه ی ژنه که یان ئەندامه که له ریگه ی خواناسیه وه شوین پینماییه کانی بکه ویت. ده سه لاتی راویژ و ناموژگاری بو هاوسه ر یان شوان، ده ییت به شیوه یه کی به رده وام، هیمن، نه رمونیان، هاو پریان، نه پچراو، بیفیز و بیگومان به جوریک بیت که ئە گه ر هه له یان کرد، بکریت راست بکرینه وه. به م شیوه یه، له درێژماوه دا زه مینه بو گه شه کردن و به ره و پیشچوون ده ره خسیت نه ک ئە وه ی که له ماوه یه کی که مدا به زوریک کۆمه لیک ده ره نجام به ده ست بیت.

ده سه لاتی فیرکردن

ئهمه دووه م هه نگاوه بو تیگه یشتن له جیاوازی نیوان ده سه لاتی کۆمه لگه راییی و ده سه لاتی پیران: ئیستا که ده زانین پیری کلێسا ده سه لاتی راویژ و ناموژگاری

هه‌یه، نه‌ک فه‌ماندان، نابیت جی‌گه‌ی سه‌رسورمان بیت که ده‌سه‌لاتی بته‌په‌تی پیر بریتیه له‌ فیرکردن. له‌به‌ر ئه‌وه پیری کلێسا ده‌بیت «بتوانیت خه‌لکی فیر بکات» (یه‌که‌م تیمۆساوس ۳: ۲). ئه‌وه ده‌قانه‌ی که تۆزیک له‌مه‌وپی‌ش باس‌مان کردن، باسی فیرکردن ده‌که‌ن. له‌ (کرداری نیردراوان ۲۰)، پۆلس به‌م پیرانه ده‌لێت «چاودیر» تاکو به‌بیریان به‌ینیته‌وه که به‌رپرسیاریتی پاراستنی می‌گه‌لیان له‌سه‌ر شانه له‌ به‌رامبه‌ر گورگه‌کان: «له‌نیو خۆتاندا خه‌لکانیک په‌یدا ده‌بن که راستی ده‌شیوین، تاکو قوتابیه‌کان به‌لای خۆیاندا رابکیشن (ئایه‌تی ۳۰). په‌تروۆس له‌ (یه‌که‌م په‌تروۆس ۵: ۳)، داوا له‌ پیران ده‌کات که له‌ رێگه‌ی بوون به‌ نمونه بو‌یان، شو‌انایه‌تی و چاودیری می‌گه‌له‌که‌ بکه‌ن. وه له‌ (عیبرانییه‌کان ۱۳: ۷)، نووسه‌ر پیمان ده‌لێت که خوینه‌ره‌کان ئه‌وه رابه‌رانه‌یان له‌بیر بیت که فیری وشه‌ی خودای کردوون و لاسایی باوه‌ریان بکه‌نه‌وه.

هه‌روه‌ها نامه‌کانی پۆلس بو تیمۆساوس و تیتوۆس پینداگری له‌سه‌ر فیرکردن ده‌که‌نه‌وه. پۆلس له‌ یه‌که‌م نامه‌یدا به‌ تیمۆساوس ده‌لێت که رینمایی کۆمه‌لێک که‌س بکات تاکو فیرکردنیک جیاواز پێشکه‌ش نه‌که‌ن، به‌ تاییه‌تی ئه‌وانه‌ی که بیروبو‌چوونی بئ بته‌ما بلاو ده‌که‌نه‌وه (یه‌که‌م تیمۆساوس ۱: ۳-۴). ده‌بیت تیمۆساوس رابسیپریت و فیر بکات (یه‌که‌م تیمۆساوس ۴: ۱۱). بایه‌خ به‌ خویندنه‌وه‌ی گشتی نووسراوه‌ پیرۆزه‌کان و وتاردان و فیرکردن بدات (یه‌که‌م تیمۆساوس ۴: ۱۳). وه ده‌بیت ئاگاداری خو‌ی و فیرکردنه‌کانی بیت، چونکه به‌وه‌هۆیه‌وه خو‌ی و گو‌یگرانی رزگاریان ده‌بیت (یه‌که‌م تیمۆساوس ۴: ۱۶). ئینجا پۆلس پینداگری له‌سه‌ر ئه‌وه ده‌کات که ئه‌وه پیره‌ی به‌ باشی کلێسا به‌رپوه‌ ده‌بات، شایانی ریزیک دووقاته، به‌ تاییه‌ت ئه‌گه‌ر به‌رپوه‌بردنه‌که‌ی فیرکردنی وشه‌ی خودا له‌خو‌ بگریت (یه‌که‌م تیمۆساوس ۵: ۱۷). وه پیران ده‌بیت ئه‌وه شته‌ فیر بکه‌ن که تیمۆساوس فیری کردوون (یه‌که‌م تیمۆساوس ۶: ۳).

پۆلس له‌ دووم نامه‌ی بو تیمۆساوس دووپاتی ده‌کاته‌وه که ده‌بیت به‌دوای ئه‌وه فیرکردنه‌ دروسته‌ بکه‌و‌یت که له‌ ئه‌وه‌ی بیستوهه و بیکاته سه‌رمه‌شقی ژبانی (دووهم تیمۆساوس ۱: ۱۳). وه ئه‌وه‌ی که له‌به‌رده‌م چه‌ن‌دین شایه‌تدا له‌وه‌ی بیستوهه،

به خه لکی دلسۆزی بسپیریت بو ئه وهی ئه وانیش خه لکی دیکه فیربکه ن (دووهم تیمۆسوس ۲: ۲). وه پویسته کۆشش بکات به رینگای راست وشه ی راستی فیر بکات (دووهم تیمۆسوس ۲: ۱۵). ههروه ها ده بیته خۆی له قسه ی هیچوپووچ بیاریزیت، چونکه له راستی هه رده چیت (دووهم تیمۆسوس ۲: ۱۶، ۱۸). دواتر ده بیته به پیی رینمایی خودا فیرکردن و رینمایی پیشکesh بکات، وه بزائیت که تۆبه کردن به ره و زانیی راستیت ده بات (دووهم تیمۆسوس ۲: ۲۴-۲۵). له ئه نجامدا پۆلس به تیمۆسوس ده لیت که وشه ی خودا رابگه یه نیت، ئاماده بیت له کاتی گونجاو و نه گونجاو، خه لکی راسته ری بکات، سه رزه نشت بکات و به وه ری پشودرئیه وه وه یان به رز بکاته وه (دووهم تیمۆسوس ۴: ۲).

پۆلس له سه ره تای نامه که ی بو تیتۆس، ئاماژه به کاری گه شه دان به باوه ری که سانی دیکه ده بات، بو ناسینی ئه و راستیه ی که به ره و له خواترسیان ده بات (تیتۆس ۱: ۱). دواتر ده لیت که ئه وی له دوورگه ی کریت به جیه پشته وه، تاکو ئه و شتانه ی ماونه ته وه له ریگه ی ده ستیشانکردنی پیرانه وه ریکیان بخات (تیتۆس ۱: ۵). پیرانی کلپسای ریکوپیک ده ست به په یامی متمانه وه ده گرن که به گویره ی فیرکردنه، تاکو بتوانن به فیرکردنی دروست خه لک هان بده ن (تیتۆس ۱: ۹). ئه وانیه که له دژیانن خویان مه لاس ده دهن که که سانی یاخی و فیلبازن و قسه ی پووچ ده که ن و بو ده سته که وتی ناره وا وتار ده دهن (تیتۆس ۱: ۱۰-۱۱). ئه و جوړه که سانه ده بیته سه رزه نشت بکرین (تیتۆس ۱: ۱۳-۱۴). ئینجا ده بیته تیتۆس به فیرکردنی دروست خه لکی فیر بکات و له هه موو شتیکدا بۆیان بیته نمونه ی چاکه کاری (تیتۆس ۲: ۱، ۷). له فیرکردندا دروستی و دلسۆزی پیشان بدات بو ئه وه ی شتی خراپ له دژی نه دۆزریته وه (تیتۆس ۲: ۸). له دوا ی ئه وه ی که پۆلس رزگاریی خودای وه بیر تیتۆس هینایه وه، پیی ده لیت: «ئه و شتانه فیری خه لکی بکه، هانیان بده و به هه موو ده سه لاتیک سه رزه نشتیان بکه» (تیتۆس ۲: ۱۵).

ئه و وینه یه ی که پۆلس بو تیمۆسوس و تیتۆسی دااین کردوو پینکدیت له کاریکی له سه رخۆ و هیمن و به رده وامی رۆژانه بو ئه وه ی گه لکی خواناس پیگه یه نیت. پیران فشار بو باوه رداران ناهینن، به لکو فیریان ده که ن، چونکه خواناسیه ک به

فشاره وه بیټ، له پراستیدا خواناسی نییه. کاری خواناسی به ویستی خۆت له و دلّه وه هله دهبژیردیریت که به رده وام گه شه ده کات و سهر به په یمانی نوییه.

رابه رایه تی و راهینان

سییه م و کوټایی، ده بیټ ته ماشای ئه وه بکه ین که پیری کلّیسا چییه و چی ده کات: ئه و نموونه یه بو کومه لّی باوه پداران که رابه رایه تی یان ده کات و فیریان ده کات بو ئه وه ی وه کو ئه و بژین هه تا ئه و کاته ی که به شوینپی مه سیحدا ده روات. پیرانی کلّیسا چینکی جیاوازی باوه پداران پیکناهیئن، وه ک ئه و جیاوازییه ی که له نیوان چینی بوژژواز و ره شوکیدا هه یه، یان له نیوان قه شه و که سانی ئاسایی سه ده ی ناوه پراستدا هه بوو. له بنه رته دا، پیر باوه پداره و ئه ندامی کلّیسییه. ئه و جودا کراوه ته وه و کراوه به پیری کلّیسا، چونکه که سایه تیه کی نموونه یی هه یه و توانای فیرکردنی هه یه.

بو نموونه، سه رنجی ئه وه بده که تا که تایه تمه ندیه کی پیرانی کلّیسا له (به که م تیمۆساوس ۳؛ تیتۆس ۱) دا هاتووه و چاوه ری ناکریت له هه موو باوه پداریکدا هه بیټ، ئه وه یه که ئه و که سه نابیت تازه باوه ری هینابیت و دواتر ده بیټ توانای فیرکردنی هه بیټ.

به واتایه کی دیکه، نابیت ئه ندامانی کلّیسا پیران به خاوه نی خوینی شین بزنان (چینی بوژژواز بانگه شه ی شتیکی ئه وه یان ده کرد!)، یان نابیت پیمان وایت که رۆحی پیروژ به تایه تی هه لیبژاردوون (وه کو چوئن قه شه کانی سه ده ی ناوه پراست بانگه شه ی هه بوونی شتیکی وایان ده کرد)؛ ئه وان ده ستیان به و دوو تایه تمه ندیه ناگات. له جیگه ی ئه وه، ده بیټ پیران به نموونه ی خویان بزنان له مه ر شیوازی ژیان و بیر و بوچوونه وه. ده بیټ سه رنجی ژیان و باوه ریان بده ن و لاساییان بکه نه وه.

جیاوازی نیوان پیر و ئه ندامیکی ئاسایی کلّیسا، که به شیوه یه کی فه رمی له ریگه ی ناوینشانیکه وه ده بیټ، هیه چ په یوه ندیه کی به چینه کانی کومه لگه وه نییه، به لکو په یوه ندی به جیاوازی پیگه یشتنی باوه ره وه هه یه. وه کو چوئن دایک و

باوک ئاگای له مندالەکهی ده‌بیت، پیری کلێساش به‌رده‌وام هانی ئەندامانی کلێسا دەدات و باوه‌ریان به‌هێز دەکات. دە‌بیت بزاین که پیری کلێسا پله‌یه‌کی تابه‌ته‌هه‌موو باوه‌رداریکی پێگه‌یشتوو ناتوانیت ببێته‌ پیر. به‌لام‌ بابه‌ته‌ سه‌ره‌کیه‌که‌ له‌جیی خۆیه‌تی، پیر تیده‌کۆشیت که باوه‌رداران له‌و شوێنانه‌دا لاسایی بکه‌نه‌وه‌ که شوینپی مه‌سیح که‌وتوو (یه‌که‌م کۆرنسۆس ٤: ١٦؛ ١١: ١).

ئیشی پیری کلێسا پیکدیت له‌ فیرکردن. ئەمه‌ش پشت ده‌به‌ستیت به‌ نموونه‌بوون و دووپاتکردنه‌وه‌ له‌ گوفتار و کرداریشدا. ئەگه‌ر ئیشه‌که‌ی به‌راورد بکه‌ین به‌ ئیشیکی دیکه‌وه‌، ده‌توانین بلین که پیری کلێسا نیشامان ده‌دات چۆن چه‌کوش و مشار به‌کاربه‌پین، ئینجا ئامیره‌کان ده‌داته‌ ده‌ست ئەندامه‌کان. ئەو بیانۆ ده‌ژهنیت یان یاری گۆلف ده‌کات و دواتر داوا ده‌کات ئەندامه‌کان لاسایی ئەو بکه‌نه‌وه‌.

ئێستا جاریکی دیکه‌ بیر له‌ جیاوازیه‌که‌ی پیرانییه‌کان بکه‌وه‌ له‌نیوان خاوه‌نداری و به‌کارهێنان که‌ زۆر نییه‌ باسمان کردوو. ئەوان ده‌لین کلێسا ده‌سه‌لاتداره‌، به‌لام‌ پیران ئەو ده‌سه‌لاته‌ به‌کارده‌هینن. کیشه‌ی ئەم رێگه‌یه‌ چیه‌ کاتیک باسی په‌یوه‌ندی نیوان کۆمه‌لگه‌راییی و ده‌سه‌لاتی پیران ده‌که‌ین؟ سه‌ره‌رای ئەو راستیه‌ی که ئەمه‌ ده‌سه‌لات له‌ کۆمه‌لی باوه‌رداران وه‌رده‌گریته‌وه‌، بیه‌رییان ده‌کات له‌و کاره‌ی که مه‌سیح داوای کردوو بیکه‌ن، کاری پیران راده‌گریت که فیرکردنه‌! چه‌کوش و مشار و راکیتی گۆلفه‌که‌ ده‌داته‌ ده‌ست ئەندامان و واز له‌ دووپاتکردنه‌وه‌ ده‌هیتیت. به‌و هۆیه‌وه‌ باوه‌رداره‌ نوییه‌کان راهێنانی ئەوه‌یان پێ ناکریت که چاودیری کێ و جیی مزگینیی مه‌سیح بکه‌ن. ببوورن مندالان، وانکه‌ هه‌لۆه‌شایه‌وه‌.

له‌گه‌ل کۆمه‌لگه‌رابیی به‌ رابه‌رایه‌تی پیران، هه‌میشه‌ وانمان هه‌یه‌. به‌قوتاییکردن راناوه‌ستیت. وه‌کو ئەوه‌ وایه‌ به‌ شو‌فیریکی گه‌نج بلێی ئەوه‌ سویچی ئۆتۆمبیله‌که‌، به‌ وریایه‌وه‌ شو‌فیری بکه‌. رێک ئەوه‌ بکه‌ که فیرم کردی، ئەگه‌ر نا ده‌که‌وپنه‌ ئیو خه‌ره‌ند و نشیویکه‌وه‌.

له‌ جینگه‌ی جیاوازیکردن له‌نیوان هه‌بوونی ده‌سه‌لات و به‌کارهێنانی ده‌سه‌لات،

دهبیت جیاوازی بکهین له نیوان هه بوونی دهسه لات و رابه رایه تی له به کاره یانی دهسه لات. ته واوی کلێسا، به پیرانه وه، پیکه وه خاوه نی کلپه کانی شانین. به لام پیران ئه رکی راهینان و ته یارکردن و رابه رایه تیکردنی کومه له ی باوه پدارانان له سه ر شانه تا کو به رپگایه کی دروست کلپه کان به کاربه یین. کومه لی باوه پداران دهسه لاتیان هه یه و به کاریده هیین، وه پیرانیش نشانیان ده ده ن چون به کاربه یین.

(ئه فه سو س ٤) باسی ئه م کاره ده کات. هه تا ئیستا سه رنجی ئه وه ت داوه که به پیی (ئه فه سو س ٤: ١١-١٢)، کئ ئه رکی خزمه ت به جئ ده گه یه نیت؟ به وردی بیخوینه وه: ”مه سیح به هه ندیکی دا بنه ... شوان و ماموستا، بو ئاماده کردنی گه لی پیروزی خوئی بو کاری خزمه ت، بو بنیادنانی جهسته ی مه سیح“. کئ هه لده ستیت به خزمه تکردن و بنیادنانی جهسته ی مه سیح؟ گه لی پیروزی خودا. ئه وان پیوستیان به شوان و ماموستا کانه که فیریان بکه ن. پوئس له دوای چه ند ئایه تیک ده لیت که جهسته (کلپسا) ”له خو شه ویستیدا گه شه ده کات“، وه ک چون هه ر ئه ندامیکی جهسته کاره که ی خوئی ئه نجام ده دات (ئایه تی ١٥-١٦).

کومه لی باوه پداران ناتوانن ژیرانه بریاری دروست و هه ستیار له سه ر ماهیه تی مزگینیی مه سیح و شوناسی گه لی خودا بده ن - ناتوانن ژیرانه به رپرسیاریتیه که یان به جئ بگه یه نن - مه گه ر ئه وه ی که ماموستایانی کتییی پیروزی فیریان بکه ن و به رچا وروونیان پئ بده ن. کلپسا پیوستی به وه یه که پیران کاره که ی خوئی بکه ن، وه کو چون مندالان پیوستیان به دایک و باوک و ماموستایه بو ئه وه ی پیبگه ن و گه شه بکه ن. کلپسا پیوستی به پیرانه به تایه تی له و لایه نه وه که ده بیت رابه رایه تی ئه ندامان بکه ن له به کاره یانی کلپه کاند.

له زوربه ی بارودوخه کاند، ئه ندامان ده بیت گوپراهی لی رابه ره کانیا ن بن. ته نها ئه و کاته گوئیان لئ ناگرن که داوکاریه کانیا ن له ده ره وه ی کتییی پیروزی و مزگینیی مه سیحه وه یه. ئه گه ر که سانی خواناس رابه رایه تی کلپسایان کرد، ئه وا زوربه ی ده نگدانه کانی ئه ندامانی کلپسای ته ندروست ده بیت نه ناسراو بیت و به نه یی ده نگ بدریت.

به‌نامه‌ی عیسا بۆ به‌قوتابیکردن

ئێستا به‌ته‌واوی پێداچوونه‌وه‌مان کرد به‌وه‌ی که له‌ به‌شی یه‌کدا باسما ن کرد. عیسا رابه‌رایه‌تی پیران و حوکمرانیی کۆمه‌لی باوه‌رداران کرد به‌نامه‌ی به‌قوتابیکردنه‌که‌ی. هاوکێشه‌که‌ت له‌بیره‌؟

رابه‌رایه‌تی پیران + کۆمه‌لگه‌رایی = به‌قوتابیکردن

ئه‌ندامانی کلێسا ئه‌رکێکی دیاریکراویان هه‌یه، وه‌ شوانه‌کانیان بۆ ئه‌وه‌ ئه‌رکه‌ رابه‌نیانیان پێ ده‌که‌ن. ئه‌وه‌ شوانانه‌ی که‌ گله‌بیان له‌سه‌ر نییه‌ و ده‌توانن باوه‌رداران فیری وشه‌ی خودا بکه‌ن، ده‌بنه‌ نموونه‌ی ژیانیکێ باش و دروست، هه‌روه‌ها پارێزگاری ده‌که‌ن له‌ ماهیه‌تی مزگینیی مه‌سیح و شوناسی گه‌لی خودا ده‌که‌ن. ده‌ته‌ویت بزانیته‌ چۆن عیسا ژیاوه‌ و خۆشه‌ویستی ده‌ربیریوه‌ و هه‌لسوکه‌وتی کردووه‌؟ ده‌ته‌ویت بزانیته‌ که‌ چۆن ئاگای له‌ مېگه‌له‌که‌ی بووه‌ و په‌رستگای به‌ پیروزی بۆ یه‌زدان هێشتووه‌ته‌وه‌؟ که‌واته‌ گوێ بگره‌ و ته‌ماشای ئه‌وه‌ شوانانه‌ بکه‌ که‌ له‌ژێر ده‌سه‌لاتی ئه‌ودان.

کاتیک ده‌سه‌لاتی کلێله‌کان له‌ژێر ده‌سه‌تی کلێسا دێته‌ ده‌روه‌، له‌وانه‌یه‌ خزمه‌تی وشه‌که‌ به‌هێزه‌وه‌ به‌رده‌وام بێت و به‌ره‌مه‌داریش بێت، به‌لام رېگری له‌ خزمه‌تی جیه‌جیکردن ده‌کریت. ئه‌وه‌ کاته‌ چیت پیران ده‌رفه‌تی ئه‌وه‌یان نابیت له‌ ژیا ن راسته‌قینه‌دا وه‌لامی پرسیاره‌کانی تایه‌ته‌ به‌ ئه‌ندامیته‌ی و ته‌مبیکردن بده‌نه‌وه‌، وه‌ک چۆن له‌ به‌شی دوودا باسما ن کرد. به‌وه‌ هۆیه‌وه‌ پیران ناتوانن ئه‌ندامانی کلێسا فیری ئه‌وه‌ بکه‌ن که‌ چۆن مزگینیی مه‌سیح له‌ ژیا ن راسته‌قینه‌یاندا به‌کاربه‌ینن.

بېگومان به‌کارهێنانی کلێله‌کان به‌ شیوه‌یه‌کی ژیرانه‌ رېگایه‌کی پڕ هه‌وراز و نشیوه‌. لێرده‌دا تووله‌رپیه‌کی سه‌ختمان دێته‌ پێش چاوه‌ که‌ ته‌نانه‌ت بزنی کیویش رووبه‌رووی ئالنگاری ده‌کاته‌وه‌. پۆحی پیروژ هێزی سه‌رکه‌وتنی به‌سه‌ر ئه‌م رېچکه‌یه‌دا به‌ هه‌موو باوه‌رداران داوه‌. باوه‌رداران ده‌توانن ئه‌وه‌ کاره‌ بکه‌ن، به‌لام پیوستیان به‌ رېنماییی کرده‌یی هه‌یه: «پیت لیره‌ دابنن، نه‌ک له‌وێ. ئه‌وه‌ به‌رده‌

به‌رگه‌ی کیشی تو ناگریت. هه‌نگاو به هه‌نگاو برۆ. هه‌ندیک ئاو بخۆوه. خه‌مت نه‌بیت، ئەم رپچکه‌یه ده‌برین». ئەمه کاری پیری کلێسایه. ئەو رپنمایێ کرده‌یه و له پێشمانه‌وه ده‌روات و ده‌لپیت: «ئهمه رپنگای دانایه؛ به‌سه‌ریدا برۆ» (په‌نده‌کانی سلیمان ۴: ۱۱؛ دووهم یۆحنا ۴؛ سێهه‌م یۆحنا ۳). ته‌نها ئەوانه‌ی که له په‌نده‌کانی سلیماندا به گیل نایان هاتووه، ئەم راپۆژه رت ده‌کاته‌وه.

ده‌ره‌نجام

له به‌شی یه‌که‌مدا گوتم که باشت‌ترین پیناسه‌ی کۆمه‌لگه‌رایه‌ی به‌پێی رابه‌رایه‌تی پیران ئەوه‌یه که شوانه‌که‌ت راهینان‌ت پێ ده‌کات بۆ ئەوه‌ی بتوانیت کاره‌که‌ت ئەنجام ده‌یت. رابه‌رایه‌تی پیران و حوکمرانی کۆمه‌لگه‌رایه‌ی زه‌مینه‌یه‌کی گونجاو بۆ راهینان ده‌سته‌به‌ر ده‌کات.

بێگومان کاتیک کردار و گوفتاری پیران پێچه‌وانه‌ی کتیبی پیرۆزه‌ ده‌بیت ئەندامانی کلێسا له‌ دژبان بوه‌ستنه‌وه، یاخود کاتیک که داوای شتیک ده‌که‌ن له‌ ده‌ره‌وه‌ی خزمه‌تی مزگینیی مه‌سیحه‌وه‌یه. کۆمه‌لی باوه‌رداران هه‌میشه له‌ حاله‌ت و بارودۆخی له‌و چه‌شنه‌دا ده‌ستیکیان له‌سه‌ر هاندبریکێ ئۆتۆمبیل ده‌بیت. به‌لام هیوادارم که ئەم حاله‌ته زۆر ده‌گه‌من بێت و پروونه‌دات. ئەگه‌ر پیران به‌ جوانی رابه‌رایه‌تی بکه‌ن، ئەوا ده‌بیت ته‌واوی کلێسا پێکه‌وه زۆربه‌ی بریاره‌کان به‌ده‌ن.

خودا له‌ پێناو باشی کلێسادا شوان و پیری پێداوه. ئەوان خه‌لات و دیارین (ئه‌فه‌سۆس ۴: ۸-۱۱). ئەو باوه‌رداره‌ی که ئاماده‌ نییه‌ گوپراپه‌لی رابه‌رایه‌تی پیرانی کلێساکه‌ی بێت که به‌پێی کتیبی پیرۆز هه‌لسوکه‌وت ده‌که‌ن، ئەوا له‌راستیدا ملکه‌چبوونی بۆ عیسا‌ی مه‌سیح ده‌خاته ژێر پرسیاره‌وه. ئەو کاته باوه‌رداران زۆر گه‌شه‌ ده‌که‌ن که شوپن ئەو که‌سانه‌ ده‌که‌وین و لاسایی ئەو که‌سانه‌ ده‌که‌نه‌وه که لاسایی مه‌سیح ده‌که‌نه‌وه. ئەو ئەندامه‌ی که فیری گوپراپه‌لی ده‌بیت، زۆربه‌ی کات له‌ داوی ماوه‌یه‌ک خۆی ده‌بیته‌ رابه‌ر. بۆ ئەم مه‌به‌سته، ته‌نها داوا له‌ عیسا‌ی مه‌سیح بکه!

دهره نجام

بهر پرسیار بیته ئه رکه که ت

به نامهی مهسیح بۆ به قوتاییکردن، ئه رکه به هه موو ئه ندامیکی کلێسا ده سپیژیت. وه به و جورهی که له به شی یه که مدا گوتم، ئه م کتیبه وه کو که ته لوگی تایهت به ئه رکی کلێسایه. له وانه یه ئیستا به لاته وه جیگه ی پرسیار بیته ئاخۆ بهر پرسیار بیته کانی ئه م ئه رکه کامانه ن؟ لانی که م حه وت بهر پرسیار بیته مان هه یه.

یه که م بهر پرسیار بیته ئه رکه که:

بهرده وام سهردانی کلێسا بکه

تۆی با وه پدار که له ئاو هه لکی شراویت و ئه ندامیکی ئاسایی کلێسای، بهر پرسیار بیته ئه وه ت له سه ر شانه که بهرده وام سهردانی کلێسا بکه یته. کتیبه ییروژ به روونی باسی ئه م بهر پرسیار بیته ی کردوو به ئه وه ی هان بدری له سه ر خۆ شه ویستی و کاری باش.

”ههروه ها با ئاگاداری یه کتری بین بۆ هاندان له سه ر خۆ شه ویستی و کاری چاک. با واز له کو بوونه وه کامان نه هینین، وه ک هه ندیک له سه ری راهاتوون، به لکو یه کتری هان بده ین، به تایه تی که ده بینن پوژی هاتنه وه ی مهسیح نزیک ده بیته وه“ (عیبرانییه کان ۱۰: ۲۴-۲۵).

نووسه ری عیبرانییه کان له ئه گه ری نه چوونت بۆ کلێسا، هه ره شه ی نزیک بوونی پوژی هاتنه وه ی مهسیح (حوکمی کو تایی) مان لئ ده کات. به دلنیا یه وه مه ترسییه که زۆر گه وره یه، چونکه ئه گه ر سهردانی کلێسا نه که یته، ئه وا ناتوانیت شه ش بهر پرسیار بیته که ی دیکه به جیبه نیت. چوون بۆ کلێسا ده سه ته به ری هه موو شه کانی دیکه ده کات.

دووهم بهرپرسیاریتی ئه‌رکه که ت: هاوکاری پاراستنی مزگینیی مه‌سیح بکه

تۆی باوه‌ردار که له ئاو هه‌لکیشراویت و ئەندامیکی ئاسایی کلێسای، بهرپرسیاریتی ئه‌وه‌ت له‌سه‌ر شانه که مزگینیی مه‌سیح و خزمه‌تی مزگینیی له کلێساکه‌ت بپارێزیت و چاودێری بکه‌یت.

بیر له سه‌رسامبوونی پۆلس له (گه‌لاتیا ۱: ۶) بکه‌وه: «پیم سه‌یره چۆن وا به‌ خێرای، له‌وه‌ی به‌ نيعمه‌تی مه‌سیح بانگی کردوون، بۆ مزگینییه‌کی دیکه‌ وهرده‌گه‌رین!» ئه‌و گله‌یی له‌ شوانه‌کان ناکات، به‌لکو ئەندامانی کلێسا، وه‌ پێیان ده‌لێت که ته‌نانه‌ت ئه‌و ئێردراو و فریشتانه‌ش په‌ت بکه‌نه‌وه که مزگینییه‌کی چه‌وت و نادروستیان پێده‌ده‌ن.

ئهمه‌ واتای ئه‌وه‌یه که تۆی باوه‌ردار بهرپرسیاریت له‌سه‌ر خوێندن و زانینی مزگینیی مه‌سیح. ده‌توانیت به‌ شه‌ست چرکه‌ و بگه‌ر که‌مه‌تر، مزگینیی مه‌سیح بۆ روون بکه‌یته‌وه؟ ده‌توانیت په‌یوه‌ندی ئێوان باوه‌ر و ئه‌رکم بۆ روون بکه‌یته‌وه؟ ئایا ده‌کریت باوه‌ردار گونا‌ه‌بار بێت و تۆبه‌ نه‌کات؟ بۆچی؟ بۆچی نا؟ بۆچی گه‌رنگه‌ که باوه‌ردار باوه‌رپوونی به‌ سیانه‌ی پیروژ دووپات بکاته‌وه؟ کاری باش، کۆبوونه‌وه و میواندۆستی چ پۆلێک له‌ خزمه‌تی مزگینیی کلێسادا ده‌گێریت. بۆچی نابیت کلێسا هه‌رگیز رێگه‌ بدات ناسنامه و خزمه‌ته‌که‌ت به‌هۆی پارته‌ سیاسییه‌کانه‌وه بچێته‌ ژێر پرسیاره‌وه؟

باوه‌رداری ئازیز، ئه‌مانه‌ ئه‌و جووره‌ پرسیارانن که تۆ بهرپرسیاریت له‌ وه‌لامدانه‌وه‌یان له‌پێناو هاوکاریکردن بۆ پاراستنی مزگینیی مه‌سیح. من نالییم که بچیت به‌ ته‌نها و دوور له‌ پیرانی کلێسا وه‌لامی ئه‌م پرسیارانه‌ بدۆزیته‌وه، ئه‌وان ده‌بیت هاوکاریت بکه‌ن له‌ وه‌لامدانه‌وه‌ی ئه‌م جووره‌ پرسیارانه‌. ئه‌گه‌ر ئه‌وان هاوکاریت ناکه‌ن، که‌واته‌ پێده‌چیت له‌ باشترین کلێسادا نه‌بیت.

بزانه‌ مزگینیی مه‌سیح چیه‌ و چ داوکارییه‌کی له‌ کلێسا و ژبانی باوه‌رداران هه‌یه‌.

سپیه م بهر پرسیاریتی ئه رکه که ت:
یارمه تی پشتراستکردنه وهی ئه و هاو لاتیانه بده
که سه ربه مزگینی مه سیحن

تۆی باوهردار که له ئاو هه لکیشراویت و ئه ندامیکی ئاسایی کلێسای، بهر پرسیاریتی ئه وه ت له سه ر شان ه که له رێگه ی پشتراستکردنه وه و په تکردنه وه ی هاو لاتیانی مزگینی هه ستیت به پاراستنی مزگینی و خزمه تی مزگینی.

وه ک چۆن پیشتر بینیمان، کاتیک پۆلس باسی ته مبیکردن ده کات قسه کانی ئاراسته ی پیرانی کلێسا ناکات، به لکو ئاراسته ی ته واوی کلێسای ده کات. به هه مان شیوه، ئه وه بهر پرسیاریتی تۆیه که ئه ندام وه ربگریت یان ده ربکه ی ت. عیسا ئه و ده سه لاته ی به تۆ داوه. ئه گه ر ئه م ئه رکه ت پشترستگۆی بکه ی ت، له پراستیدا په ره به سازش و باوه رپی روکه ش و له کۆتاییدا یه زدانناسی ئازاد (لیبرال) ده ده ی ت.

بیگومان لیره دا ئه رکه که زیاتره له وه ی که له کۆبوونه وه ی ئه ندامان و ده نگدان له سه ر وه رگرته ی ئه ندامی نویدا به شداری بکه ی ت. ده بیته کار له سه ر ئه وه بکه ی ت که هه موو رۆژانی هه فته باوه رداران بنا سیت و ئه وانیش تۆ بنا سن. ئه گه ر به وه ی ت پراستگۆ بیت، ناتوانیت که سه ی ک پشتراست بکه ی ته وه و بهر چا ور و ونیی پی بده ی ت ئه گه ر نه ینا سیت. بیگومان ئه مه واتای ئه وه نییه که هه موو باوه ردارانی کلێسا له نزیکه وه بنا سیت. ئیمه به کۆمه ل ئه م کاره ده که ی ن. به لام به دوا ی ئه و رێگایانه دا بگه ری که ده بیته هو ی به شداری کردنی ئه ندامانی زۆر تر له ژیا نته دا. پۆلس لیستیکی به سوودمان بو ئه نجامدانی ئه وه پیده دات: «به خو شه ویستی براهانه به دل یه کتریتان خو شبو ی، له خو تان زیاتر ریز له یه کتری بگرن. سست مه بن له دلگه رمی، له رۆج گه رم بن، خزمه تی مه سیحی خا وه ن شکۆ بکه ن. له هیوا دلشاد بن، له ته نگانه ئارام بگرن، له نوێژکردن په یوه ست بن، به شداری بکه ن له پیوستییه کانی گه لی پیروزی خودا، میوانداری خوشک و برا ناموکان بکه ن» (رۆما ۱۲: ۱۰-۱۳). کام له م شتانه ده که ی ت؟

چوارەم بەرپرسيارييتى ئەرکە کەت: بەشدارى لە کۆبوونەوہى ئەنداماندا بکە

چۆن دەتوانیت مزگینىيى بپاريزیت و ھاوڵاتیانى مزگینى پشتراست بکەیتەوہ؟ لە رینگەى بەشداریکردنى بەردوامت لە کۆبوونەوہى ئەنداماندا.

ھەر کلێسایەک بە رینگایەکی دیاریکراو بپارەکانى دەدات کە ییگومان ئەوہ شتیکی ئاساییە، بەلام کلێساکەت چ شتیک وەکو بنەمای بپارەکانى تايبەت بە ماھىەتى مزگینىيى مەسیح و شوناسى گەلى خودا دەدات، دەبیت تۆ لەوئى بیت. ناتوانیت بە ئەرکە کەت ھەستیت، ئەگەر نەچیتە سەر کار.

دەبیت دان بەوہدا بنیم کە کۆبوونەوہى ئەندامان ناوبانگیکی باشى نییە. من لەوہ تیدەگەم کە زۆریک لە کۆبوونەوہکانیان بە ناکۆکی و لیکتزازان کۆتایى دیت. بەلام رینگە مەدە کە ھاوسەرگىرییە خراپەکان بنە ھۆى ساردکردنەوہت لەسەر پیکھینانى ژيانى ھاوسەرگىرى. بە نیعمەتى خودا، بەشیک بووم لە چەندین کلێسا کە کۆبوونەوہى ئەندامەکانى وەکو کۆبوونەوہیەکی خیزانىی گەرموگور و ماہىەى ھاندان و کاریگەر بوون. بەشیک لەوہ دەگەریتەوہ بۆ رابەراییەتى شوانەکان لەو کۆبوونەوانەدا و چۆنیەتى پلانەکانیان. وە بەشیکی پشت بە تۆ دەبەستیت.

پینجەم بەرپرسيارييتى ئەرکە کەت: ئەندامانى دیکەى کلێسا بکە بە قوتابى

تۆى باوہردار کە لە ئاوە لکیشراوایت و ئەندامىکی ئاسایی کلێسایت، بەرپرسيارييتى ئەوہت لەسەر شانە کە لە رینگەى بەقوتابیکردنى ئەندامانى دیکەى کلێسا ھەستیت بە پاراستنى مزگینى و خزمەتى مزگینى.

(ئەفەسۆس 5: 10-16) ت لەبیر بیت. کلێسا لە خۆشەویستیدا گەشە دەکات و خۆى بنیاد دەنیت کاتیک ھەر ئەندامىک ئیشەکەى خۆى دەکات. تۆ

ئەركىكت ھەيە كە دەبىت لەپىناو بنىادنانى كلىسادا ئەنجامى بدەيت. ۋە خزمەتى وشەكان بەشېكە لەمە. پۆلس لەدوای چەند ئايەتتەك، دەلەت: «ۋاز لە درۆ بەپىنن، با ھەريەكە راستگۆ بى لەگەل نزيكەكەي، چونكە ئەندامى يەك جەستەين» (ئەفەسۆس ۴: ۲۵). راستيان پى بلى و يارمەتى گەشەكردنيان بدە. پۆلس دەلەت: «ۋشەي خراپ لە دەمتان دەرنەچەت، بەلكو ھەرجيەكەي باشە بو بنىادنن، بەگۆيرەي پيوستى، تاكو نيعمەت بداتە گويگران» (ئەفەسۆس ۴: ۲۹). ۋە كات بو گويگرتن لە كەسانى ديكە تەرخان بكە. ئايا ئامادەي گوى بگريت؟

باوهرى مەسيحيەت بنىادنانى باوهدارانى دېكە لەخو دەگرەت. ئەو بەشېكە لە بەجىھتەننى نىردراوييتىيە مەزنەكە و دروستكردنى قوتابى.

شەشەم بەرپرسيارىيتى ئەركەكەت:

مزگىنى بە كەسانى دەرهو بەدە

ئەگەر مەسيح دووبارە پلەي كاهىنى پاشاي پىداويت، دەبىت تەواوى ژيانت بە گوفتار و كردار رەنگدانەوھى مزگىنى مەسيح بىت. تۆ باليوۆزى عيساي مەسيحيت. لىرەدا داواكارى و ئمۇنەكەي پۆلس شايانى دووپاتكردنەوھى: «ئىمە بالوۆزى مەسيح، خوداش لە رىگەي ئىمەوھ جىھان بانگەپشت دەكات، لەبرى مەسيح لىتان دەپارپىنەوھ: لەگەل خودا ئاشت بنەوھ» (دووھم كورنسوۆس ۵: ۱۹ - ۲۰).

ھەموو باوهدارپىك لەگەل خودا ئاشت بووھتەوھ، بوئە ھەمووان ئەم پەيامى ئاشتبوونەوھىيان بەدەست گەپشتووھ. بوئە، لە خودا دەپارپىنەوھ و نوپۆز و نزا دەكەين كە گوناھباران لەگەل خودا ئاشت بنەوھ.

ئەمەش بەشېكە لە ئەركى سەرشانى تۆ. فەرمانى «پرۆن، ھەموو نەتەوھەكان بكەنە قوتابى»، تۆش دەگرەتەوھ (مەتا ۲۸: ۱۹).

حه وته م بهر پرسياريتي نهر كه كه ت: گوپرايه ئي رابه ره كانت به

ئه وه نهر كي شوان يان پيرانه كه گه لي پيروزي خودا به كاري خزمهت ته يار بكن كه وا ئه وشه بهر پرسياريتيه ي سهر وه ده گريته وه. ئه گهر پيران په يامي مه سيح رانه گه يه نن، به پيئي مزگيني مه سيح پينمايان نه كهن، وه فيريان نه كهن كه بهر پرسيارن به رامبه ر به كتر، ئه وا به جواني فيري ئه و ئيشه يان ناكهن كه عيسا پيئي داون.

باوه رداری نازيز، ئه مه واتاي ئه وه يه كه تو بهر پرسياريت له سهر ئه وه ي كه ئاماده ي وه رگرتي پينمايي ئاموژگاري پيران بيت. به دواي ئه و فيركردنه دروسته بكه وه كه له پيراني كليساكه ته وه فيري بوويت (دووه م تيموساوس ۱: ۱۳). شوين فيركردن و شيوازي ژيان، ئامانج و باوه ر، ئارامگرتن و خوشه ويستي و دانه خودا گرتن، چه وسانه وه و نازاريان بكه وه (دووه م تيموساوس ۳: ۱۰-۱۱).

به به و كور يان كچه دانايه ي پهنه كاني سليمان كه ريگاي دانايي و به خته وه ري و ژيان ده گريته بهر له ريگه ي ترس له پهروه ردگار و سهرنجدان له پينمايه كاني. ئه وه له خشل و زيپر به هادارتره.

ده ره نجام

كومه لگه رايي به رابه رايه تبي پيران ده سه لاتي كو تايي و بهر پرسياريتي ده داته كومه لي باوه رداران. بيگومان ده سه لات بهر پرسياريتي له گه له.

كاتيك ده بيته ئه ندامي كليسا يه كه، بهر پرسيار ده بيت له سهر ئه وشته ي كه كليساكه ت فيرت ده كات و بهر پرسياريتي به قوتايي كردني هه موو ئه نداماني كليسات له سهر شان ده بيت.

• بهر پرسياريتي ئه وه ت له سهر شانه ئه گهر هاتوو فلانه شوان مزگينييه كي هه له و چه وتي راگه ياند تو ده نگ هه لبريت.

• بهرپرسیاریتی ئه وهت له سه ر شان ه كه فلانه كانديد بو ئه ندامی تی
كلیسا به جوانی له مزگینی مه سیح تی ده گات.

• بهرپرسیاریتی ئه وهت له سه ر شان ه كه فلانه خوشك بكه ی ته قوتایی
مه سیح، وه ئه وهی كه بایه خ ی پی دراوه و كه م كه م گه شه ده گات و
لسایی مه سیح ده كاته وه.

• بهرپرسیاریتی ئه وهت له سه ر شان ه كه دلنیا بیت له وهی كه فلانه
كه س له ئه ندامی تی ده ربكری ت ئه گه ر هاتوو ژیا ن و باوه ری پیچه وان ه ی
یه كتر بوون.

كی راهینان ت پی ده گات بو هه موو ئه م كارانه؟ پیرانی كلیسا كه ت.
بهرپرسیاریتییه كانی خو ت له گه ل هی ئه وان لیك به، ئینجا ده توانی بلیی كه
به رنامه ی به قوتایبكر دنه كه ی عیسات هه یه.

كاتیك خه لکی دین بو كلیسا كه ی ئیمه، داوایان لی ده كری ت كه چاوپیکه وتن
بكه ن له گه ل یه كیك له پیران؛ له ویدا له باره ی شایه تی و مزگینی مه سیحه وه
پرسیاری لی ده كری ت. له كو تایی هه ر چاوپیکه وتن یكدا كه من ئه نجامی به دم،
ئه گه ر هاتوو پئشنیاری ئه ندامی تی كه سیك بكه م، شتیکی له م بابه ته ده لییم.

هاورپم، كاتیك كه دیته پال ئه م كلیسا یه وه، بهرپرسیار ده بیت له وهی كه ئاخو
ئه م كلیسا یه به رده وام ده بیت له وهی كه دلسوژانه مزگینی مه سیح رابگه یه نیت
یا ن نا. واتا، تو ش وه ك هه ر ئه ندامی کی دیکه، بهرپرسیاری له سه ر فیركردن و
وتاره كانی كلیسا، وه ئه وهی كه ئاخو ئه ندامه كان دلسوژن یا ن نا.

وه رۆژیک له به رده م خودا راده وه ستیت و ده بیت وه لامی خودا به دیته وه له مه ر
چونیه تی به كارهیانی ئه م ده سه لاته. ئایا بیده نگ بو خو ی داده نیشیت و ته نها
بو ماوه ی دوو كاتزمیر رۆژانی یه كشه م دیته كو بوونه وه كان و ته واو؟ یا خود به
باشی ده ست ده كه ی ت به خو یندن ی مزگینی مه سیح و بنیادانی په یه ندی و

دروستکردنی قوتابی؟ ئیمه کهسی زیاترمان بو دروینه پیویسته، بویه هیوادارین
که له و کاره دا هاوکاریمان بکهیت.

ئه ی تو چی؟ ئه م کارهت وهرگرتووہ؟

پاشکۆ

کورتە وه لامي ره خنه ی په یوه ست به

کۆمه لگه رای ی به پپی رابه رایه تی پیران

من له م کتیبه دا هه و ل م نه داوه به رگری له کۆمه لگه رای ی به پپی رابه رایه تی پیران بکه م له به رامبه ر ئه و ره خنه ی ده گیردی ت له لایه ن شیوازی حوکی پیران، پیرانی، یان ئیسیسکۆ پآیه نه وه. بۆ ئه وه جوړه به رگریه، پروانه ئه م کتیبه م: «ئهندامی کلێساکه ت ده رمه که: به رگریکردن له کۆمه لگه رای ی»^۱. به لām له خواره وه به کورتی باسی هه ندیک له وه لمانه ده که م که له و کتیبه دا هاتووه.

ئهمانه ئه و ره خنه باوانه ن که له کۆمه لگه رای ی ده گیردی ت:

کۆمه لگه رای ی به ره و گو شه گیریت ده بات و درز ده خاته نیو کلێساکان. زیان به و یه کیتی و یه کبوونه ده که یه تیت که عیسا ده یه ویت له نیو کلێساکه یدا هه بی ت (یۆحه نا ۱۷: ۱۱، ۲۱-۲۳؛ ئه فه سۆس ۴: ۱-۶).

یه که م، به دنیاییه وه ده بی ت باوه رداران هه مووان گو پرایه لی حوکی مه سیح بن، به لām ناتوانین بلین که ده قیک هه یه له کتیبی پیروژدا له مه ر یه کیتی و یه کبوون که بلیت عیسا یان نووسه رانی په یمانی نو ی ده سه لاتی ریخراوه یی زه مینی له بیر و هزریاندا بووه. له وانیه به مه ستیان ئه وه بووی ت، به لām ده بی ت ئه م گریمانه یه به سه ر ده قی یه کیتی و یه کبوونه که دا سه پینیت.

دووه م، به دنیاییه وه یه کبوونی «ئاشکرا» ده بی ته شایه تییه کی سه رنجراکیش بۆ جیهان. به لām زه حمه ته که رابه رایه تی چاودرێک له سه ر کلێسایه ک بی ته مایه ی سه رنج باخود ئه و یه کتیبه ی له به رپوه بردنی بنکه ی سه ره کی لقه کانی

a Don't Fire Your Church Members: The Case for Congregationalism

مه‌سیحییه‌تدا په‌یره‌و ده‌کریټ. جیهان سه‌رسام ده‌بن کاتیک باوه‌رداران به‌ ناشکرا یه‌کتریان خوښ ده‌وټت به‌و جوړه‌ی که‌ مه‌سیح خوښی ویستون، به‌ تایه‌تی له‌نیوان نه‌وه جیاوازه‌کان، نه‌ژاده‌کان (جوله‌که و ناجوله‌که)، په‌گه‌زه جیاوازه‌کان (نیر و می)، باروډوڅی سیاسی (کوټله و نازاد)، په‌روه‌ده (یونانی و به‌ربه‌ریه‌کان) و سنووری کومه‌لایه‌تی و دیموگرافی که‌ ده‌بنه‌ هو‌ی دابه‌شکردنیان (یو‌حه‌نا ۱۳: ۳۴-۳۵؛ یه‌که‌م کورن‌سو‌س ۱۲: ۱۳-۱۴؛ نه‌فه‌سو‌س ۲: ۱۱-۲۲). یه‌کیتی پر له‌ خوښه‌ویستی له‌نیو هه‌مه‌چه‌شنایه‌تی مایه‌ی سه‌رنج و رامانی جیهانه.

سی‌هم، نمونه سه‌رنج‌راکیشه‌کانی پشتبه‌ستنی کومه‌لی باوه‌رداران به‌ یه‌کتر له‌ په‌یمانی نو‌یدا، به‌پیی گو‌پراه‌لیی ناچاری نییه، به‌لکو خوښه‌ویستی‌ه‌کی خو‌به‌خشانه‌یه. ”نه‌مه‌تان وه‌ک فه‌رمانیک پی‌ نالی‌م، به‌لکو ... راسته‌قینه‌یی خوښه‌ویستیان تاقی ده‌که‌مه‌وه“ (دووه‌م کورن‌سو‌س ۸: ۱-۸).

چواړه‌م، جگه‌ له‌ کلیسای کاتولیکی رومانی، هه‌موو کلیسا نه‌ریتیبه‌کانی دیکه‌ تووشی لیک‌ترازان و جودابوونه‌وه هاتوون: کلیسای پیرانی، نه‌نگلیکان، لوته‌ریه‌ن و میتو‌دیسټ له‌نیو یه‌کتردا تووشی جودابوونه‌وه هاتوون. که‌واته به‌پیی نه‌م نمونه‌ لوژیکیه و کتبی پیروژ، پی‌گه‌ی جی‌گیر له‌ کاتولیکی رومانی یان کومه‌لگه‌راییی پی‌کدیټ، شتیکی دیکه‌مان له‌م نیوانه‌دا نییه. کلیسای کاتولیکی رومانی پی‌گه‌یه‌کی جی‌گیری هه‌یه، چونکه ده‌لیت که‌ ده‌بیټ هه‌موو کلیساکانیان یه‌کیتی باوه‌ر (باوه‌ری مزگینیی مه‌سیح) و ری‌کخستنیان (ده‌سه‌لاتی ری‌کخراوه‌یی) هه‌بیټ و به‌پیی نه‌وه هه‌لسوکه‌وت بکه‌ن. کلیسای کومه‌لگه‌راییی پی‌گه‌یه‌کی جی‌گیری هه‌یه، چونکه ده‌لیت که‌ ده‌بیټ هه‌موو کلیساکانیان یه‌کیتی باوه‌ریان هه‌بیټ، به‌لام نه‌ک ری‌کخستن. ری‌کخستن ته‌نھا کلیسای ناو‌خویی یه‌ک ده‌خات. هه‌موو که‌سیک پیداگری له‌سه‌ر گرنگیی یه‌کیتی باوه‌ر و ری‌کخستن ده‌کاته‌وه، به‌لام دواتر به‌ پی‌چه‌وانه‌ی نه‌م داواکاریه‌وه ده‌جولینه‌وه کاتیک ته‌نھا له‌گه‌ل کومه‌له‌ کلیساکانی خو‌یان یه‌کده‌گرن، چیر له‌ رووی به‌رپوه‌به‌ریه‌وه له‌گه‌ل کلیسای کومه‌له‌کانی دیکه‌ یه‌ک ناگرن، وه‌کو چو‌ن هه‌مان شت له‌ کلیسای کومه‌لگه‌راییدا ده‌بینین. لیره‌دا

پرسیاره که ئەمەیه: یه کیتی نیوان کلێسا ناوخۆییەکان که په یمانی نوێ داوی کردوو، پێکخستنی پێکخراوهی له خو ده گریت یان نا؟ ئە گەر وا بێت، کلێسای رۆمانی راسته و جیا بونوهی ئەم کلێسیانە له یه کتر به واتای سه ریپێچکردن دیت. ئە گەر وا نه بێت کلێسای کۆمه لگه رایی راسته و ئەم کلێسیانە ده سه لاتیک رەت ده که نه وه که هی ئەندامه کانیانە.

بو زانیاری زیاتر له باره ی یه کیتی و یه کبونی کلێساوه، برونه کتیبی «بناغه کانی له ئاوه لکیشی»^a.

کۆمه لگه رایی ده بێته هۆی پێشوی باوه ر و ئاکار، چونکه ده سه لاتیکی گه ره تر له ئارادا نییه. کێ لپێچینه وه له کۆمه لی باوه رداران ده کات؟

ئەم ره خنه یه چه ندین کیشه ی هه یه! کێ لپێچینه وه له کلێسای پیرانی، کۆمه له ی گشتی^b، چاودێر، ئەنجومه نی فه شان^c، یان پاپای فاتیکان ده کات؟ که سیک ده توانیت له سه ر ئەمه زیاتر بروت و بلیت ئەو لقانه ی مه سیحیه ت که په یوه ندیان به یکه وه هه یه، که له ویدا ده سه لات له ده ره وه ی کلێسای ناوخۆییه، ئاماریکی ئەوتویان له به رده ست نییه له مه ر ئەوانه ی که دلسۆزی کتیبی پیروژن و گوپرایه لی ده بن. بیر له کلێسای رۆمانی و دوورکه وتنه وه ی له کتیبی پیروژ بکه وه که بووه هۆی سه ره له دانی چاکسازیه که ی پروتتستانت، یان بیر له لقه سه ره کیه کانی کلێسای پروتتستانت بکه وه که هه ندیکیان ده سه لاتی کتیبی پیروژیان رووبه رووی ئالنگاری کرده وه و ته نانه ت هه ندیکیان به ته واوی ئەو ده سه لاته یان رەت کرده وه. به لام کاتیک په یوه ندیه که چیت دلسۆزی تیدا به دی ناکریت، کاریگه ری له سه ر هه موو کلێسایه ک ده بێت. له لایه کی دیکه وه، کاتیک کلێسایه کی کۆمه لگه رایی دلسۆز نییه، هه تا راده یه ک کاریگه رییه که سنوورداره.

---

a Baptist Foundations: Church Government for an Anti-Institutional Age

b Genral Assembly

c Synod

ههروهه ده بیټ له کتیبی پیروزهوه فیږی حوکمرانی کلّیسا بین، به لّام شایانی سهرنجه که زوربهی شارهزایانی بواری رامیاری - وه کو دامه زرینه رانی ئه مریکا - ده یانزانی که لّیپچینه وهی رامیاری زور باش کار ده کات ئه گهر هاتوو ده سه لّات له سهره وه بو خواره وه بیټ نه ک له خواره وه بو سهره وه هه تا ده گاته پاشا. ئایا ده بیټ ئه مریکا بخهینه ژیر ده سه لّاتی نه ته وه یه کگرتوو هه کان بو ئه وهی لّیپچینه وهی له گه لّ بکات؟

کتیبی پیروز به تایه تی ده سه لّاتی به پیران داوه (یه که م تیمؤسوس ۱۷: ۵؛ عیبرانییه کان ۱۳: ۷، ۱۷)، به لّام ده سه لّاتی به کومه لّی باوه پرداران نه داوه.

پیش هه موو شتیك، (مه تا ۱۸) به تایه تی ده سه لّات به کومه لّی باوه پرداران ده دات. هیچ شتیك له وه ده قه دا به دی ناکه ین که بتوانیټ بیسه لمینیټ کلّیسا به واتای «پیران» دیټ، وه زور هوکار هه ن که وا ده یسه لمینیټ ئه و واتایه ی نییه (بو نمونه، ریزبه ندی ژماره یی له ئایه تی پازده بو حه قده؛ وه ئه وهی که چوټ ئه وانه ی که یه که م جار ئه م ئینجیله یان بو نیردراوه له ده سه ته واژه ی «کلّیسا» تیگه یشتون). دووه م، پوّلس که نامه کانی ئاراسته یان ده کات زور به جوانی کومه لّی باوه پرداران به یه کسان ده زانیټ. پوّلس له (یه که م کورنسوس ۵: ۳) ده لّیټ که گونا هه باره که ی مه حکوم کردوو؛ ئینجا داوا له کلّیسا ده کات هه مان کار بکه ن (یه که م کورنسوس ۵: ۴- ۵؛ ۱۲). هه مان شت له (گه لاتیا ۱) و شوینی دیکه ش ده بینین.

بو زانیاری زیاتر له سه ر ده سه لّاتی کومه لّی باوه پرداران، پروانه به شی چواره می ئه م کتیبه و کتیبی «ئه ندامانی کلّیسا که ت ده رمه که».

مه گهر (کرداری نیردراوان ۱۵) نمونه یه ک نییه له ئه نجومه نی رابه ران که ده سه لّاتیان به سه ر کومه لّی ک کلّیسا دا هه یه؟

له (کرداری نیردراوان ۱۵) ده بیټ سهرنجی دوو شت به دین. یه که م، نیردراوان

لهوئى بوون و بانگه شهى ئه وه يان كرد كه رۆحى پيروژ پشتگيرى برباره كانيانى كرد. دووهم، ئامانجى سهره كى لۇقا له و ده قه دا ئه وه نيه كه رينمايى له مه ر حوكمرانىيى كلىسا پيشكه ش بكات، به لكو ئه وه ي كه چون كلىساي سهره تايى سوور بوو له سهر بابته خه ته نه كردن و رۆلى له رزگارى و ئه نداميتىيى كلىسادا. ئه وان ده يانپرسى ئاخو ده بيت بنه جوله كه بو ئه وه ي رزگاريان بيت؟

بويه سهرنجىكى ئه مه بده: ئايا ئه مپرو كلىساكان له بهر ده سه لاتى كلىسا له ئورشه ليم پابه ندىن به و نامه يه ي ئورشه ليمه وه يان له بهر ناوه يتانى له كتيى پيروژدا؟ وه لامى ئه م پرسياره ده ريده خات كه ئه و نامه يه ي ئورشه ليم چ جوره ده سه لاتىكى هه يه - ده سه لاتى كلىسايى يان نيردراويتىيى؟

مه گه ر بانگه شه ي ئه وه بكه يت كه كلىساي ئورشه ليم له رووى ريكخراوه ييه وه په يوه ندى هه يه به كلىساكه ي تووه (وه كو چون كلىساي كاتولىكى رومانى وا ده لىت)، ئه وا ناكرىت بلىيى كه (كردارى نيردراوان ۱۵) رينمايى راسته قينه له مه ر شيوازي حوكمرانىيى كلىساوه پيشكه ش ده كات. له جيگه ي ئه وه، ئه و نامه يه ي كه ئيلهامى له رۆحى پيروژ وه رگرتوو و نيردراو نووسيوه تي و له كلىساي ئورشه ليمه وه نيردراوه، ده بيت وه كو هه ر نامه يه كى ديكه ي په يمانى نوئى مامه له ي له گه ل بكرىت. ئه م نامه يه ناچىته چوارچىوه ي ده سه لاتى كلىساويه وه، به لكو ده چىته چوارچىوه ي ده سه لاتى رينمايى نيردراوى مه سيحه وه و له كو تاييدا ده بيته به شىك له ده قى كتيى پيروژى نيردراويتىيى و له رۆحى پيروژه وه ئيلهامى وه رگرتوو.

بو زانبارى زياتر له سهر (كردارى نيردراوان ۱۵)، پروانه به شى شه شه مى كتيى ”ئه ندامانى كلىساكه ت ده رمه كه“.

كۆمه لگه راکان (كۆمه لى باوه پداران) گرنگيه كى ئه وتو به ده سه لاتى پيرى كلىسا نادهن، وه رابه رايه تيه كه ي ئه و ته نها وه كو راويژ وه رده گرن.

ئه م په خنه يه به يه ك شيوه له ده سه لات ده روانيت، له كاتىكدا كتيى پيروژ چه ندين جور ده سه لات له كلىسادا له به رچاو ده گرئىت كه پيكه وه كار ده كه ن.

دهسه لاتى پير له چوارچپوهى كۆمه لگه راييدا، دهسه لاتىكى راسته قينه يه، چونكه: (۱) خودا ئهم دهسه لاتى داناهه (كردارى تيردراوان ۲۰: ۲۸). (۲) ناسمان و پوژى دوايى ده پياريزيت؛ واتا، عيسا له پوژى دوايدا حوكمى كاره ناره واكاني ئه و كه سانه ده دات كه سه ريپچى دهسه لاتى پيرى كلپسا ده كات. (۳) وه ئه و پاراستنه ي پوژى دوايى بارپكى گران و قورسه له سه ر ويژداني باوه ردار. (۴) په تكدنه وه ي به رده وامى گوپرايه لبوون بو پيرى كلپسا زه مينه بو ته ميپكردنى كلپسايى خو ش ده كات. بو زانياريى زياتر له سه ر دهسه لاتى پيرانى كلپسا، پروانه به شى پينجه مى ئه م كتيبى و كتيبى ”ئهدامانى كلپسا كه ت ده رمه كه“.

كۆمه لگه رايى به س نيه و به و هويه وه زه حمه ته بتوانيت كاره كان ئه نجام به يت.

به لى، كۆمه لگه رايى به به راورد به شيوازه كانى ديكه ي حوكمرانيى كلپسا، ده كريت به س نه بيت. به لام ئه مه بو ده سه ته به ر كردنىكى ژيانتيكى پيروزيش راسته. به سه نه بوونى كۆمه لگه رايى له به نه رت و كرپوكدا پيكديت له به سه نه بوونى گه شه ي باوه ر. به گشتى، فيربوون هه رگيز به س نيه. وه كو داىك و باوك، ئه ركى شوان ته نها برياردان نيه، به لكو فيركردنى ئهدامانه كه برپارى باش بدن. به لى، بيگومان ئه وه ش پيوستى به شوانايه تيه كى له سه رخو و وريا هه يه. ئه و كه سه ي كه پشوودريژ نيه، باشترايه كه نه بيته شوانى كلپسا. بو ئه و كه سه بزنى و بازرگانى باشتره.

كۆمه لگه رايى رهنگدانه وه ي ديموكراسيى پوژئاوايه و بيروكه يه كى نوپيه و په يوه ندى به كتيبى پيروزه وه نيه.

يه كه م، ميكانيزمه كانى ديموكراتى به شيويه كى به ربلاو له ولا ته كو نه كاندا به كارده هات - له يونانى كو نه وه بگره هه تا ده گاته كو ماري پوماني و كۆمه لگه جوله كه نيشينه كانى قومان^۳. دووهم، ده توانين ده سه ته واژه ي كۆمه لگه رايى له

کلیسای سهره تایی به دی بکه یین (له دیداشه وه بگره هه تا ده گاته کلیمنت و نه نانه ت قوبرسی)^a وه له کلیسای چاکسازی (پروانه لوتهر و کالڤن)^b. سییه م، نوپوونه وهی شیوازی هاوچه رخی کۆمه لگه راییی (سالانی ۱۵۰۰) پیش نوپوونه وهی شیوازی هاوچه رخی دیموکراسی (سالانی ۱۷۰۰) هات. چواره م، ته گهر به دروستی له کۆمه لگه راییی تیبه گه یین، ده بینین که دیموکراسی نییه، به لکو حوکم پرائیه کی تیکه له.

بو زانیاری زیاتر له سهر میژووی کۆمه لگه راییی و میکانیزمه کانی دیموکراسی له ولاته کۆنه کاند، پروانه به شی چواره می کتیبی «ئه ندامه کانی کلیساکه ت ده رمه که».

هیچ هوننه یه کمان له کتیبی پیروژدا نییه که هه موو ئه ندامه کانی کلیسا ده نگیان داییت.

بیگومان هوننه ی و امان هه یه. با سهرنجی بوچوونی شیکه ره وانی کتیبی پیروژ بده یین له مه ر وشه ی «زۆرینه» که له (دووهم کۆرنسۆس ۲: ۶) دا هاتووه. ئه وه ی که کتیبی پیروژ هه رگیز نیشانی نادات بریتیه له کۆبوونه وه ی کۆمه لیک پیرانی، ئه نجومه نی قه شان یان کۆمه له ی چاودیره کان ده نگ بدن، چونکه به دلنیا ییه وه ئه وانه له تپو کتیبی پیروژدا نییه! (هه موو جو ره شیوازیکی حکوم پرائی ده نگدانی هه ندیک لایه ن له خو ده گریت، لیره دا پرسیا ره که ئه وه یه ئاخو ئه و لایه نانه کین).

له کۆتاییدا، ده نگدان «شیوازه» نه ک «بنه ما»؛ واتا به پپی بارودۆخی ده قه که ده کریت یاری له گه ل با به ته که بکریت. کلیسا ده توانیت له ریگه ی هاو رابوونی زۆرینه وه^c بریاره گرنگه کان بدات چونکه ئه وه میکانیزم یان شکلیکی دیکه یه.

---

a Didache, Clement, and Cyprian

b Luther and Calvin

c Consensus

کۆمه‌لگه‌راییی ریگه ده‌دات که مه‌ر شوانه‌که‌ی ده‌ربکات (وه‌کو
حاله‌ته‌که‌ی جۆناتان ئیدواردز^۹)؛ چۆن شتی وا ده‌بیئت!

ئه‌گه‌ر وا بیئت کاره‌کانی پۆلس هیچ واتایه‌کی نییه، چونکه پۆلس شتی وا
ده‌کات. پۆلس به‌ کلێساکانی گه‌لاتیا ده‌لیت که ئه‌و یان فریشته‌ی ئاسمان
ده‌ربکه‌ن ئه‌گه‌ر هاتوو مزگینیه‌کی چه‌وت و ناراستیان راگه‌یانده‌ (گه‌لاتیا ۱: ۶- ۹).
ئه‌مه‌ ئه‌وه‌ ناگه‌یه‌نیت که کۆمه‌لی باوه‌رداران هه‌ر کاتیک چه‌زیان کرد ده‌توانن
شوانه‌که‌یان ده‌ربکه‌ن. ئه‌وان بو‌ ئه‌و کاره‌ پێویستیان به‌ پشتگیری کتییی پیروژه.
به‌ شیمانیه‌کی زۆر کۆمه‌لی باوه‌رداران جۆناتان ئیدواردز کاریکی هه‌له‌یان کرد
که ئه‌ویان ده‌رکرد، ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر مافی ده‌رکردنیشیان هه‌بو‌بیئت. ته‌نانه‌ت
ده‌کریت میکانیزمی یاسایش به‌ هه‌له‌ به‌ کاربیئت.

”مه‌ره‌کان“ ده‌سه‌لاتیان نییه.

راسته، به‌لام هاو‌لاتییان ده‌توانن و ده‌سه‌لاتیان هه‌یه (ئه‌فه‌سۆس ۲: ۱۹؛ فیلیپی
۳: ۲۰؛ عیبرانییه‌کان ۸: ۱۱). وه‌ لێره‌دا مه‌ر به‌ ئه‌ندامیکی کلێسا شو‌به‌ی‌نراوه، بو‌یه
پێویست ناکات زیاده‌په‌وه‌ی بکه‌ین له‌ روونکردنه‌وه‌یدا.

کۆمه‌لگه‌راییی حوکمرانیی تاقمیکی لات و به‌د‌فه‌ره، به‌ تابه‌تی کاتیک که
ده‌نگ له‌سه‌ر هه‌موو شتیکی ده‌ده‌ن.

به‌لێ، له‌ خراپترین شیوه‌ و شیوازیدا. وه‌ پیرانی و ئیپیکۆپالیه‌نیش حوکمی
دیکتاتۆری و سته‌مکارانه‌یه ... له‌ خراپترین شیوه‌ و شیوازیدا. هه‌موو سیسته‌میک
به‌شیکی ناته‌ندروستی هه‌یه. له‌ پیناو د‌لسۆزیدا، هه‌میشه‌ ده‌بیئت پ‌رسین ”کتییی
پیروژ پشتگیری له‌ چی ده‌کات؟ « وه‌ له‌ پیناو دادوه‌ریدا، ده‌بیئت له‌ ریگه‌ی هه‌وونه
باشه‌کانیه‌وه‌ سیسته‌مه‌کانی دیکه‌ هه‌لبسه‌نگینین، نه‌ک ناته‌ندروست و خراپه‌کان.

وه‌ نابیی کۆمه‌لی باوه‌رداران ده‌نگ له‌سه‌ر هه‌موو شتیکی بده‌ن! بو‌ زانیاریی

a Jonathan Edwards

زیاتر له سهر ئه وهی که کۆمه لای باوه پداران له چ حاله تیکدا دهنگ بدن، پروانه بهشی چواره می ئه م کتیبه و کتیبی «ئهدامانی کلپساکهت ده رمه که».

کۆمه لگه رای دیکتاتوریه ت و دیکتاتوری لی ده که ویتنه وه.

وه کو پرسیاره که ی پیشتر، ئه مه ش یه کینکی دیکه یه له شکل و شیوه ناته ندرسته کانی کۆمه لگه رای. هه موو شیوازیکی حوکمرانی ئه گه ری ناته ندرسته بونی خو ی هه یه. لیره دا کیشه که کۆمه له ی باوه پداران نییه، به لکو رابه ره. ئیشی شوانی کلپسا ئه وه یه که راهینان به رابه رانی دیکه بکات و فیریان بکات، بو ئه وه ی کۆمه لیک شوان یان پیر کلپسا به رپوه بهن. کاتیک شوانیک رپگه هه دات کۆمه له که ی هیوا و ئومیدیان به وه وه گر ی بدن له جیگه ی وشه ی خودا، وه کاتیک ناتوانیت به ده سه لاته وه که سانی دیکه هان بدات و وره یان به رز بکاته وه، ئه وا شکستی هیناوه له وه ی که وه کو مه سیح بیت.

ته واوی کۆمه له ی باوه پداران نه یان توانیوه پیکه وه له شاره کۆنه کانی سه ر ده ریای ناوه راست کۆبینه وه.

به لام کلپساکه ی ئورشه لیم که هه زاران ئه ندامی هه بوو توانیان کۆ بینه وه (کرداری نیردراوان ۲: ۴۶؛ ۵: ۱۲؛ ۶: ۲). ته نانه ت کۆبونه وه ی ئه ندامانی شیان ئه نجام دا که تیدا باسی پیکهاته ی کلپسایان کرد (کرداری نیردراوان ۶: ۲).

کۆمه لگه رای ئاگری شه ر خو ش ده کات و رپگه هه دات باوه پداره پینه گه یشتوو ه کان کاریگه ریان هه بیت.

له وانیه وا بیت، به لام تو به بی شکاندن هیلکه، ناتوانیت هیلکه و رو ن دروست بکیت. ئه وه ده رفه تی بریاردانه که زه مینه ی گه شه کردن و پیکه یشتنت بو ده سه ته به ر ده کات. حوکمرانی کۆمه لگه رای ده رفه تی ئه وه به باوه پدار ی پینه گه یشتوو هه دات که «ماسولکه ملکه چه کانیان» به کار بهینن له رپگه ی ملکه چبوونیان بو رابه رایه تی پیران؛ ههروه ها له م رپگه یه وه کاتیک ده ست ده کهن به پاراستنی مزگینی مه سیح

”ماسولکه ژیر و داناکانیان“ به کارده هیئنن. رابه رایه تی پیران ئەو راپهتانه یان بو دهسته بهر دهکات که پپووستیانه. له لایه کی دیکه وه، ئەو حوکمرانییه ی که پیران قسه ی کۆتایی تیدا ده کهن دهرفته تی راپهتانه و گه شه کردن به کۆمه لای باوه پداران نادات.

بو زانیاری زیاتر له سه ر ئەندامی پینه گه یشتوو، پروانه به شی یه که م و دووه می ئەم کتیه.

حوکمرانیی کۆمه لگه رایی مزگینیی مه سیح یان دلسۆزانه فیرکردنه کانی کتییی پیروژ ناپاریژیت چونکه کۆمه لای باوه پداران له رووی به زدانناسییه وه رانه هیئراون و ده ستینشان نه کراون.

پروچی پیروژ پپووستی به راپهتانه و فیرکردن نییه، وه روچی پیروژ له دهروونی هه موو ئەندامیکی کۆمه لای باوه پدارانه. هه ر بۆیه هه موو ئەندامیکی کلێسا زانیارییه کی بنه ره تی له باره ی مزگینیی مه سیحه وه هه یه. په تکردنه وه ی ئەمه واتا په تکردنه وه ی به ئینه کانی په یمانی نوێ (یه رمیا ۳۱: ۳۳-۳۴). ههروه ها، حوکمرانیی کۆمه لگه رایی پیش له کۆمه لای باوه پداران ناگریت له وه ی که پیران رابه رایه تی یان بکه ن. له کۆتاییدا، ده توانم بلیم که ئەو لقانه ی مه سیحیه ت که په یوه ندییان به یه که وه هه یه میژوو پکی خرابه تر یان هه یه له و کلێسا یانه ی کۆمه لگه رایی که به ره و لبرالیزم هه نگاویان ناوه.

کتییی پیروژ به رده وام هه وونه ی تاک رابه ری نیشان ده دات: ئاده م، ئیبراهیم، موسا، داود و عیسا.

پیش هه موو شتیک، وا نییه. بیر له راپوژکارانی موسا بکه وه، یان چاودیری کردنی پاشا له لایه ن کاهین و پیخه مبه رانه وه، یان ئەو هه موو پیره ی که کلێسا هه یه تی. دواتر، بیر له ئاده م بکه وه. ئاده م کیه؟ ئەو نوێنه ری هه موو مروقه کانه. ئەو عیسا ی مه سیح کیه؟ ئەو ئاده می دووه مه و نوێنه ری هه مووانه (پروما ۵: ۱۲-)

۱۸). ئەوان كار و ئەركى تايىت بە خۆيان هەبوو، بەلام هەردووكيان شىۋازى بەرپۆهبردنى مروفايه تىيان نیشان دا. بەلام تەنھا يەكيان سەرکەوت و ئىستا داواي لە مروفايه تىيەكى نوئى کردووہ کہ بو هەتاھە تايە لەگەل ئەودا حوکمرانى بکات.

کتىبى پىرۆز حوکمرانى کلىسا بە يەك شىۋەي ديارىکراو نیشان نادات.

بو بەرگريکردن لەم رەخنەيە، دەيىت بيسەلمىتت کہ چون پىداگريى دەقە جياوزەکان پىچەوانەي يەکتەرن و تەواوکەرى ويئەيەكى گەورەتر نين. من دلئيا نيم لەوہى کہ ناخو چون دەتوانيت ئەوہ بسەلمىتت. چەند قۇناغىكى ميژوويى تايىت بە رزگاريمان هەيە، وەکو ئىشى نىردراوان، بەلام ئاگام لە هيچ دەقئىكى کتىبى پىرۆز نىيە کہ لەگەل ويئەي رابەرايەتتى پىران و حوکمرانىى کۆمەلگەراييدا نەگونجىت.

كىشەي گەورەترى ئەم رەخنەيە ئەوہيە کہ کتىبى پىرۆز وەکو کتىبىكى فەلسەفى سياسىي يونانى دەبينىت. دەچىت لەئىو کتىبى پىرۆزدا بەدواي گفتوگۆيەكى هاوچەشنى ئەرستۆدا دەگەرپىت کاتىک هەول دەدات سئ شىۋازى جياوازي حوکمرانىى بدۆزىتەوہ. بەلام بىر و هزرى جولەکەکان زۆرتەر بەلای سروشتى رىکوپىک و دروستى پەيوەندىيەکاندا دەچوو (ئەوہى کہ ناخو ئەو پەيوەندىيانە پىرۆز و دادپەرورن) و خودا دەسەلاتى بە كى داوہ و ئەو کارەي کہ دەيکەن کامانەن. ئەگەر بە سادەيى ئەم پرسىارەي دواتر بکەيت، ئەوا شىۋازى حوکمرانىى کتىبى پىرۆز دەدۆزىتەوہ.

ئەگەر شىۋازى حوکمرانى لە کتىبى پىرۆزدا هيندە روونە، بوچى ئەو هەموو بزاردەمان هەيە؟

بە هەمان ئەو ھۆيەي کہ چەندىن بوچوونمان لەمەر هەموو فيرکردنەکانى دیکە هەيە: ئىمە بوونەوہرئىكى سنووردارىن و لەناودەچىن. سەرەراي ئەوہش، بابەتى حوکمرانىى کلىسا هيز و دەسەلات لەخو دەگرىت، بوئە بىگومان پىشبركىتى لەسەر

ده کړیت. چاره سهر ئه وه نییه که په تی بکهینه وه کتییی پیروژ باسی حوکمرانی
کردبیت، به لکو چاره سهر ئه وه یه که زیاتر پرسیار له سهر بؤچوونی کتییی پیروژ
بکهین.

**کومه لگه رایي شیوازیکی چه قبه ستووه و ریگه به گونجانی که لتوری
نادات.**

ئهم په خنیه وه کو ئه وه وایه بلئی وتاردان به پیی کتییی پیروژ و پیوره سمی
خوانی په روه ردگار چه قبه ستوون و ریگه به گونجانه که لتورییه کان نادهن. له
لایه که وه، ئه وه راسته، چونکه ئه مانه چند بنه مایه کی جیهانین و گورانکاریان
به سهر دا نایه ت. به لام به و حاله شه وه، ده کړیت شیوه ی جیاوازیان له زه مینه ی
جیاوازا هه بیت.

فهرهه نگوک

پروونکردنه وه	English	وشه
ههه باوهرداریک به مهسیح پئویسته بیته نه نام له کومه لئیکی باوهرداران له پیناو ژبانی هاوبه ش و گه شه کردن له باوه پیدایا. کلیسا جهسته ی مهسیحه و ههه باوهرداریک نه نامیکه له وه جهسته یه.	Church membership	نه نامییتی کلیسا
له کلیسایا دهسته یه ک باوهرداری به نه زمون ههه که سه ره رشتی کاروباره کانی کلیساکه ده کهه، ههه یه کیک له وان پئی ده گوتریت پیر.	Elder	پیر
به عه ره بی پئی ده گوتریت "معجزة". به رجوو کاری سه ره سه ره پینه ره و نایابه که ته نها له توانای خودایه نه نجامی بدات.	Miracle	به رجوو
ته ختی فه زمانه وایه تی خودایه که هه موممان پوژیک ده چین و له به رده می پرا ده وه ستین کاتیک خودا حوکمان ده دات.	Judgment Seat of God	ته ختی دادوه ری خودا
ده ستین شان کردن و ته رخان کردنی که سیک بو نه رکیکی دیار یکر او له کلیسایا، وه ک: پیر، رابه ره، خزمه تکار، .... هتد.	Consecration	ته رخان کردن، پیر و ز کردن
سزادانی نه نامی کلیسا به هو ی گونا ه.	Church Discipline	ته مبی کردنی کلیسای
دامه ز راندنی کلیسایه کی نو ی له شو ئین کدا که وا کلیسای لئ نییه.	Church plantation	چاندنی کلیسا
نه سقوف، چاودیر و سه ره ره رشتیاری کلیسا.	Bishop	چاودیر
نه و خاکه ی خودا به لئینی به گه لی ئی راهیم دا که ده بیته هی نه وه کانی نه و.	The promised Land	خاکه به لئین دراو
خزمه تکار پله ی له شوان و پیران که مته و هه لده ستیت به راپه راندن و نه نجامدانی کاروباره کانی کلیسا و کومه لی باوهرداران.	Deacon	خزمه تکار (شه ماس)

خوانى پەروەردگار	Lord's supper	نانلە تەکردن، يادەوهرى دوایین ئىوارە خوانى عيساى پەروەردگار لە گەل قوتابىيە كانى.
دابىرىن		دەركردن و لىسەندنەوہى ئەندامىتىيە لە ئەندامى كلئىسا.
پاھەر	Leader	قەشە يان سەرپەرشتىارى كلئىسا.
پوژى پەنجايە مین	Pentecost	پەنجايە مین پوژ لە دوای بەرزبوونەوہى عيسا بۆ ئاسمان، كە لەم پوژەدا پوچى پىروژ ھاتە سەر قوتابىيە كان.
سروش	Inspiration	بە عەرەبى پىي دەگوتىت "وحى"، بەو پەيامەى خودا دەگوتىت كە بە مرؤفە ھەلبژىردراو و تايبەتە كانى دەدات بۆ ئەوہى پرايگەيەنن.
سپىارە	Book	ھەر پەرتوو كىك لە ٦٦ پەرتوو كە كىتیبى پىروژ.
قەشە	Pastor	شوان يان سەرپەرشتىارى كلئىسا.
كلئىسای نىردراو يىتى	Apostolic Church	ئۆل و مەزەبىكە كەوا يەكەم جار لە سالى ١٩٠٤ لە بەرىتانىا سەرىھەلدا. شوينكە وتوانى ئەم كلئىسايە ھەول دەدەن وەكو سەدەى يەكەم ئەرك و كاروبارى نىردراوان لە نىو كلئىسادا پوون و ئاشكرا بىت.
كاهىن	Priest	ئەو كەسەى لە سەردەمى پەيمانى كۆندا قوربانى بۆ خودا دەكرد لە پىناو بەخشىنى كاتىي گوناھى مرؤف.
كلئىسا	Church	ئەم وشەيە لە بنەرەتدا واتا كۆبوونەوہى بانگھىشتىكران بۆ بەردەم خودا، لە پەيمانى نويدا بۆ كۆمەلى باوھەرداران بە كاردىت.
كلئىسای پىرانى	Presbyterian Church	ئۆل و مەزەبىكە لە شوينكە وتوانى مەسىح كە ھەموو پىرارىكانى كلئىسا يان بە سەرپەرشتى دەستەيەكى پىرانبە.
كلئىسای كۆمەلگە رايى		ئۆل و مەزەبىكە كەوا لە بەرپوئە بردنى كلئىسا پىرارىكان لە لايەن ئەندامانى كلئىساوہ دەنگى لە سەر دەدرىت.

<p>ئۆل و مەزەبىڭن لە شوپىنكە وتووانى مەسىح كە جەخت دەكەنەو لەسەر لە ئاوهه لىكشانی باوه پداران.</p>	Baptist Church	كلىسای له ئاوهه لىكشى
<p>كلىسایەك لە ناوچە يان شارىكى ديارىكراو.</p>	Local Church	كلىسای ناوخويى
<p>ئۆل و مەزەبىكە كەوا تەنھا باوه پريان بە كىتیبى پىرۆز هەپە و خۆيان بە دوور دەگرن لە هەر نەرىتىك كەوا لەگەل كىتیبى پىرۆز نەگونجىت.</p>	Evangelicalism	كلىسای ئىنجىلى
<p>ئۆل و مەزەبىكە كەوا بە كلىسای بەرىتانيا ناسراوه و سالى ۱۸۶۷ دامەزراره و لە ژمارەدا لەدواى كاتولىك و نەرتۆدۆكسى پۆژەهلات دىت.</p>	Anglican Church	كلىسای ئەنگلىكان
<p>مەبەست لەو كەوتنەپە كەوا تەواوى مرۆفایەتى بەهۆى گوناھى ئادەم و حەوا كەوتنە ناو گوناھ و لە شكۆى خودا كەوتن.</p>	Fall	كەوتنى مرۆف
<p>ئەندامان و گەلى كلىسا.</p>	Sheep, God's people	گەلى خودا (مىگەل)
<p>كۆمەلى باوه پداران</p>	Congregation	گەلى كلىسا - جەماوهرى كلىسا
<p>عیسای مەسىح بەر لە بەرزبونهوهی بۆ ئاسمان، قوتابىيەكانى پاسپارد و فەرمووی: "بپۆن، هەموو نەتەوهكان بکەنە قوتابى، بە ناوی باوک و کوپ و پۆحى پىرۆز لە ئاویان هەلبكىشن، فیریان بکەن با کار بکەن بە هەموو ئەو شتانهی كە رامسپاردوون."</p>	The great Commision	نێردراویتیى مەزن
<p>مەبەست لە وشە و فەرمايشتى خودایە.</p>	The Word	وشەكە
<p>"لاھوت، پەزدانناسی پەیمانى نوڤى خویندن و لىكۆلینەوهی ئەوهپە كەوا خودا سەبارەت بە خۆی لە پەیمانى نوڤدا پرایگە یاندووه." "</p>	Theology	پەزدانناسی

۹ نیشانه کان

بنیاد نانی کلّیسی ته ندروست

نایا کلّیسا که یه کی ته ندروستت هه یه؟

پښخراوی ۹ نیشانه کان ئیسی ته وه یه که رابه رانی کلّیسا به بینین و ئاشکرا کردنی کتیبی پیروژ و سه چاوه ی کرده یی ته یار و ئاماده بکات بو ته وه ی له پښگه ی کلّیسی ته ندروسته وه شکوی خودا نیشانی گه لان و نه ته وه کانی جیهان بدن.

به له به رچا و گرتنی ته و ئامانجان، ده مانه و پت یارمه تی کلّیساکان بده یین که له نو نیشانه ی ته ندروستدا گه شه بکه ن که زور به ی کات پشتگوی ده خرین:

۱. وتاردانی پروون و ئاشکرا
۲. به زداناسی به پیی کتیبی پیروژ
۳. تیگه یشتن له ئینجیل به پیی کتیبی پیروژ
۴. تیگه یشتن له گورینی مروّفه کان به پیی کتیبی پیروژ
۵. تیگه یشتن له مزگینیدان به پیی کتیبی پیروژ
۶. نه ندما میتی کلّیسا
۷. ته میی کردنی کلّیسی به پیی کتیبی پیروژ
۸. به قوتابیکردن به پیی کتیبی پیروژ
۹. رابه رایه تی کلّیسا به پیی کتیبی پیروژ

ئیمه وه کو پښخراوی ۹ نیشانه کان بابه ت و په رتووک و هه لسه نگانندی په رتووک ده نووسین، هه روه ها روژنامه یه کی ئینته رنیتیش به رپوه ده به یین. کونفرانس ساز ده که یین و چاوپیکه وتن توّمار ده که یین و سه چاوه ی دیکه ش به ره هم دینین به مه به ستی ته یارکردن و ئاماده کردنی کلّیساکان تا کو شکوی خودا نیشان بدن.

سه ردانی مالپه ره که مان بکه که بابه ته کانی به زیاتر له ۳۰ زمان به رده ستن بو خویندنه وه، وه ناوی خوّت توّمار بکه تا کو روژنامه ی ئینته رنیتی بیبه رامبه رت به ده ست بگات. ده توانیت له م لینکه ی خواره وه دا لیستی ته واوی مالپه ری زمانه جیاوازه کان بینیت:

www.9marks.org/about/international-efforts/

اقلیم کوردستان - العراق
رئاسة مجلس الوزراء
وزارة الثقافة والشباب
المديرية العامة للمكتبات العامة
شعبة ايداع الكتب

Kurdistan Regional – Iraq / Council of Ministers
Ministry of Culture & Youth – G.D. of Public Libraries

ههزیمی کوردستان - عێراق
سهروکایهتی نهنجومهتی وهزیران
وهزارهتی رهشنبیری و لاوان
به رهئوبهه رایهتی گشتی کتیبخانه گشتیه کان
ههۆبهی سپاردنی کتیب

العدد:
التاریخ: ۲۰۲۱ / ۹ / ۲

ژماره: ۱۷۷۸
رۆژ: ۱/خه‌رمهان / ۲۷۲۱ کوردی

بۆ / چاپخانه‌ی ئاسیا له پارێزگای سلێمانی

بابت/ ژماره‌ی سپاردن

به پێی یاسای چاپمه‌نی ژماره (۱۰) ی سالی ۱۹۹۳، ژماره‌ی سپاردن درا به‌م کتیبخانه‌ی که له خواره‌وه ناویانها تووه له چاپخانه‌که تان چاپ بکړیت به تیراژی (۱۰۰۰) دانه بۆ هه‌رکتیبیک به مه‌رجیک (۵) دانه بۆ به‌شی سپاردن په‌وانه بکه‌ن.

ژ	ناوی کتیب	ناوی نووسه‌ر / وه‌رکێر	بابت	ژ. سپاردن
٦.	تیگه‌شتم له ده‌سه‌لاتی کۆمه‌نی باوه‌رداران	ئه‌ندازیار سروش نهرمان تاهیر	نایینی	۱۰۰۴

سه‌رباز جهوه‌ر باين
جیگری به‌رئوبه‌ه‌ری گشتی
۲۰۲۱ / ۹ / ۲

تێبینی:

- ۱- ده‌سه‌وازی سپاردن به‌م شێوه‌یه‌ی ده‌نوو سه‌رژت له‌ به‌رئوبه‌ه‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان / هه‌زیمی کوردستان ژماره‌ی سپاردنی (.....) سالی ۲۰۲۱ پێدراوه.
  - ۲- هه‌رچاپخانه‌یه‌ک باه‌ند نه‌میت به‌تاردنه‌وه‌ی (۵) دانه له کتیبه‌که ژماره‌ی سپاردنی نادتی
- دینه‌سک:
کارگێری خوێن
هه‌لگیرین
-خولاو

library.kurdistan@yahoo.com
Iraq - KRG – Erbil – Behind MOCY

هه‌زیمی کوردستانی عێراق - هه‌ولێر - شه‌قامی کوردستان - پشت وه‌زاره‌تی ره‌شنبیری و لاوان
اقلیم کوردستان العراق - اربیل - شارح کوردستان - خلف وزارة الثقافة و الشباب